JAARSTUKKEN 2024

Gemeente Ameland

Inhoudsopgave

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR 5

INLEIDING 7

1. JAARVERSLAG 11

1.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING 13
Programma 1 Bestuur 15
Programma 2 Sociaal Domein 21
Programma 3 Onderwijs 35
Programma 4 Fysieke Leefomgeving 45
Programma 5 Economie 57
Programma 6 Duurzaamheid 63
Programma 7 Volkshuisvesting 71
1.2 OVERHEAD 77
1.3 DEKKINGSMIDDELEN 79
1.4 PARAGRAFEN 85
Paragraaf 1 Lokale heffingen 87
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 95
Paragraaf 3 Grondbeleid 103
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen 109
Paragraaf 5 Financiering 115
Paragraaf 6 Bedrijfsvoering 119
Paragraaf 7 Verbonden partijen 125
Paragraaf 8 Rechtmatigheid 139

2. JAARREKENING 145

2.1 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING 147
2.2 BALANS 153
2.3 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2024 157
2.4 TOELICHTING BALANS 161
2.5 TOELICHTING BATEN EN LASTEN 171
2.6 OVERIGE TOELICHTINGEN 193
Overzicht structurele en incidentele baten en lasten 195
Recapitulatie per taakveld 201
Gebeurtenissen na balansdatum 205
EMU-saldo 207
WNT-Verantwoording 209
Verantwoording rechtmatigheid 211

3. OVERIGE GEGEVENS 213

Bestemming rekeningsaldo 215
Controleverklaring 217

BIJLAGEN 219

Staat van activa (samengevat) 221
(Vervangings)investeringen 225
Staat van reserves en voorzieningen 231
Staat van langlopende geldleningen 237
Staat van salariskosten 241
SiSa 245
Overzicht beleidsindicatoren 263

Samenstelling van het bestuur

Burgemeester Leo Pieter Stoel
Portefeuille:

- Openbare Orde en Veiligheid
- Algemene en Bestuurlijke zaken
- Dagelijks Bestuur De Waddeneilanden
- Personeel en Organisatie
- Dienstverlening
- Voorlichting en Communicatie
- Financiën
- Handhaving
- Onderwijs
- Veerverbinding

Wethouder Theo Faber (AmelandEén)
Portefeuille:

- Huisvesting
- Gemeentelijk Woningbedrijf
- Ruimtelijke Ordening en Vergunningen
- Grondzaken
- Economie, Recreatie en Toerisme
- Infrastructuur en Vervoer
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- Locoburgemeester

Wethouder Piet IJnsen (Algemeen Belang Ameland)
Portefeuille:

- Duurzaamheid en Energietransitie
- Werk en Inkomen
- Sociaal Domein
- Gezondheid, Welzijn en Sport
- Jeugd en Jongeren
- Cultuur
- Milieu
- Landbouw en Natuur
- Water en Kustbescherming
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- 2e Locoburgemeester

Secretaris-directeur Iwan Valk

- Secretaris college van burgemeester en wethouders
- Directeur ambtelijke organisatie

Inleiding

Indeling jaarverslag

Bij het opstellen van de jaarstukken wordt rekening gehouden met de inrichting van de begroting 2024; de verantwoording sluit daarmee zoveel mogelijk aan bij de voornemens en plannen die zijn vastgesteld in de begroting. Het jaarverslag 2024 sluit daarom aan bij de indeling van de meerjarenbegroting 2024-2027, welke 30 oktober 2023 is vastgesteld.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In het BBV zijn de verslaggevingsvoorschriften opgenomen voor provincies en gemeenten. Het gaat hier om regels voor de indeling van jaarverslaggeving (en begrotingsdocumenten), voor waardering, activering en afschrijven, voor het gebruik van hoofdstukken en taakvelden, hoe moet worden omgegaan met rente en overhead en dergelijke. Het voorliggende jaarverslag 2024 is opgesteld met inachtneming van hetgeen bepaald in het BBV.

Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap te geven over die kosten, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de kosten van de overhead.
In de programma's zelf worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. De definitie van overheadkosten is in het Wijzigingsbesluit BBV aangegeven en in een notitie Overhead van de Commissie BBV is nog eens verduidelijkt welke kosten wel en niet tot overhead worden gerekend.

De overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van alle overige kosten, wat leidt tot een opslagpercentage van 26,11% (2023: 24,59%) op alle gemaakte kosten. Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

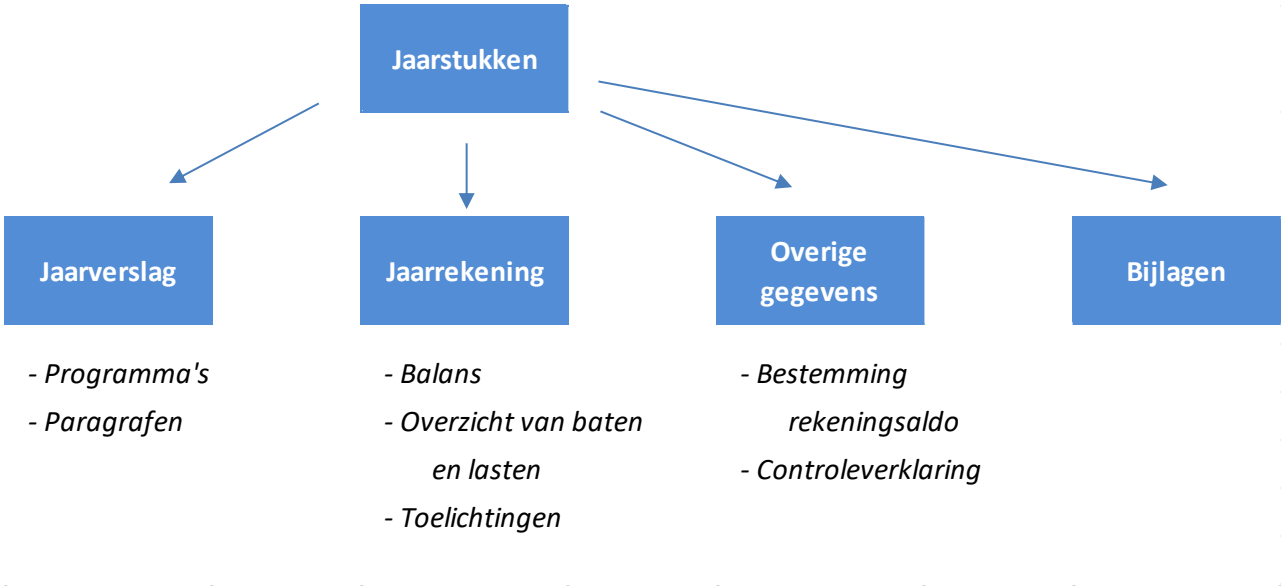
Verantwoordingsniveau

De gemeenteraad stelt een programmabegroting vast op het niveau van 'activiteitengroepen'. De raad stelt, met andere woorden, financiële middelen beschikbaar voor bijvoorbeeld de activiteitengroep Infrastructuur (als onderdeel van het programma Fysieke leefomgeving).

Het college legt in dit jaarverslag dan ook verantwoording af aan de gemeenteraad over 2024 op het niveau van activiteitengroepen. Binnen het totaalbudget, zoals dat geldt voor bijvoorbeeld de genoemde activiteitengroep Infrastructuur, kan het college middelen op een alternatieve wijze besteden, wanneer dat noodzakelijk is voor de realisatie van de door de raad aangegeven doelen en maatschappelijke effecten.

Leeswijzer

De opbouw van de jaarstukken wordt in belangrijke mate voorgeschreven in het BBV en is als volgt:

Het **Jaarverslag** bevat:

- Een toelichting op de vastgestelde **programma's** op hetgeen gerealiseerd is van de beleidsmatige voornemens van 2024. Verder wordt in dit hoofdstuk per programma een overzicht van de cijfers per activiteitengroep gegeven. Een nadere toelichting op deze cijfers, gericht op opvallende verschillen tussen begroting 2024 en de werkelijke cijfers over dat jaar, wordt gegeven in de jaarrekening, bij punt 2.5 Toelichting baten en lasten.
- Een toelichting met beleidsverantwoording in diverse **paragrafen**. Iedere paragraaf is een dwarsdoorsnede van de voorgaande programma's op verschillende beheersmatige aspecten.

De **Jaarrekening** bevat de financiële verantwoording over 2024. De jaarrekening bestaat uit de volgende onderdelen:

- Beschrijving van de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling
- Balans
- Overzicht van baten en lasten inclusief een toelichting op de balans
- Toelichting balans
- Toelichting baten en lasten
- Overige toelichtingen waaronder de gebeurtenissen na balansdatum, recapitulatie per taakveld, het overzicht voor structurele en incidentele baten en lasten en de rechtmatigheidsverantwoording

De **overige gegevens** bevatten:

- Bestemming van het rekeningsaldo
- Controleverklaring bij de jaarrekering

In de **Bijlagen** zijn diverse financiële overzichten opgenomen ter onderbouwing van de financiële en beleidsmatige verantwoording over 2024. Overzichten die zijn opgenomen in de bijlagen zijn onder meer de activastaat, de staat van geldleningen, de staat van reserves en voorzieningen en de Sisa-verantwoording over 2024.

1. Jaarverslag

1.1 Programmaverantwoording

Programma 1 Bestuur

Ameland staat voor duurzaam, ondernemend en sociaal.

Na de verkiezingen in 2022 zijn er verschillende sessies geweest met vertegenwoordigers van alle partijen. Dit heeft geleid tot een zo breed mogelijk gedragen raadsagenda 2022-2025. De raadsagenda geeft de hoofdlijnen weer van het voorgenomen beleid voor de raadsperiode 2022-2025.

Dit zijn de tien meest belangrijke en omvangrijke opgaven en thema's uit de raadsagenda:
1) Leefbaarheid en duurzaamheid lopen als rode draad door alle beleidsterreinen
2) Energietransitie alle gebouwen op Ameland naar fossielvrije energie
3) Veerverbinding betrouwbaar en toekomstbestendig (*gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid)
4) Welzijnswerk (toekomst)vraag van burgers is leidend, niet de organisatie, effectievere besteding van middelen
5) Toerisme en vervoer nieuw beleid is in ontwikkeling en staat in het teken van 'dempen van de drukte'
6) Sociale en reguliere huisvesting afmaken lopende projecten, ontwikkelen van nieuwe praktische plannen
7) Ouderenhuisvesting De Stelp start nieuwbouw begin 2023
8) Personeelshuisvesting een gezamenlijke kijk op toekomstbestendige huisvesting van werkenden op Ameland
9) Omgevingswet de invoering van de omgevingswet legt een (onzichtbaar) groot beslag op organisatie en bestuur
10) (On)voorzien stikstof, corona, vluchtelingenopvang, enz. (nieuwe) ontwikkelingen kunnen ineens zeer urgent zijn.

Samen willen we werken aan een aantrekkelijk en toegankelijk eiland, het behoud van natuurwaarden, een houdbare economische ontwikkeling en een vitale gemeenschap waarbinnen jongeren en ouderen zich op hun plaats voelen.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

Willen we als bestuur in complexe omstandigheden stappen voorwaarts blijven zetten, dan helpt het om naast de gebruikelijke ‘wat?’ en ‘hoe?’ vraag ook vaker de ‘waarom?’ vraag met elkaar - en betrokkenen - scherp te krijgen. Het is belangrijk gaandeweg te proberen het onderscheid te zien tussen enerzijds korte termijn crisissen, incidenten en problemen en anderzijds wat we voor ons eiland willen bereiken op de lange termijn. We hopen de opgebouwde open en constructieve houding tussen raad, college en organisatie voort te zetten. In ons handelen en ons beleid staat het belang van de Amelander gemeenschap centraal. We bekijken branche breed per vraagstuk of er een rol voor de gemeente is weggelegd en op welke manier de gemeente dit projectmatig met specialisme en capaciteit kan ondersteunen, conform raadsagendapunt 6.5. Daarnaast is de bestuurlijke zelfstandigheid van het eiland een cruciaal uitgangspunt. Samenwerking blijft belangrijk, zowel met andere Waddengemeenten als op nationaal en internationaal niveau. We zoeken samenwerking met andere gemeenten of regio’s wanneer dat effectief en/of efficiënt is.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.10 – 6.5 – 7.1 – 7.2 – 7.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Het college en de raad bespreken periodiek de belangrijke dossiers;
- In Waddenverband werken we blijvend samen, met als belangrijk doel behoud en versterking van de leefbaarheid op de eilanden (7.3);
- We voeren op dit moment het gesprek over het eilander beleid, waar de uitgangspunten simpel en doeltreffend een belangrijke rol spelen (7.2);
- We investeren blijvend in onze organisatie. Door opleiding en training van medewerkers, trainees en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden blijft de organisatie voortdurend in ontwikkeling;
- De gemeente investeert in mensen. Door goed management, goede arbeidsvoorwaarden en inhoudelijk interessant werk is de gemeente een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in goed werkgeverschap. Door middel van een talentenpool, het opleiden van trainees, uitwisselingen met andere organisaties, gerichte arbeidsmarktbenadering en een goede gesprekkencyclus met alle werknemers positioneert Ameland zich als een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in extra formatie, zodat de omvangrijke opgaven en thema’s uit de raadsagenda gerealiseerd kunnen worden;
- Met het Waddenprogramma bekijken welke projecten vanuit de Regiodeal op Ameland vorm gaan krijgen;
- Noodzakelijk onderhoud kunstcollectie Ameland vindt plaats;
- Uitvoering geven aan participatie (betrekken van burgers) door bijvoorbeeld de Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM), dorpscontactfunctionarissen en verplichte onderdelen bij sociaal domein en de Omgevingswet.

Wat hebben we bereikt?

- Het college en de raad hebben periodiek de belangrijke dossiers besproken, soms via voorstellen aan de raad vanuit het college, soms ook via door de raad gestelde vragen of in thematische informatieve bijeenkomsten met de raads- en commissieleden;
- In Waddenverband werken we blijvend samen, met als belangrijk doel behoud en versterking van de leefbaarheid op de eilanden (7.3), dit heeft in 2024 met name ook vorm gekregen via de uitvoering van de RegioDeal;
- We voeren op dit moment het gesprek over het eilander beleid, waar de uitgangspunten simpel en doeltreffend een belangrijke rol spelen (7.2), dit heeft in 2024 met name een plek gekregen via een bijgesteld evenementbeleid en het voorbereidend werk voor nieuw beleid VTH en het vaststellen van beheerplannen voor gebouwen, wegen en havens;
- Door opleiding en training van medewerkers, trainees en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden is de organisatie in 2024 weer verder ontwikkeld;
- Voor de stand van zaken met betrekking tot bedrijfsvoering wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering;
- Noodzakelijk onderhoud kunstcollectie Ameland heeft in 2024 nog niet plaatsgevonden, de inventarisatie is doorgeschoven naar 2025;
- Uitvoering geven aan participatie (betrekken van burgers) door bijvoorbeeld de Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM), dorpscontactfunctionarissen en verplichte onderdelen bij sociaal domein en de Omgevingswet heeft dit jaar weer vorm gekregen. Ook binnen het project accommodatiebeleid is aandacht gegeven aan het betrekken van gebruikers, en later in het proces komen ook inwoners aan bod.

Wat heeft het gekost

Bestuur				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.001.00	Raad en raadscommissies	201.145	214.800	214.975
6.001.05	Burgemeester en wethouders	531.065	505.398	511.313
6.001.10	Ambtswoning burgemeester	56.061	62.971	55.504
6.001.15	Commissie Bezwaar	6.250	6.250	4.210
6.001.20	Samenwerkings- en belangenorganisaties	26.200	26.200	28.638
6.001.25	De Waddeneilanden	293.334	293.334	241.633
6.001.26	De Waddeneilanden, dienstverlening	78.114	78.114	83.752
6.001.35	Griffie	135.035	138.649	126.286
6.001.40	Rekenkamer gemeenteraad	8.500	8.500	10.000
6.001.45	Programbegroting en jaarverslag	27.000	42.000	51.261
6.001.51	Auditcommissie	1.000	1.000	855
6.002.00	Burgerlijke stand	55.569	55.569	36.165
6.002.05	Bevolkingsadministratie	57.998	57.998	55.935
6.002.10	Rij- en reisdocumenten	41.016	61.016	96.651
6.002.15	Verkiezingen	9.800	9.800	7.222
6.530.05	Bijzondere subsidies: Ontwikkelingshulp, etc	5.500	5.500	5.472
6.540.15	Archiefbewaarplaatsen	20.000	22.000	22.426
Saldo		**1.553.586**	**1.589.098**	**1.552.297**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.001.10	Ambtswoning burgemeester	14.400	16.900	18.132
6.001.26	De Waddeneilanden, dienstverlening	95.000	120.000	140.610
Saldo		**109.400**	**136.900**	**158.742**

Resultaat Bestuur	**-1.444.186**	**-1.452.198**	**-1.393.555**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Participatievisie (2023)
- Inspraak- en participatieverordening Ameland (2023)
- Verordening Adviescommissie bezwaarschriften (2021)
- Organisatiestatuut Gemeente Ameland (2021)

Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

Ameland is een gemeente waar iedereen zich prettig, veilig en beschermd voelt. Toezicht en handhaving is nodig voor een veilige en leefbare gemeente. In de raadsagenda is dit vertaald onder punt 1.9 en punt 1.10.

Op een toeristisch eiland als Ameland komen regelmatig veel mensen bij elkaar. Er zijn dan ook afspraken nodig over onder meer het gebruik van de soms beperkte ruimtes, het houden van evenementen, openingstijden het gebruik van voorzieningen en het terugdringen van (geluids)overlast. Ook op het gebied van een aantal specifieke kwesties, bijvoorbeeld scheepvaart ten noorden van Ameland, ontwikkelingen rondom opvang vluchtelingen, de oorlog in Oekraïne en de vogelgriep blijft aandacht noodzakelijk.

Gelet op de eilandsituatie is het belangrijk dat de verschillende hulpdiensten in noodsituaties snel en gecoördineerd worden ingezet. Iedereen moet immers kunnen vertrouwen op adequate hulp bij ongelukken en calamiteiten.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.9 – 1.10 – 6.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Actualiseren van het bestaande evenementenbeleid (6.3);
- Uitvoeringsprogramma maken voor het Integraal Veiligheidsplan en Ondermijningsbeeld;
- Het Integraal Veiligheidsplan (2021-2024) actualiseren;
- Actualisatie van het VTH beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving);
- Opnieuw opstellen van het toezichts- en handhavingsprogramma;
- Contacten onderhouden met de Veiligheidsregio Fryslân inclusief het reageren op begroting en jaarrekening.

Wat hebben we bereikt

- In het kader van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbestrijding is er één waterput geboord die gebruikt kan worden als bluswatervoorziening. Het boren van de geplande tweede put kon niet doorgaan als gevolg van een broedende rode lijstsoort;
- Er is uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma 2024 van het Integraal Veiligheidsplan 2021-2024;
- In 2024 is er een vaccinatieronde geweest op Ameland voor inwoners boven de 60 jaar en mensen met een kwetsbare gezondheid;
- De deelplannen van het gemeentelijk crisisteam zijn ook in 2024 geactualiseerd. Voor de Leiders CoWa zijn er twee oefendagen gehouden, waarbij er is geoefend, processen zijn doorlopen en ervaringen zijn gedeeld. Ook zijn er verschillende inzetten geweest waarbij er gemeentelijke inzet nodig was. In maart is de herhalingscursus voor BHV-ers gehouden. In november is er een multi-oefening geweest voor verschillende hulpdiensten;

- In 2024 zijn er op verschillende momenten Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) ingezet op verkeersovertredingen;
- In 2024 is er gewerkt aan het nieuwe evenementenbeleid. Dit is in ontwerp aangeboden aan de raad;
- In november 2024 is het Integraal Veiligheidsplan 2025-2028 ter besluitvorming aangeboden en vastgesteld;
- Begin december is een draaiboek geactualiseerd voor de jaarwisseling. Tijdens het overleg met de verschillende hulpdiensten zijn goede afspraken gemaakt en nummers van dienstdoende functionarissen uitgewisseld;
- Er is relatief veel inzet gepleegd ter voorbereiding op de traditie begin december.

Wat heeft het gekost

Openbare orde en veiligheid				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.110.00	Crisisbeheersing en brandweer	53.546	54.815	59.949
6.110.05	Huisvesting brandweer	70.935	70.935	45.331
6.110.10	Brandpreventie	716.677	713.677	733.083
6.110.15	Crisisbeheersing	22.752	22.752	52.167
6.110.20	Sigma-team (crisisbeheersing)	18.450	18.450	16.402
6.120.00	Vergunningen horeca, APV en kansspelen (lasten)	122.889	122.889	129.982
6.120.10	Overige beschermende maatregelen/openbare orde	2.500	2.500	1.691
Saldo		**1.007.748**	**1.006.017**	**1.038.606**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.110.05	Huisvesting brandweer	51.100	58.100	58.499
Saldo		**51.100**	**58.100**	**58.499**
Resultaat Openbare orde en veiligheid		**-956.648**	**-947.917**	**-980.107**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

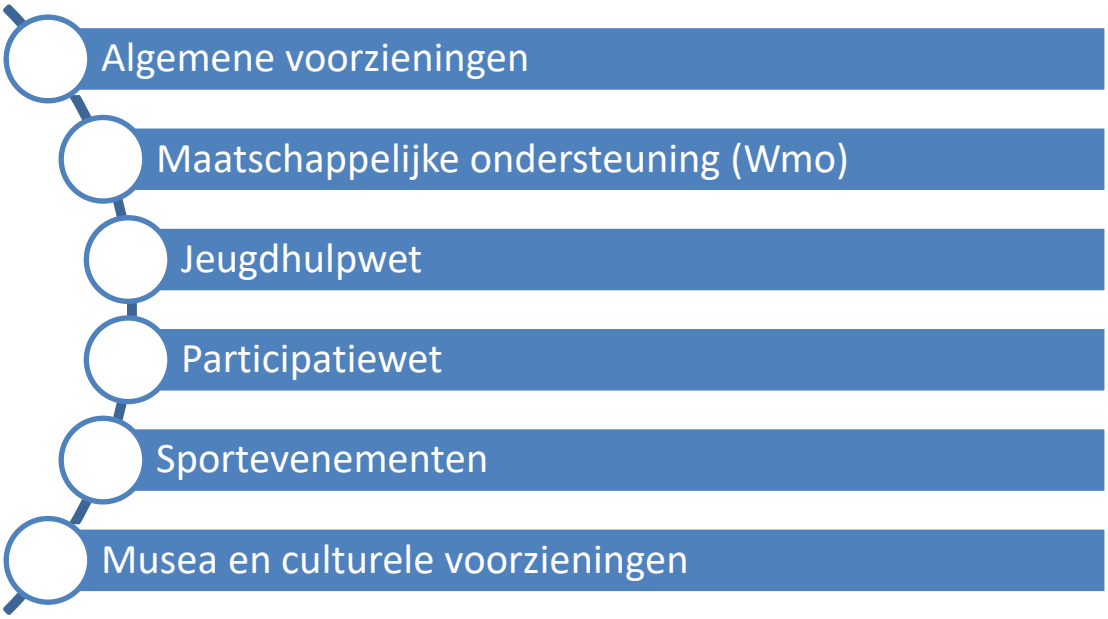
- Integraal Veiligheidsplan Ameland 2021-2024 (2022)
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Ameland (2024)
- Preventie en handhavingsplan alcohol Gemeente Ameland 2022-2026 (2022)
- VTH beleid (2019-2024)

Programma 2 Sociaal Domein

Iedereen doet mee.

Binnen het sociaal domein heeft de gemeente brede verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning aan inwoners (op gebied van zorg, gezondheid, ontwikkeling, participatie en zelfredzaamheid, werk en jeugdhulp). De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder ‘sociaal domein’ ook alle aanverwante taken. Zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, (jeugd)gezondheidzorg, sport, cultuur, kinderopvang, welzijnswerk. De gemeente wil deze taken zo doeltreffend mogelijk uitvoeren en zorgen voor meer samenhang en maatwerk in het aanbod van zorg en ondersteuning voor de inwoners.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Algemene voorzieningen

Wat willen we bereiken

Met algemene voorzieningen wil de gemeente bereiken dat (groepen) inwoners vanuit de eigen vraag laagdrempelig kunnen deelnemen aan en gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen die ondersteunen bij maatschappelijke deelname, zelfredzaamheid en participatie op Ameland. Het gaat om voorzieningen als bibliotheekwerk, peuteropvang, (jeugd)gezondheidszorg, activiteiten jeugdbeleid, sportvoorzieningen, schuldhulpverlening, maatschappelijk werk, welzijnswerk, dorpshuizen, museaal werk, etc. De inzet van algemene voorzieningen kenmerkt zich door een combinatie van professionals en vrijwilligers en kan de inwoners ondersteuning bieden bij een hulpvraag en/of het meedoen in de samenleving. De inzet heeft een preventieve werking en is voorliggend aan de inzet van individuele, geïndiceerde, hulp/ondersteuning/zorg (in de tweede lijn).

De inzet en het faciliteren van algemene voorzieningen heeft een koppeling met de onderwerpen: Nieuwbouw De Stelp, inclusieve samenleving, toekomstbestendige organisatie en uitvoering welzijnswerk, IKC-vorming, preventief armoedebeleid en beleid/strategie maatschappelijk vastgoed zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025.

➔ **Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 4.1 – 4.4 – 4.5**

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoeren definitief Integraal Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (inclusief sport- en beweegbeleid (gezondheid & vitaliteit) jeugdbeleid en inclusie-agenda). Uitwerken van de (beleids)activiteiten van het Uitvoeringsprogramma die voor 2024 zijn gepland (4.4);
- De bouw van de ‘Nieuwe Stelp’ afronden, inclusief de herinrichting van de omgeving. Slopen van de ‘Oude Stelp’ na de verhuizing naar de ‘Nieuwe Stelp’ en de locatie tijdelijk herinrichten (4.1);
- De bibliotheekvoorziening in Hollum integreren in (het voorzieningengebied bij) de ‘Nieuwe Stelp’ (streven).
- Faciliteren en ondersteunen van de vernieuwde organisatie van het sociaal werk, inclusief gebiedsteam (inrichting professioneel team Sociaal Werk bij de vernieuwde stichting Sociaal (Cultureel) Werk Ameland, inclusief samenwerking en afstemming tussen dit team en cluster Sociaal Domein van de gemeente) (4.5);
- Opstellen strategisch plan gemeentelijke gebouwen (7.6);
- Updaten van de subsidieverordening en subsidiebeleidsregels.

Wat hebben we bereikt

- Vanuit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein is gerelateerd aan de verschillende thema’s een groot deel van de geplande activiteiten uitgevoerd. Een aantal activiteiten is in de planning doorgeschoven naar 2025;

- De bouw van de Ambla is volledig afgerond en de herinrichting van de omgeving rondom het woonzorgcomplex is grotendeels afgerond. De verhuizing naar de Ambla staat half januari 2025 gepland. Gelet hierop wordt het oude gebouw De Stelp in de loop van 2025 gesloopt, als de raad in januari het raadsvoorstel daarover aanneemt;
- Eind 2024 is het plan voor integratie van de blibliotheekvoorziening (volwassenen) in het voorzieningengebied ‘Ambla - Ons Hol’ afgerond. Begin 2025 wordt het plan gerealiseerd;
- De afstemming en samenwerking tussen het team Sociaal Werk van stichting Sociaal Werk Ameland (uitvoering in verbinding met inwoners) en het team Sociaal Domein van de gemeente (beleid en beschikken) is gerealiseerd en werkt;
- Er is projectmatig gewerkt aan de opzet van het strategisch plan gemeentelijke gebouwen. De contouren hiervan zijn opgesteld en worden stap voor stap nader uitgewerkt. De verwachting is dat het plan half 2025 gereed is voor besluitvorming in de raad;
- Er is een aanpak en planning opgesteld voor het actualiseren van de subsidieverordening en beleidsregels. De uitvoering vindt in 2025 plaats.

Wat heeft het gekost

Algemene voorzieningen				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.430.45	Peuterspeelzalen	118.378	93.378	90.621
6.510.00	Sportbeleid en activering algemeen	11.174	11.174	8.393
6.510.10	Buurtsportcoaches	95.000	0	0
6.510.15	Regeling sportakkoord	0	0	945
6.520.00	Accommodaties sport	273.071	301.228	299.282
6.520.10	Groene sportvelden en terreinen	131.716	132.342	118.796
6.530.10	Vormings- en ontwikkelingswerk	500	500	250
6.560.00	Bibliotheekvoorziening	143.700	148.011	157.216
6.560.05	Lokale omroep	2.613	2.613	440
6.610.00	Samenkracht en burgerparticipatie	251.612	232.159	193.176
6.610.15	Sociaal-cultureel werk	446.094	105.985	129.900
6.610.16	Administratie SCW	7.838	7.838	5.878
6.610.17	Sociaal Werk	0	748.009	741.781
6.610.20	Buurt- en Clubhuizen	17.573	17.573	27.000
6.610.40	Mantelzorg / vrijwilligersbeleid	20.000	5.000	4.945
6.610.45	WMO overig	12.304.511	12.272.031	282.686
6.610.50	Noodopvang vluchtelingen	9.000	9.000	43.019
6.620.00	Coördinatie gebiedsgericht werken	16.198	16.198	5.805
6.620.05	Eerstelijns WMO en jeugd	187.700	50.000	18.599
Saldo		**14.036.675**	**14.153.036**	**2.128.732**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.430.45	Peuterspeelzalen	65.000	65.000	64.000
6.510.10	Buurtsportcoaches	15.000	0	0
6.520.00	Accommodaties sport	0	0	35.421
6.560.00	Bibliotheekvoorziening	0	0	3.539
6.610.16	Administratie SCW	4.100	4.100	5.072
6.610.17	Sociaal Werk	0	0	10.000
6.610.45	WMO overig	2.550.000	2.550.000	0
6.610.50	Noodopvang vluchtelingen	0	0	41.840
Saldo		**2.634.100**	**2.619.100**	**159.872**

Resultaat Algemene voorzieningen	**-11.402.575**	**-11.533.936**	**-1.968.860**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Beleidskader Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland (2023)
- Nota Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022-2026 (2022)
- Nota Schuldhulpverlening gemeente Ameland (2019)
- Visie Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland (2021)
- Visie ouderenzorg Ameland (2015)
- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland (2019)
- Verordening Bekostiging leerlingenvervoer Ameland (2022)
- Verordening Toelage uitwonende studerenden gemeente Ameland (2016)
- Verordening Aanvullende vergoeding OV chip kaart studenten Ameland (2016)

Wat willen we bereiken

Inwoners van Ameland, ook inwoners met beperkingen, kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving en sociale activiteiten. Wanneer inwoners in hun dagelijks functioneren problemen ervaren, biedt de gemeente via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hulp in de vorm van bijvoorbeeld woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, begeleiding/dagopvang en huishoudelijk hulp.
Een belangrijk uitgangspunt hierbij is zelfredzaamheid, de inzet van het eigen netwerk en het gebruik van algemene voorzieningen. Op het moment dat dit onvoldoende is, kunnen aanvullend individuele voorzieningen worden ingezet. De inzet van maatschappelijke ondersteuning heeft een koppeling met het onderwerp begeleid wonen zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.2**

Wat gaan we daarvoor doen

- Afronden van het onderzoek naar mogelijkheden (en de haalbaarheid ervan) van begeleiding bij wonen (4.2);
- Via het nieuwe team Sociaal Werk (stichting SWA) bieden van preventieve hulp/ondersteuning in de eerste lijn (zelfredzaamheid, participatie, gezondheid) en, in samenwerking met het cluster Sociaal Domein (gemeente), het bieden van individuele voorzieningen in de tweede lijn (hulp bij het huishouden, begeleiding, dagbesteding, vervoer, hulpmiddelen, en woningaanpassingen).

Wat hebben we bereikt

- Het oriënterende onderzoek naar de mogelijkheden voor begeleid en beschermd wonen is afgerond. Op basis van de aanbevelingen uit dit onderzoek is gestart met een vervolgonderzoek voor een mogelijk concreet ontwerp. Dit onderzoek, inclusief rapportage, is naar verwachting half 2025 afgerond;
- Het team Sociaal Werk van de stichting SWA heeft preventieve hulp en ondersteuning (t.b.v. zelfredzaamheid, participatie, gezondheid) geboden. In afstemming met het team Sociaal Domein van de gemeente zijn indien nodig aanvullende individuele voorzieningen ingezet zoals hulp bij het huishouden, begeleiding, dagbesteding, vervoer, hulpmiddelen, en woningaanpassingen.

Wat heeft het gekost

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.660.00	Coördinatie en uitvoering WMO	85.878	72.878	64.818
6.660.05	Woningaanpassingen en hulpmiddelen	160.000	120.000	111.689
6.660.06	Vervoer	109.000	119.000	83.260
6.671.60	Huishoudelijke hulp	280.000	280.000	327.766
6.671.70	Begeleiding	135.000	100.000	118.660
6.671.80	Dagbesteding	50.000	50.000	50.049
6.681.60	Beschermd wonen (WMO)	15.000	-20.000	-45.173
6.681.70	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	15.000	5.000	-753
6.710.00	Openbare gezondheidszorg	31.000	31.000	90.460
6.710.10	Jeugdgezondheidszorg	180.786	180.786	190.786
Saldo		**1.061.664**	**938.664**	**991.563**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.660.10	Diverse eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO	22.000	22.000	26.268
6.710.00	Openbare gezondheidszorg	0	0	211.451
Saldo		**22.000**	**22.000**	**237.719**

Resultaat Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	**-1.039.664**	**-916.664**	**-753.844**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning 2024 gemeente Ameland

Wat willen we bereiken

Jongeren op Ameland groeien veilig en gezond op tot volwassenen. Voor het opgroeien en ontwikkelen van jongeren is een sterke samenleving nodig. De opvoeding vindt plaats binnen de gezinnen, het onderwijs en in de buurt. Wanneer door omstandigheden onvoldoende sprake is van een gezonde en veilige ontwikkeling, kan basishulp worden geboden via huisarts, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijnswerk, of het gebiedsteam van stichting SWA. Wanneer deze lichte ondersteuning niet volstaat, wordt gespecialiseerde jeugdhulp ingezet.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Via het nieuwe team Sociaal Werk (stichting SWA) bieden van preventieve hulp en ondersteuning bij opgroeien en opvoeden in de eerste lijn en, in samenwerking met het cluster Sociaal Domein (gemeente), het bieden van individuele voorzieningen in de tweede lijn (specialistische Jeugdhulp, dyslexiebegeleiding, pleegzorg, onder toezichtstelling) (4.3).

Wat hebben we bereikt

- Het team Sociaal Werk van de stichting SWA heeft preventieve hulp/ondersteuning bij opgroeien en opvoeden geboden. In afstemming met het team Sociaal Domein van de gemeente zijn indien (aanvullend) nodig individuele voorzieningen ingezet (specialistische Jeugdhulp, dyslexiebegeleiding, pleegzorg, onder toezichtstelling, veiligheid in afhankelijkheidsrelaties).

Wat heeft het gekost

Jeugdhulpwet				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.672.60	Coördinatie en uitvoering jeugdhulp	193.850	31.350	23.560
6.672.61	Jeugdhulp begeleiding	0	0	76.209
6.672.70	Jeugdhulp behandeling	197.500	312.500	288.199
6.672.80	Jeugdhulp dagbesteding	20.000	0	0
6.672.90	Jeugdhulp zonder verblijf overig	15.000	0	17.497
6.673.60	Pleegzorg	15.000	17.500	17.973
6.673.70	Gezinsgericht	15.000	0	0
6.673.80	Jeugdhulp met verblijf overig	15.000	0	0
6.674.60	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	15.000	0	0
6.674.70	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	15.000	0	0
6.674.80	Gesloten plaatsing	15.000	0	0
6.682.60	Jeugdbescherming	15.000	95.000	78.253
6.682.70	Jeugdreclassering	15.000	10.000	0
Saldo		**546.350**	**466.350**	**501.690**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
Saldo		**0**	**0**	**0**

Resultaat Jeugdhulpwet	**-546.350**	**-466.350**	**-501.690**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Friese Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026 (2023)
- Verordening Jeugdhulp Ameland (2018)

Wat willen we bereiken

Inwoners nemen naar hun mogelijkheden deel aan het arbeidsproces. Wanneer mensen niet zelfstandig in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen, biedt de gemeente via de Participatiewet ondersteuning. Bij voorkeur wordt getracht om mensen regulier werk te bieden. Wanneer dit niet lukt, worden extra instrumenten ingezet. Inwoners die moeten rondkomen van een laag inkomen en niet in eigen onderhoud kunnen voorzien, kunnen financiële steun ontvangen in de vorm van bijvoorbeeld bijzondere bijstand of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Ter voorkoming van en begeleiding bij financiële problemen wordt financieel advies gegeven.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.7**

Wat gaan we daarvoor doen

- Via het nieuwe team Sociaal Werk (stichting SWA) inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt preventief begeleiden naar werk en, in samenwerking met het cluster Sociaal Domein (gemeente), het bieden van individuele voorzieningen (werk inclusief loonkostensubsidie, bijstandsuitkering, etc.);
- Inrichten signaleringssysteem betalingsachterstanden, zodat de gemeente proactief inwoners kan benaderen en hulp kan bieden (4.7).

Wat hebben we bereikt

- Het team Sociaal Werk van stichting SWA heeft aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt preventieve hulp en ondersteuning geboden bij het vinden van werk dan wel dagbesteding. In afstemming met het team Sociaal Domein van de gemeente zijn indien (aanvullend) nodig individuele voorzieningen ingezet zoals een bijstandsuitkering of loonkostensubsidie;
- De aanpak voor vroeg signalering van betalingsachterstanden en schulden is opgezet en ingericht en aan de hand van signalen zijn inwoners benaderd voor het bieden van hulp in de vorm van financiële advisering.

Wat heeft het gekost

Participatiewet				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.630.00	Inkomensvoorzieningen	16.793	16.793	36.276
6.630.10	Inkomensvoorziening participatiewet	75.000	55.000	57.363
6.630.20	Besluit bijstand zelfstandigen	0	0	1.410
6.630.25	Loonkostensubsidies op grond van participatiewet	130.000	175.000	189.347
6.630.30	Bijzondere bijstand	6.000	6.000	0
6.630.35	Gemeentelijk minimabeleid	15.000	133.000	136.150
6.630.40	Overige voorzieningen	5.000	5.000	3.125
6.630.45	Hulp in de huishouding	0	0	3.786
6.630.46	Schuldhulpverlening	16.000	16.000	23.354
6.630.60	Kwijtschelding afvalstoffen- en rioolheffing	2.800	2.800	1.524
6.640.00	Begeleide participatie	3.135	3.135	815
6.640.05	Sociale werkvoorziening	271.769	244.136	214.736
6.650.00	Arbeidsparticipatie	3.135	3.135	8.334
6.650.10	Participatiebudget	24.000	35.000	43.380
Saldo		**568.632**	**694.999**	**719.601**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.630.10	Inkomensvoorziening participatiewet	180.000	303.000	303.555
6.630.35	Gemeentelijk minimabeleid	0	0	825
Saldo		**180.000**	**303.000**	**304.380**

Resultaat Participatiewet	**-388.632**	**-391.999**	**-415.221**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Reïntegratieverordening gemeente Ameland (2024)
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IAOW en IAOZ gemeente Ameland (2024)
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Ameland (2024)
- Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente (2024)
- Beleidsregels inkomstenvrijlating Particiapatiewet, IAOW, IAOZ gemeente Ameland (2024)

Sportevenementen

Wat willen we bereiken

De gemeente voert het beleid rond sportevenementen uit. Het gaat om evenementen die passen bij Ameland wat betreft de beleving van het eiland, de economie en de betrokkenheid van eilanders.

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de bestaande beleidsregel sportevenementen;
- Evalueren en eventueel herzien van de beleidsregel sportevenementen.

Wat hebben we bereikt

- De beleidsregel sportevenementen is uitgevoerd;
- Het evalueren en eventueel herzien van de beleidsregel sportevenementen wordt meegenomen in het proces van het in 2025 actualiseren van de subsidieverordening en de hiermee samenhangende beleidsregels.

Wat heeft het gekost

Sportevenementen				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.510.05	Ondersteuning sportevenementen	14.000	14.000	7.446
Saldo		**14.000**	**14.000**	**7.446**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
Saldo		**0**	**0**	**0**

Resultaat Sportevenementen	**-14.000**	**-14.000**	**-7.446**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Wat willen we bereiken

Met de activiteitengroep musea en culturele voorzieningen streven we behoud en expositie van het specifieke eilander cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke waarden na. Stichting Amelander Musea (STAM) exploiteert een aantal musea in gebouwen die in erfpacht door de gemeente zijn overgedragen. Via de musea worden exposities gehouden, excursies en activiteiten georganiseerd en worden de eilander scholen betrokken. De Musea vormen een belangrijk onderdeel van het toeristische aanbod op het eiland. Onder het cultuurhistorisch erfgoed vallen ook historische kerken, begraafplaatsen en dergelijke. Daarnaast is de STAM nadrukkelijk betrokken bij onderzoeken en het behoud van de flora, fauna en de natuur op Ameland en biedt het mogelijkheden om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt werk te bieden en ‘mee te laten doen’.

Wat gaan we daarvoor doen

- Verlenen subsidie aan STAM voor de exploitatie van de musea en de museale en natuurbelevingsactiviteiten op Ameland;
- Verlenen subsidie voor het organiseren van culturele evenementen passend bij de beleving en cultuur van Ameland.

Wat hebben we bereikt

- Aan de hand van de geldende subsidielijnen (begeleiden medewerkers met afstand tot arbeidsmarkt, collecties en exposities, educatief programma) is de subsidie aan de STAM voor de exploitatie van de musea en de museale en natuurbelevingsactiviteiten verleend;
- Voor het organiseren van de culturele evenementen die passen bij de beleidsregel culturele evenementen is subsidie verleend.

Wat heeft het gekost

Musea en culturele voorzieningen				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.530.00	Culturele voorzieningen	67.825	52.325	50.553
6.540.05	Musea (incl. molens en vuurtoren)	376.854	436.604	431.876
6.830.20	Torens	11.668	11.668	16.874
Saldo		**456.347**	**500.597**	**499.303**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.530.00	Culturele voorzieningen	500	500	0
6.830.20	Torens	0	0	5.325
Saldo		**500**	**500**	**5.325**

Resultaat Musea en culturele voorzieningen	**-455.847**	**-500.097**	**-493.978**

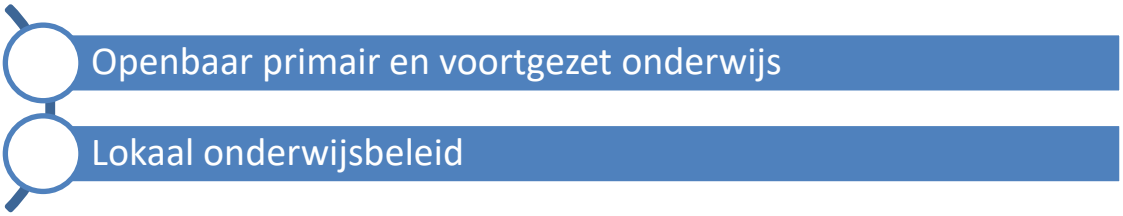
Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Programma 3 Onderwijs

De Amelander jeugd kennis en vaardigheden aanreiken en laten vergaren om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op hun deelname aan de samenleving.

De gemeente wil zoveel mogelijk leerlingen op het eiland onderwijs aan kunnen bieden, afgestemd op hun niveau. Dit geldt zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs wordt op vmbo-niveau aangeboden. De eerste drie leerjaren kunnen ook op havo en vwo niveau worden gevolgd.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Openbaar primair en voortgezet onderwijs

Wat willen we bereiken

We willen het openbaar primair - en het openbaar voortgezet onderwijs faciliteren door het bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning. De kwaliteit van het onderwijs heeft grote invloed op de toekomst van onze jeugd. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt op basis van de wettelijke taak bij de ouders, de leerlingen, de schoolbesturen en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dit sluit aan bij punt 4.6 uit de raadsagenda.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- Administratieve en beleidsmatige ondersteuning bieden aan de directie en de bestuurscommissie voor het openbaar primair onderwijs en de directie van het voortgezet onderwijs;
- Administratie uitvoeren van het openbaar primair en voortgezet onderwijs;
- Aan de slag met, en besluiten nemen over het eindrapport van de stuurgroep bestuurlijke fusie primair onderwijs West Ameland;
- Het intern toezicht op het openbaar basis- en openbaar voortgezet onderwijs uitvoeren, uitbreiden en verbeteren. De door de gemeenteraad vastgestelde documenten (toezichtkaders en reglementen) met betrekking tot het toezicht zijn hierbij de leidraad;
- In nauw overleg met de accountant voor het onderwijs (Aksos) is het proces met betrekking tot de totstandkoming van de jaarrekeningen voor de twee onderwijs instellingen verbeterd. De kwaliteit van de jaarverslagen is sinds het kalenderjaar 2022 aanmerkelijk verbeterd. Verbeterpunten uit de accountsverslagen 2022 nemen we over en de gemaakte verbeterslag zetten we door richting de jaarverslagen 2023.

Wat hebben we bereikt

Openbaar primair onderwijs

- De openbare basisscholen “de Schakel en ’t Ienster” hadden op 1 februari 2024 respectievelijk 39 en 26 leerlingen. Voor OBS de Schakel zijn dat er drie meer dan op 1 februari 2023 en voor ’t Ienster is het 1 leerling minder. In verband met de vereenvoudiging van de bekostiging van het Rijk is de wettelijke teldatum met ingang van 2023 verplaatst van 1 oktober naar 1 februari van ieder jaar;
- Op 24 juni 2024 heeft de gemeenteraad de meerjarenbegroting 2024-2027 vastgesteld. Het is een integrale meerjarenbegroting waardoor vanuit financieel perspectief ook de komende jaren kwalitatief goed openbaar basisonderwijs op het eiland kan worden gewaarborgd;

- Op 24 juni 2024 heeft de gemeenteraad tevens besloten de zittingstermijn van twee leden van de bestuurscommissie te verlengen tot en met 31 december 2024, zodat de bezetting van de bestuurscommissie in het kalenderjaar 2024 is gewaarborgd;
- In het accountantsverslag 2023 is opgenomen dat voor de bestuurscommissie een separaat treasurystatuut moet worden gemaakt en vastgesteld.
  Ondanks dat er geen financiële middelen worden uitgezet of leningen worden afgesloten, is dit een wettelijke verplichting. In 2024 is daarom een treasurystatuut voor de bestuurscommissie gemaakt en vastgesteld;
- Op 4 november 2024 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de bestuurlijke fusie van het basisonderwijs op West Ameland.
  De raad stemde in met de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs, ging akkoord met de concept statuten en de oprichtingsakte en besloot per 1 januari 2025 de Stichting Samenwerkingsbestuur openbaar en christelijk onderwijs West Ameland op te richten. Ook besloot de raad akkoord te gaan met de akte van bestuursoverdracht en de beide scholen over te dragen aan de stichting. Verder werd ingestemd met de benoeming van bestuursleden die vanuit het openbaar basisonderwijs werden voorgedragen, werd de verordening op de bestuurscommissie ingetrokken per 31 december 2024 en werd de subsidie voor het bestuurlijk fusieproces vastgesteld. Tenslotte werd door de raad een amendement aangenomen over mogelijke vervolgvoorstellen over een scholenfusie;
- In de periode van 4 november tot en met 31 december 2024 zijn de nodige voorbereidingen getroffen voor de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs en de bestuurlijke fusie. Er zijn afspraken ingepland met een notaris en er is een overeenkomst gesloten met een administratiekantoor. Vanaf 1 januari 2025 zullen de taken op het gebied van de personeels-, salaris- en financiële administratie, onderhoudsbeheer, archiefbeheer en beleidsadvies aan het openbaar basisonderwijs niet langer door de gemeentelijke organisatie worden uitgevoerd, maar overgenomen worden door het administratiekantoor;
- Door de bestuurlijke verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs zal de financiële exploitatie van het openbaar basisonderwijs vanaf 2025 geen onderdeel meer uitmaken van de gemeentelijke exploitatie, begroting en jaarrekening.

Openbaar voortgezet onderwijs

- De Burgemeester Walda Scholengemeenschap (BWS) had op 1 oktober 2024 136 leerlingen. Dat zijn 11 leerlingen minder dan op 1 oktober 2023. Deze leerlingendaling was voorzien en er is rekening mee gehouden in de begroting van de school. Op 22 april 2024 heeft de gemeenteraad de begroting 2024-2028 van de BWS vastgesteld. Met deze begroting zal de school de komende jaren goed aan haar verplichtingen kunnen voldoen en is er vanuit financieel perspectief een goede basis voor kwalitatief goed voortgezet onderwijs op Ameland in de komende jaren;
- De inspectie van het onderwijs heeft op 23 april 2024 een herstelonderzoek uitgevoerd bij het bestuur en op de school. De inspectie beoordeelt de bestuurlijke kwaliteitszorg als voldoende. Op grond van een nieuwe opdracht heeft het bevoegd gezag een nieuw en verbeterd managementstatuut kunnen vaststellen. De directeur is in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze te geven en de medezeggenschapsraad heeft gelegenheid gehad het wettelijke adviesrecht te benutten. Het bevoegd gezag heeft zich voor 1 oktober verantwoord bij de inspectie en vervolgens het getekende managementstatuut ter beschikking gesteld. De inspectie heeft geconstateerd dat aan de herstelopdracht is voldaan en dat alle tekortkomingen nu zijn opgeheven;
- De BWS beschikt op grond van de jaarrekening 2023 en 2024 over een mogelijk bovenmatig eigen vermogen gelet op de signaleringswaarden van het rijk. Door het negatieve exploitatieresultaat over 2024 is het mogelijk bovenmatig eigen vermogen gedaald. Gelet op de leerlingendaling en de verwachte negatieve exploitatiesaldi in de meerjarenbegroting in de komende jaren is de verwachting dat het eigen vermogen zich binnen niet al te lange termijn binnen de signaleringswaarden van het rijk zal begeven;
- Al sinds lange tijd werkt de BWS samen met de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Fryslân-Noord, voorheen OSG Piter Jelles, in Leeuwarden. De samenwerking geschiedt met volledig behoud van eigen autonomie en met behoud van bestaande bestuursstructuren. De samenwerking vindt plaats op de volgende gebieden: onderwijskundig beleid, inkoop, personeel en organisatie en informatie - en communicatietechnologie. De bestaande overeenkomst is verlengd voor de periode van 1 november 2023 tot en met 31 juli 2027 en wordt jaarlijks geëvalueerd;
- In het accountantsverslag 2023 is opgenomen dat voor de BWS een separaat treasurystatuut moet worden gemaakt en vastgesteld. Ondanks dat er geen financiële middelen worden uitgezet of leningen worden afgesloten, is dit een wettelijke verplichting. In 2024 is daarom een treasurystatuut voor de BWS gemaakt en vastgesteld.

Algemeen openbaar onderwijs

- In 2024 heeft Aksos accountants voor de tweede keer de jaarrekeningen van het openbaar onderwijs gecontroleerd. Bij het vorige jaarverslag constateerden we dat we zowel inhoudelijk als qua opmaak een verbeterslag hebben gemaakt in de kwaliteit van de jaarrekeningen. De toen ingezette lijn hebben we doorgezet, met als bijkomend resultaat dat er minder inspanning hoeft te worden geleverd voor het tot stand komen van de jaarrekeningen en dat het proces van de controles door de accountant soepeler verloopt;
- Er is conform de wettelijke verplichting toezicht gehouden op het openbaar onderwijs en de commissie intern toezicht heeft gesprekken gevoerd met betrokken partijen. Partijen zoeken een bij de lokale situatie passende vorm van intern toezicht, waarbij informatie actief wordt gedeeld en partijen structureel in overleg met elkaar zijn;
- De voorschriften van het rijk voor het verwerken van groot onderhoud in de jaarrekeningen van het onderwijs zijn veranderd per 1 januari 2024. De eerder op- en vastgestelde onderhoudsplannen zijn conform de nieuwe systematiek in de jaarrekeningen van 2024 verwerkt. Voor de bestuurscommissie en het openbaar basisonderwijs is gekozen voor opheffing van de voorziening groot onderhoud en het in de toekomst activeren en afschrijven van groot onderhoud. Voor de BWS is gekozen voor een reserve groot onderhoud conform de componentenmethode. Met beide methodes wordt voldaan aan de landelijke voorschriften.

Wat heeft het gekost

Openbaar primair en voortgezet onderwijs				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.410.00	Exploitatie basisonderwijs	890.121	890.121	1.173.195
6.410.03	Bestuurscommissie OPO	13.700	13.700	13.192
6.410.05	Gemeentelijke ondersteuning openbaar basisonderwijs	15.721	15.721	22.788
6.410.06	Administratie OPO	37.098	37.098	33.108
6.430.00	Exploitatie voortgezet onderwijs	1.988.300	1.988.300	2.485.640
6.430.05	Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	6.009	6.009	12.642
6.430.06	Administratie VO	35.791	35.791	26.778
Saldo		**2.986.740**	**2.986.740**	**3.767.343**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.410.00	Exploitatie basisonderwijs	890.121	890.121	1.173.195
6.410.06	Administratie OPO	11.000	14.038	14.037
6.430.00	Exploitatie voortgezet onderwijs	1.988.300	1.988.300	2.485.640
6.430.06	Administratie VO	11.000	14.038	14.037
Saldo		**2.900.421**	**2.906.497**	**3.686.910**

Resultaat Openbaar primair en voortgezet onderwijs	**-86.319**	**-80.243**	**-80.434**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening bestuurscommissie openbaar basisonderwijs (2022)
- Verordening commissie intern toezicht openbaar onderwijs (2022)
- Toezichtkader openbaar basisonderwijs (2022)
- Reglement intern toezicht BWS (2023)
- Kwaliteitszorg BWS (2023)
- Toezichtkader BWS (2023)

Wat willen we bereiken

De eilander jeugd mogelijkheden bieden zich te ontplooien tot zelfstandige burgers, zodat ze in sociaal economisch en maatschappelijk opzicht op een goede wijze in de samenleving kunnen functioneren.

Wat gaan we daarvoor doen

- Preventief uitvoeren van de leerplicht; we leveren een bijdrage om absoluut – en relatief verzuim alsmede voortijdig schoolverlaten zoveel als mogelijk te voorkomen. Als dit zich dan toch voordoet, proberen we een zo goed en passend mogelijk vervolg voor de leerling te vinden;
- Stimuleren van de samenwerking tussen besturen en directies van de scholen voor primair onderwijs;
- Uitvoeren van de verordening leerlingenvervoer; een belangrijk aandachtspunt hierbij voor de komende periode is het leerlingenvervoer op het traject Ameland – Holwerd v.v. voor leerlingen die onder deze verordening vallen. Het doel is om het leerlingenvervoer in de nabije toekomst via een stabiele dienstregeling, veilig plaats te laten vinden met een zo aansluitend mogelijke reis;
- Uitvoeren van diverse financiële regelingen voor uitwonende studerenden;
- Ondersteunen en adviseren van directies, schoolbesturen en gemeenten van andere Waddeneilanden;
- Bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning aan de Samenwerkende Waddenscholen Primair Onderwijs (Swap) en Wad Voortgezet Onderwijs (Wad VO);
- Bieden van financiële en beleidsmatige ondersteuning voor de gezamenlijke plusklas in het basisonderwijs en de plusactiviteiten in het voortgezet onderwijs met als doel dit permanent op te nemen in het aanbod;
- Uitvoeren van het vastgestelde onderwijsachterstandenbeleid en de subsidieregeling peuteropvang inclusief het behandelen van de aanbevelingen die destijds door de inspectie van het onderwijs zijn gedaan ten aanzien van de voor- en vroegschoolse educatie;
- Het afhandelen van de verantwoording aan het rijk van het vastgestelde plan in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs;
- In combinatie met het strategisch plan gemeentelijke gebouwen gaan we in overleg met partijen in het onderwijs en de opvang, om te verkennen hoe de toekomstige huisvesting er uit kan zien (7.6).

Wat hebben we bereikt

- We hebben de bestaande dienstverleningsovereenkomst (dvo) lokaal onderwijs beleid geëvalueerd en een nieuwe dvo gesloten met de andere Friese Waddeneilanden. Deze dvo bestaat al sinds 2010 en op basis hiervan voert Ameland taken op het gebied van lokaal onderwijs beleid uit voor de andere Friese Waddeneilanden. De nieuwe dvo loopt voor de periode van 2024 tot en met 2028 en er zijn werkafspraken gemaakt voor 2025;
- Met de financiële middelen van het rijk voor het gemeentelijk onderwijs achterstanden beleid subsidieert en stimuleert de gemeente de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse (vve) educatie in de gemeente. Zo voeren we jaarlijks overleg met alle scholen en instellingen voor peuter- en kinderopvang op het eiland over de wettelijk verplichte onderwerpen maar ook om de kwaliteit telkens en blijvend te verbeteren. Nieuw is dat de jaarlijkse vragenlijst vve van het rijk over 2023 door het college moet en is vastgesteld;
- De bovenschoolse plus klas in het basisonderwijs is gesubsidieerd via gemeentelijke subsidie. Het doel ervan is het onderwijsaanbod zo breed mogelijk te houden om leerlingen zo lang mogelijk op het eiland te houden en van zo passend mogelijk onderwijs te voorzien. Het voortgezet onderwijs heeft besloten de Plus activiteiten voort te zetten zonder subsidie van de gemeente;
- Per 1 augustus 2023 is het beschikbaar stellen van financiële middelen door het rijk geëindigd in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. In 2024 hebben we via SISA eindverantwoording over 2023 afgelegd over de besteding. Alle door het rijk beschikbaar gestelde middelen zijn in overleg en overeenstemming met de directies volgens planning besteed;
- Analoog aan de beëindiging van de ondersteuning van het openbaar basisonderwijs door de ambtelijke organisatie, is besloten de ondersteuning van de 11 basisscholen op de Friese Waddeneilanden tevens te beëindigen per 1 januari 2025. Deze taak zal bij een andere organisatie worden gelegd en er zijn afspraken gemaakt over de overdracht;
- Eind 2022 zijn we op basis van het raadsakkoord gestart met accommodatiebeleid. Het onderwijs en de vijf onderwijsgebouwen maken er integraal onderdeel van uit. Het vastgestelde procesplan en de vastgestelde procesopdracht worden uitgevoerd. Wij zijn en blijven in de overleg met directies en besturen over de toekomstig gewenste onderwijshuisvesting. Alle noodzakelijke informatie is verzameld. De planning is voor de zomer van 2025 een door de gemeenteraad vastgesteld (ontwerp)accommodatiebeleid te hebben.

Wat heeft het gekost

Lokaal onderwijsbeleid				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.420.00	Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs Hollum	19.081	19.081	12.995
6.420.05	Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs Ballum	24.490	24.490	13.792
6.420.10	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs Hollum	19.854	19.854	12.445
6.420.15	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs Nes	41.015	41.015	38.368
6.420.20	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	243.035	243.035	237.306
6.430.08	Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	12.100	12.100	14.898
6.430.09	Lokaal onderwijsbeleid	27.765	27.765	13.692
6.430.10	Onderwijsbegeleiding	49.900	49.900	47.751
6.430.15	Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	2.090	2.090	1.306
6.430.25	Toelage uitwonende studerenden	28.180	28.180	22.847
6.430.27	Uitvoering verordening leerlingenvervoer	75.080	80.080	59.019
6.430.30	Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	11.500	15.500	10.890
Saldo		**554.090**	**563.090**	**485.308**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.420.20	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	37.200	41.200	41.733
6.430.10	Onderwijsbegeleiding	18.800	18.800	19.680
6.430.15	Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	2.500	2.500	492
6.430.30	Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	400	400	557
Saldo		**58.900**	**62.900**	**62.463**

Resultaat Lokaal onderwijsbeleid	**-495.190**	**-500.190**	**-422.846**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

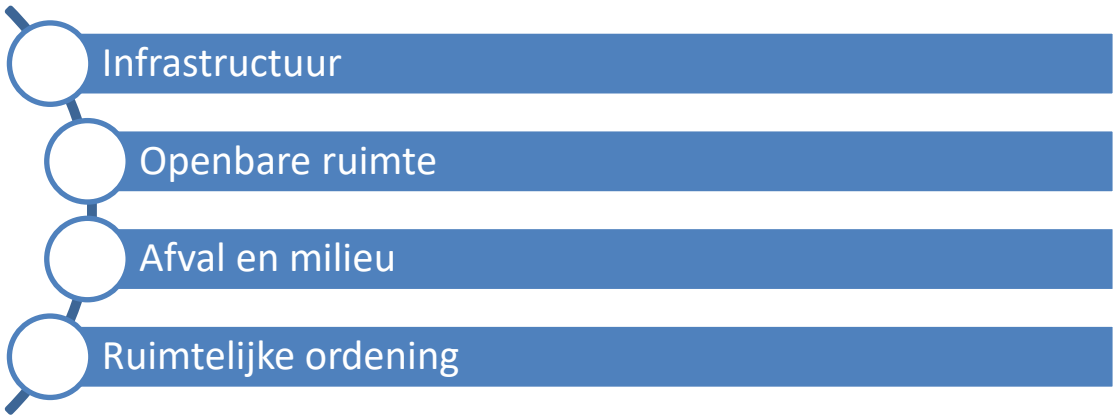
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer (2022)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2021)
- Verordening aanvullende vergoeding OV-chipkaart studenten (2016)
- Verordening toelage uitwonende studerenden (2016)
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid (2009)

Programma 4 Fysieke Leefomgeving

Ameland in fysiek opzicht netjes, schoon, heel en veilig houden.

Op Ameland is het goed wonen, werken en recreëren. Met inachtneming van de belangen van onze burgers en gasten wil gemeente Ameland de bijzondere leefomgeving in stand houden en ontwikkelen.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

Gemeente Ameland is als eigenaar of (mede)beheerder verantwoordelijk voor de kwaliteit en staat van onderhoud van de infrastructurele voorzieningen. Voor de gemeentelijke infrastructuur streven we naar een behoud van het hoge kwaliteitsniveau. Werkzaamheden zijn in principe gebaseerd op actuele beheer- en onderhoudsplannen. Het streven is begin 2024 een nieuw wegenonderhoudsplan voor te leggen aan de raad, conform punt 5.6 van de raadsagenda. Dit in combinatie met punt 1.2 van de raadsagenda om zo veel mogelijk koppelkansen te benutten met de revitalisatie en reconstructie 2.0 van dorpen en wijken. Hiervoor wordt een meerjarenaanpak/-planning nagestreefd. Naast de werkzaamheden die voortvloeien uit deze plannen, zijn er incidentele ontwikkelingen die extra planvorming vragen. De vervoersvisie, raadsagendapunt 5.1, is opgesteld nadat het toeristisch beleid is vastgesteld.
Tevens wordt ingezet op goede oplossingen voor de veerverbinding, zowel op de korte als de lange termijn om een betrouwbare veerverbinding te blijven nastreven. Dit sluit aan bij punt 5.2 en punt 5.3 van de raadsagenda. Wij blijven in gesprek met het Rijk en de regio over een lange termijn oplossingsrichting.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.2 – 5.1 – 5.2 – 5.3 – 5.4 – 5.5 – 5.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- Wij zetten ons ambtelijk en bestuurlijk in voor een goede verbinding met het vaste land op korte en lange termijn. Wij blijven in gesprek met de regio en het Rijk over de huidige en toekomstige veerdienst gericht op het jaar 2029 wanneer de nieuwe concessieperiode start (5.2 en 5.3);
- Na de vaststelling van de vervoersvisie in 2023, wordt er in 2024 gewerkt aan de uitvoering hiervan. Onder andere de optimalisatie van de fiets- en wandelinfrastructuur en het verbeteren van de verkeersveiligheid op knelpunten worden opgepakt (5.5);
- Het vliegveld toekomstbestendig maken door het verder uitwerken van de kwaliteitsimpuls;
- We gaan het beheerplan Wegen voorleggen aan de gemeenteraad (5.6);
- Uitvoering geven aan het nog vast te stellen beheerplan Wegen (5.6);
- We gaan het onderhoudsplan havens voorleggen aan de gemeenteraad;
- Uitvoering geven aan het nog vast te stellen Onderhoudsplan Havens;
- Uitvoeren van werkzaamheden volgend uit het Gemeentelijk Rioleringsplan, onder andere het verder afkoppelen en infiltreren van regenwater om het riool klimaatbestendig te maken.

Wat hebben we bereikt

- In 2024 zijn verschillende formele en informele gesprekken gevoerd met de betrokken partijen over de veerverbinding, er is gereageerd op het concept Vervoersplan WPD en de NvU concessie. Uiteindelijk heeft de minister de Startbeslissing voor het MIRT genomen, na aanvankelijk uitstel;
- Met de optimalisatie van de fiets- en wandelinfrastructuur en het verbeteren van de verkeersveiligheid op knelpunten is in 2024 een start gemaakt (entree Buren) ;
- Het beheerplan wegen is ter besluitvorming aangeboden en vastgesteld op 16 september 2024 en onderhoud naar aanleiding van dit plan vindt inmiddels plaats. Voor het jaar 2025 wordt gewerkt aan een jaarplan;
- Er is relatief veel tijd besteed aan de wateroverlast als gevolg van de vele neerslag in het najaar van 2023 en voorjaar van 2024;
- Het beheerplan havens is ter besluitvorming aangeboden en vastgesteld op 16 september 2024. Voor het jaar 2025 wordt gewerkt aan een jaarplan;
- Er zijn werkzaamheden volgend uit het Gemeentelijk Rioleringsplan uitgevoerd;
- Binnen het beheerspakket, waar de bomen digitaal al in stonden vermeld, zijn ook de wegen en het riool toegevoegd;
- Als onderdeel van het ‘Verkeersmanifest -25% verkeerslachtoffers’’ heeft er verkeerseducatie plaatsgevonden voor leerlingen van de basisscholen en het voortgezet onderwijs.

Wat heeft het gekost

Infrastructuur				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.210.00	Wegen, straten, pleinen en (fiets)paden	1.085.846	1.368.387	934.077
6.210.10	Gladheidsbestrijding	5.000	10.000	5.616
6.210.15	Openbare verlichting	97.197	124.697	88.632
6.210.20	Abri's	400	400	780
6.210.25	Verkeersmaatregelen	147.703	124.870	86.100
6.210.35	Vliegveld	310.742	240.438	201.582
6.210.45	Watergangen	45.100	67.600	71.313
6.220.00	Parkeerterreinen	25.702	13.352	13.350
6.230.00	Passantenhaven (lasten)	241.283	285.826	268.411
6.240.00	Veerdam (lasten)	199.343	177.648	140.170
6.330.00	Eigendommen (lasten)	35.760	25.091	14.050
6.330.10	Exploitatie landerijen/gronden (lasten)	44.966	51.288	46.900
6.720.00	Riolering	741.581	749.214	875.884
Saldo		**2.980.621**	**3.238.809**	**2.746.866**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.210.25	Verkeersmaatregelen	0	0	11.289
6.210.35	Vliegveld	70.000	90.000	109.163
6.720.00	Riolering	16.000	16.000	350.909
Saldo		**86.000**	**106.000**	**471.361**
Resultaat Infrastructuur		**-2.894.621**	**-3.132.809**	**-2.275.505**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Vervoersvisie 2023
- GRP Ameland 2020
- Beheerplan wegen 2024
- Beheerplan havens 2024
- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater (2010)
- Beleidsnota onderhoud wegen recreatieterreinen 2016
- Meerjarig onderhoudsplan sportvelden 2024

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken

Goed beheer van openbare ruimte en aanwezige gemeentelijke voorzieningen heeft de blijvende aandacht. Verbeteren van de beeldkwaliteit van onder andere beschermde dorpsgezichten nemen we mee, conform punt 1.1 van de raadsagenda. Gemeente Ameland is verantwoordelijk voor het beheer van grote delen van de openbare ruimte op het eiland. Variërend van groen in de dorpen en speeltoestellen over het hele eiland, tot strandovergangen en recreatiegebieden zoals De Aanleg en De Vleijen.

De gemeente wil een schone leefomgeving in stand houden, waarbij kleinschalig cultuurhistorisch medegebruik en toegankelijkheid van natuurgebieden de uitgangspunten zijn van het gemeentelijk beleid. Dit speelt in op punt 1.7 van de raadsagenda. Op het gebied van de natuur worden de meeste taken uitgevoerd door andere overheidsorganisaties en terrein beherende organisaties. Samenwerking en afstemming over het beheer met deze instanties vraagt een meer planmatige benadering. Onderwerpen als verantwoord recreatief gebruik, bescherming, onderhoud en herstel zijn daarbij belangrijke items, conform punt 1.8 van de raadsagenda.

➔ **Raadagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.1 – 1.7 – 1.8**

Wat gaan we daarvoor doen

- We gaan de raad voorstellen om akkoord te gaan met de voorgestelde variant van de pumptrackbaan en het gebiedsplan de Vleijen, om vervolgens hier uitvoering aan te geven;
- Het terrein van de Buitendienst efficiënter herinrichten en laten voldoen aan wet- en regelgeving;
- Bijdrage leveren aan extra openbaar toilet bij KNRM Ballumerbocht binnen het gestelde budget.

Wat hebben we bereikt

- Een schone, aantrekkelijke en veilige openbare ruimte;
- Verschillende (speel)toestellen zijn vervangen en aan meerdere speeltoestellen is onderhoud gepleegd. De speeltoestellen voldeden in 2024 dan ook weer aan de veiligheidseisen;
- In de openbare ruimte zijn meerdere objecten vervangen of er is onderhoud aan gepleegd (o.a. afvalbakken, banken, fietsenstallingen etc.);
- In maart 2024 is het ontwerp van de pumptrackbaan ter besluitvorming aangeboden en vastgesteld. Er is in 2024 verder gewerkt aan het verkrijgen van de benodigde vergunningen, de aanbesteding en het verkrijgen van subsidie. In de loop van januari 2025 wordt gestart met de aanleg;

- Er is gewerkt aan het conceptplan voor de Vleijen. De planning is om in het eerste kwartaal van 2025 een thema-raad te houden om het plan toe te lichten;
- De raming voor het schetsontwerp van de herinrichting van de buitendienst is bekend. Er wordt gewerkt aan een raadsvoorstel.

Wat heeft het gekost

Openbare ruimte				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.570.00	Openbare ruimte en (openlucht)recreatie	1.328.052	1.276.841	1.068.760
6.570.15	De Vleijen	0	0	0
6.570.20	De Aanleg	0	0	0
6.570.25	Strandrecreatie	437.504	489.088	485.384
6.750.00	Begraafplaatsen	81.929	81.929	83.164
Saldo		**1.847.485**	**1.847.858**	**1.637.308**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.750.00	Begraafplaatsen	100	100	136
Saldo		**100**	**100**	**136**

Resultaat Openbare ruimte	**-1.847.385**	**-1.847.758**	**-1.637.172**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Groenbeleidsplan (2021)
- Verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de gemeente Ameland 2019

Afval en milieu

Wat willen we bereiken

Bij de afvalinzameling willen we streven naar een adequate duurzame inzameling en verwerking. Hierbij is veel aandacht voor zwerfvuil. De opdracht om een realistisch en integraal actieplan op te stellen om effectief zwerfafval tegen te gaan op Ameland ligt nog bij de Waddencampus.

Wat gaan we daarvoor doen

- Permanente aandacht voor de efficiëntie en verbetering van afvalinzameling en –verwerking.

Wat hebben we bereikt

- Het afval is op een adequate manier opgehaald.

Wat heeft het gekost

Afval en milieu				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.330.20	Destructie	15.900	15.900	11.652
6.730.00	Afvalinzameling algemeen	538.111	526.881	464.751
6.730.05	Afvalinzameling oud papier	40.000	45.000	47.702
6.730.15	Afvalinzameling dorpen en vakantieonderkomens	548.983	524.843	417.984
6.730.20	Afvalinzameling vakantieonderkomens	0	0	0
6.730.25	Afvalinzameling campings	0	0	0
6.730.30	Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	303.606	303.570	322.916
6.730.40	Afvalinzameling glas	20.000	20.000	24.398
6.740.00	Milieubeleid, beheer en handhaving	330.260	359.260	314.920
6.740.10	Ongediertebestrijding	29.463	29.463	19.257
Saldo		**1.826.324**	**1.824.918**	**1.623.581**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.730.00	Afvalinzameling algemeen	102.000	150.000	154.864
6.730.05	Afvalinzameling oud papier	50.000	35.000	48.717
6.730.30	Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	5.400	5.400	4.026
6.730.40	Afvalinzameling glas	6.600	8.800	10.639
6.740.10	Ongediertebestrijding	600	600	783
Saldo		**164.600**	**199.800**	**219.029**
Resultaat Afval en milieu		**-1.661.724**	**-1.625.118**	**-1.404.552**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Afvalstoffenverordening Gemeente Ameland (2010)

Wat willen we bereiken

We willen een veilige, gezonde en leefbare gemeente waarin wonen, werken en leven goed zijn geregeld. Voldoende woningen voor de verschillende doelgroepen, bedrijven afgestemd op de omgeving en de vraag naar producten, en een leefomgeving waar het prettig vertoeven is. Omgevingsplannen, vergunningen, beschikbaarheid van woningen en het toezicht daarop zijn belangrijke instrumenten. Gestreefd wordt naar een goede toepassing van regels.

➔ **Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 1.1 - 1.3 - 1.4 - 1.5 - 1.6 - 3.9 – 2.1**

Wat gaan we daarvoor doen

- Afronden van de ingezette procedure ter vervanging van de beheersverordening Buitengebied door een nieuw bestemmingsplan Buitengebied;
- Met betrekking tot de Omgevingswet en het opstellen van de structuur voor het Omgevingsplan gemeente Ameland wordt de omzetting van het Bestemmingsplan Hollum naar een nieuw omgevingsplan gebruikt voor de opbouw van deze nieuwe structuur (pilot);
- Voorbereiden om te komen tot één Omgevingsplan dat uiterlijk 2032 moet zijn vastgesteld;
- Voorbereiden van een Omgevingsvisie Ameland die uiterlijk 3 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet moet zijn vastgesteld;
- Implementeren van beeldkwaliteit en omgevingskwaliteit en wat hiermee samenhangt afgestemd op de Omgevingswet. Hierbij trachten te komen tot meer klantgerichte processen voor burgers en bedrijven (1.1, 1.3 en 1.6);
- Bijsturen van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen met (andere) maatregelen zoals eerder toegepast: het kelderbesluit, het uitpondingsverbod en strengere regels rondom functiewijzigingen van groepsverblijven (1.5);
- Uitwerken en invulling geven aan verschillende beleidsuitgangspunten met betrekking tot knelpunten op het gebied van verblijfsrecreatie;
- Opstellen van een archeologische verwachtingskaart;
- Afronden van de implementatie van het gemeentelijke monumentenbeleid (1.4).

Wat hebben we bereikt

- De vervanging van de ‘Beheersverordening Buitengebied’ door ‘Bestemmingsplan Buitengebied’ is afgerond. De raad heeft dit bestemmingsplan op 16 september 2024 vastgesteld;
- De omzetting van ‘Bestemmingsplan Hollum’ naar een omgevingsplan is voor een groot deel afgerond. Omzetting van de bruidschat, de toe te passen regels en welstandscriteria moeten nog verder worden uitgewerkt en toegevoegd aan het plan. Op basis van ‘model Hollum’ wordt in 2025 gestart met de voorbereiding van het omgevingsplan voor gemeente Ameland als geheel;

- De Omgevingsvisie gemeente Ameland moet voor 1 januari 2027 zijn vastgesteld.
- De Startnota Omgevingsvisie gemeente Ameland is uitgewerkt en wordt in januari 2025 ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. Deze Startnota schetst de uitgangspunten en kaders van de op te stellen Omgevingsvisie. De vaststelling van de Omgevingsvisie kan naar verwachting plaatsvinden in de tweede helft van 2026;
- In 2023 is de pilot van het project Handhaving omgevingskwaliteit beschermd dorpsgezicht afgerond. Vervolgstappen, gericht op aandachtspunten als bermparkeren en de diversiteit in inritbestrating, hebben in 2024 nog niet plaatsgevonden, in afwachting van nog op te stellen parkeerbeleid;
- Het toeristisch beleidsplan 'Van meer naar beter' geeft een beeld hoe het toerisme zich de komende tien jaar duurzaam kan ontwikkelen. De beleidsuitgangspunten uit dit plan worden vertaald in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan gemeente Ameland;
- Het opstellen van een archeologische verwachtingskaart wordt in samenwerking met de provincie uitgevoerd. Na voorbereidende werkzaamheden in 2023 en 2024, zullen in 2025 de eerste onderzoeken worden uitgevoerd. Naar verwachting wordt de verwachtingskaart in 2026 afgerond;
- Het afronden van de implementatie van het gemeentelijke monumentenbeleid is doorgeschoven naar 2025.

Wat heeft het gekost

Ruimtelijke ordening				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.810.00	Omgevings-/ Bestemmingsplannen, ontwikkeling	206.931	246.931	169.635
6.810.05	Omgevings-/ Bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek	19.855	19.855	30.438
6.820.00	Plan Nes-Oost, De Tuun en Kwekerij	0	0	6.519
6.820.01	Plan Buren Paasduinweg	0	0	-16.852
6.820.02	Plan Nes Miedeweg/Polderweg	0	0	-38.250
6.820.03	Plan Nes Binnendieken	0	0	1.184
6.820.04	Plan Ballum Smitteweg	0	0	3.593
6.820.06	Plan Hollum Trapweg	0	0	41.788
6.820.90	Grondexploitaties	11.756	11.756	2.299
6.830.00	Welstandstoezicht	40.000	40.000	36.918
6.830.10	Omgevingsvergunningen	274.361	274.166	350.456
6.830.25	Uitvoering Huisvestingswet	5.225	5.225	1.672
6.830.35	Monumentenzorg	28.806	4.806	4.793
6.830.40	Basisregistraties Adressen en Gebouwen	25.132	35.132	72.457
6.830.45	Stads- en dorpsvernieuwing	43.288	123.288	158.685
Saldo		**655.355**	**761.160**	**825.335**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.810.05	Omgevings-/ Bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek	5.000	11.000	10.463
6.820.00	Plan Nes-Oost, De Tuun en Kwekerij	0	0	2.305
6.820.01	Plan Buren Paasduinweg	0	0	28.433
6.820.02	Plan Nes Miedeweg/Polderweg	0	0	8.548
6.820.03	Plan Nes Binnendieken	0	0	1.184
6.820.04	Plan Ballum Smitteweg	0	0	4.508
6.820.06	Plan Hollum Trapweg	0	0	36.829
6.830.25	Uitvoering Huisvestingswet	0	0	1.274
Saldo		**5.000**	**11.000**	**93.544**
Resultaat Ruimtelijke ordening		**-650.355**	**-750.160**	**-731.791**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Structuurvisie (2011)

Beheersverordeningen

- Beheersverordening Waddenzee en Noordzee (2013)
- Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht (2013)
- Beheersverordening Recreatieterrein Buren (2013)
- Beheersverordening Strandweg Nes (2013)
- Beheersverordening Buitengebied (2013)

Vigerende bestemmingsplannen

- Bestemmingsplan recreatieterreinen Hollum (2012)
- Bestemmingsplan Hollum (2009)
- Bestemmingsplan Ballum (2012)
- Bestemmingsplan Roosdunen (2006)
- Bestemmingsplan Nes (2014)
- Bestemmingsplan recreatieterrein Nes-Buren 2019 (2020)
- Bestemmingsplan Recreatieterreinen Buren (2015)
- Bestemmingsplan Buren (2015)

Andere verordeningen

- Exploitatieverordening gemeente Ameland (2014)
- Erfgoedverordening gemeente Ameland (2016)
- Monumentenverordening gemeente Ameland (2010)
- Bouwverordening gemeente Ameland (2013)
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) (2010)

Beleid

- Welstandsnota (2016)
    - Aanvullende welstandscriteria bijlage 7 en 8 Welstandsnota 2016 (2023)
- Woonvisie (2024)
- Beleidsnotitie bedrijfswoningen en personeelshuisvesting (2017)
- Strandnota (2016)

Programma 5 Economie

Voor blijvend profijt en leefbaarheid.

Toerisme en de overige economische sectoren zijn van levensbelang voor de Amelander economie en leefbaarheid. Ameland wordt elk jaar druk bezocht door toeristen. Deze zorgen grotendeels voor de inkomsten van de burgers en bedrijven op Ameland en leveren ook een belangrijke bijdrage aan de baten van de gemeente Ameland. Het is daarom belangrijk dat we duurzame ontwikkeling voor de sectoren blijven stimuleren.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

In 2023 is het toerismebeleid 'Van Meer naar Beter' vastgesteld. In de rest van 2023 en in 2024 (en verder) zal hier uitvoering aan gegeven worden. Met de vaststelling van dat beleid komt er ook weer ruimte om andere beleidsstukken op te pakken, zoals de vervoersvisie (programma 4) en het detailhandels- en horecabeleid, die allen in lijn met de toerismevisie opgesteld zullen worden. In lijn daarmee willen we in aansluiting op punt 6.4 van de raadsagenda voorlichting en bewustwording integreren tot één geheel.

➔ **Raadsagendapunten in dit programma: 6.1 – 6.2 – 6.3 – 6.4 – 6.5**

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan het toerismebeleid (6.1) met onder andere:
    - Detailhandels- en horecabeleid updaten, in lijn brengen met toerismebeleid, aanscherpen en voorzien van oplegger (6.2);
    - Start vernieuwde samenwerking met en overdracht campagne 'Welkom in onze wereld' aan de VVV (6.4).
- Sectorenoverleg toerisme voortzetten met als doel het delen van ontwikkelingen, beslissingen en stellingen rondom toerisme op Ameland (6.5);
- Evaluatie subsidie toeristische jeugdgroepen (en indien gewenst aanpassing);
- Goede relaties met ondernemers en dienstverlening aan bedrijven zijn voor de gemeente van groot belang. Persoonlijk contact kan hierin het verschil maken. Daarom willen we per 2024 een medewerker specifiek als taak geven om het contact met bedrijven proactief vorm te geven; voor 1 tot anderhalve dag per week.

Wat hebben we bereikt

- Aan het detailhandels- en horecabeleid werken we nog. De ontstane vertraging heeft onder andere te maken met het feit dat we besloten hebben samen met het beleid ook de beleidsregel ondergeschikte horeca en de beleidsregel standplaatsen en venten te herzien. We verwachten dit beleid medio 2025 in ontwerp aan u te kunnen aanbieden. De vernieuwde samenwerking met de VVV verloopt goed en naar tevredenheid van beiden. Medio 2024 hebben we officieel de genoemde campagne aan hen overgedragen. De VVV integreert dat nu in haar organisatie. Daarmee werken we, in lijn met het toerismebeleid, samen steeds meer toe naar een integrale benadering van bestemmingsmarketing, bestemmingsontwikkeling en bestemmingsmanagement (waar ook bewustwording, voorlichting, informatievoorziening en gastheerschap onder vallen);
- Het sectorenoverleg heeft ook afgelopen jaar driemaal plaatsgevonden met vertegenwoordigers van verschillende toeristische branches;
- De subsidie toeristische jeugdgroepen is eind 2023 geëvalueerd en behoorlijk grondig herzien. Hierover hebben we u via een brief op 19 december 2023 geïnformeerd. De

subsidieregeling is in 2024 ook weer goed gebruikt, met een kleine 200 aanvragen voor een bedrag van ruim € 125.000. De uitvoering van de regeling blijft arbeidsintensief, maar verliep door de wijzigingen het afgelopen jaar wel efficiënter dan in 2023. Eind 2024 hebben we de regeling nog op een aantal (ondergeschikte) punten gewijzigd. Daarin hebben we ook de, door u bij de kadernota van 15 juli 2024 vastgestelde, nieuwe subsidiehoogte vastgelegd;

- De bedrijvencontactfunctionaris is nog niet aangesteld. Dat heeft voornamelijk te maken met personele wisselingen en de hoeveelheid ander werk. Daarnaast hebben we intern eerst goed gekekekn wat de precieze taken zullen zijn en welke competenties daarvoor nodig zijn.

Wat heeft het gekost

Toerisme				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.340.00	Toerisme	414.894	414.744	382.837
6.340.01	Evenementenmateriaal	2.000	2.000	4.990
Saldo		**416.894**	**416.744**	**387.827**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.340.00	Toerisme	0	0	80
6.340.01	Evenementenmateriaal	12.000	12.000	17.332
Saldo		**12.000**	**12.000**	**17.412**

Resultaat Toerisme	**-404.894**	**-404.744**	**-370.415**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Toerismebeleid Ameland, Van meer naar beter (2023)
- Beleidsregels Verblijfsrecreatie (2023)
- Economische Visie 2030 (2019)
- Detailhandelsstructuurvisie (2009)
- Evenementenbeleid (2024)
- Horecabeleidsplan (2006)
- Vervoersvisie, Vervoer in harmonie met eilandwaarden en seizoenen (2023)

Overige sectoren

Wat willen we bereiken

We sluiten aan bij overleg tussen de provincie en de landbouwsector om actieve gesprekken en ontwikkelafspraken te bevorderen.

➔ **Raadsagendapunt in dit programma: 6.5 – 6.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- We sluiten actief aan bij overleggen van het FPLG. We brengen, samen met de andere Friese Waddeneilanden, de eilanderbelangen in bij de uitwerking van de stikstofdoelstelling en klimaatdoelstellingen voor het Friese platteland. Provincie Friesland stelt dit plan op in opdracht van het Rijk (NPLG) (6.6).

Wat hebben we bereikt

- Het FPLG is het afgelopen jaar ter ziele gegaan. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat daarvoor in de plaats komt; daarover komt waarschijnlijk in 2025 meer duidelijkheid. De gesprekken/klankbordgroep over de opgaven in het landelijk gebied van de provincie Friesland is er wel nog. Daar en in andere verbanden zijn we afgelopen jaar betrokken geweest om het Amelander belang onder de aandacht te brengen.
  In 2024 is er daarnaast voor Ameland een verkenning geweest naar een integraal gebiedsproces. In 2025 krijgt dat een vervolg. De bedoeling is dat dat proces duidelijk maakt hoe de landbouw op een duurzame manier op Ameland vorm kan krijgen.

Wat heeft het gekost

Overige sectoren				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.310.00	Waddencampus	35.000	35.000	35.000
Saldo		**35.000**	**35.000**	**35.000**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
Saldo		**0**	**0**	**0**

Resultaat Overige sectoren	**-35.000**	**-35.000**	**-35.000**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Economische Visie 2030 (2019)
- Landbouwbeleidsplan (2010)

Programma 6 Duurzaamheid

Een toekomstbestendige en zelfvoorzienende samenleving.

Ameland heeft de ambitie om duurzaam zelfvoorzienend te zijn. Hierbij wil Ameland voorloper zijn en blijven op het gebied van de energietransitie door vorm en inhoud te geven aan duurzame energieoplossingen. Ameland heeft de ambitie om in 2035 een toekomstbestendig en betaalbaar aardgasvrij energiesysteem te hebben. Daarbij willen we de bredere duurzaamheidsthema's als circulaire economie, waterverbruik, biodiversiteit en klimaatadaptatie meenemen voor zover dat aansluit en past in onze eilander samenleving en economie.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad heeft in juni 2019 bekrachtigd dat Ameland koploper wil zijn in de energietransitie, dat wil zeggen: vijftien jaar eerder dan de rest van Nederland voldoen aan de landelijke doelstellingen voor reductie van de CO_2-uitstoot. Ameland wil dus in 2035 de energietransitie afronden, conform raadsagendapunt 3.1. Hierbij zullen alle punten welke onder '3' vallen uit de raadsagenda gekoppeld worden. Om te beginnen willen we een visie duurzaamheid opstellen. De visie wordt iets breder opgezet omdat we meer doen dan alleen energietransitie waarbij er ook aandacht is voor circulariteit. De focus van de visie ligt echter op energietransitie.

Om de energietransitie te bereiken heeft Ameland met de partners van het convenant Duurzaam Ameland een programma ontwikkeld waarin duidelijk wordt welke stappen gezet moeten worden, dit betreft raadsagendapunt 3.5. Twee sporen zijn hierbij van belang. Enerzijds het technisch economische spoor (welke concrete projecten en plannen zijn ontwikkeld en wat is er nog nodig?) en anderzijds het sociaal-maatschappelijke spoor (hoe worden de Amelanders maximaal betrokken bij alle activiteiten?).
Ameland werkt op verschillende speelvelden aan de energietransitie, waarmee we ingaan op raadsagendapunt 3.2: via verbeteringen bij en met de inwoners en gelijktijdig ook via grote projecten voor het gehele eiland. Daarbij werken we veel en intensief met partijen samen. Het doel is een integraal, betaalbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland.

Een andere koppeling met de raadsagenda 2022-2026 wordt gemaakt op het gebied van de gemeentelijke gebouwen, dit valt zowel onder raadsagendapunt 3.3 als 7.6. De provincie heeft het project KlimOp opgezet, welke het mogelijk maakt om per gebouw een advies op maat te laten maken. Dit omvat een inventarisatie van de te nemen maatregelen, de financiering en eventuele subsidies. Naar verwachting worden deze adviezen eind 2023 afgerond, waarna het gemeentebestuur kan besluiten over de mate en snelheid van de verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed.

Naast de energiebesparing willen we ook zuiniger om gaan met ons (drink)water, zoals benoemd in punt 3.7 van de raadsagenda. Het ideaalbeeld is om zelfvoorzienend te kunnen worden op het gebied van water. Of dit mogelijk is en tegen welke prijs, zal onderzocht moeten worden. In 2024 of 2025 wordt hierover een notitie opgesteld.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 3.1 – 3.2 – 3.3 – 3.4 – 3.5 – 3.6 – 3.7 – 3.8 – 3.9 - 7.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- We gaan (mogelijk nog in 2023) voorstellen een nieuw Programma Duurzaamheid vast te stellen, hier geven we vervolgens uitvoering aan. Voor de uitvoering zoeken we cofinanciering in EU-programma's, Regiodeal Waddeneilanden, Waddenfonds en andere passende fondsen;
- Blijven kijken wat slimme oplossingen zijn bij het (budgetneutraal) realiseren van de energierotonde Ballumerbocht (een vergister/vergasser, zonnepark, energieopslag en productie van waterstof). Per onderdeel van de energierotonde wordt een investeringsbeslissing voorgelegd wanneer relevant (3.4) (3.5);
- We blijven middels advies aan huis, flyers en het betrekken van eilanders in nieuwe projecten onze inwoners en bedrijven informeren en adviseren.
- Stimuleren verduurzaming met het verstrekken van verschillende leningen met lage rentetarieven (3.2);
- Externe inhuur van een warmtespecialist, waardoor we in de loop van 2024 een voorstel verwachten te presenteren of (diepe) geothermie voor Ameland mogelijk is. Mogelijk in combinatie met warmtenetten en het opzetten van een warmtebedrijf (3.5). Omdat iedereen op het eiland met dit warmteproces te maken gaat krijgen, gaan we dat samen met onze inwoners doorlopen.
- Elke gemeente heeft specifieke Rijksuitkeringen (SPUK-gelden) gekregen om woningen te isoleren en energiearmoede te bestrijden, verdeeld over meerdere jaren. We proberen woningeneigenaren, die onder de voorwaarden vallen, te informeren en aan te zetten tot isolerende en besparende maatregelen Hieraan koppelen we de rijksbudgetten voor bestrijding van energiearmoede (3.2);
- Een onderzoek naar het opzetten van een "Energiedienstenbedrijf", dit wordt naar verwachting in 2024 opgepakt in het kader van de Regiodeal.
- Gevolg geven aan de provinciale uitkomsten van het onderzoek naar de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (3.3) (7.6).

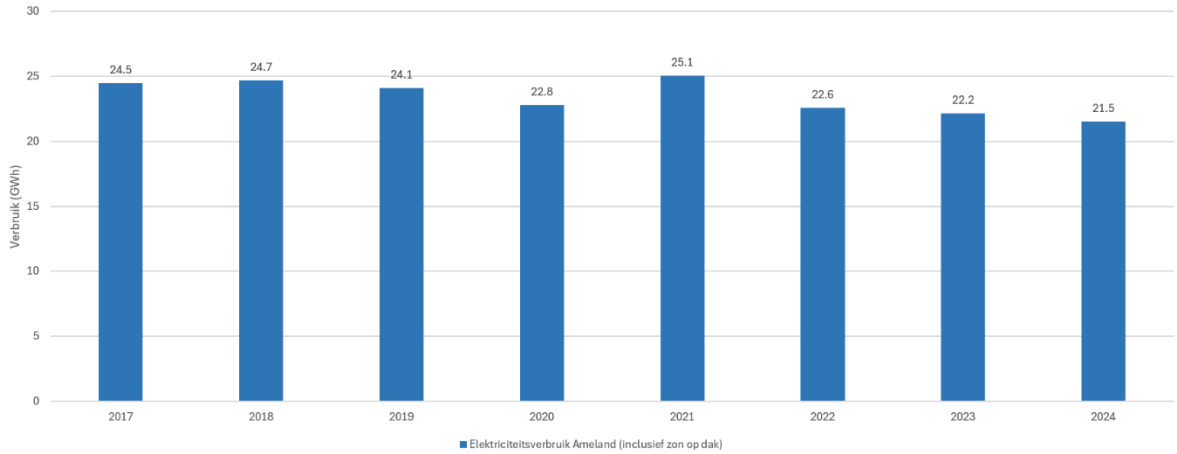
Wat hebben we bereikt

- In november 2023 is het Programma Duurzaamheid 2023 – 2026 door de gemeenteraad vastgesteld. De uitvoering gebeurt via verschillende projecten en processen die (mede) gefinancierd worden door EU fondsen en andere subsidies. Dit is constant een zoektocht naar een passende combinatie tussen project en financieringsvorm.
  De Europese programma's IANOS (ontwikkelen van een slim, integraal eilandbreed energiesysteem door bestaande en nieuwe technieken aan elkaar te koppelen) en Green Hysland (ontwikkelen van een waterstofmodel en dat invullen/toetsen met Amelander cijfers) worden met een jaar verlengd. Dat betekent dat ze eind 2025 eindigen. Daarnaast is het NESSIE-project (met onderwijsinstellingen en bedrijfsleven meer mensen interesseren om in de installatiebranche te gaan werken) in 2024 van start gegaan. Ook zijn we met 30 andere Europese eilanden geselecteerd als koplopers in de energietransitie en hebben we

een gerichte kennisuitvraag gedaan over warmtenetten en geothermie bij eilanden die op dit gebied ervaring hebben;

- Voor de bouw van het zonnepark in de Ballumerbocht is de NB-wetvergunning verleend. Inmiddels is de aangevoerde grond op de voormalige vuilstortplaats geëgaliseerd waarop later de stellages met zonnepanelen worden geplaatst. Ook is de SDE-aanvraag gehonoreerd en wordt toegewerkt naar een te nemen investeringsbeslissing door Energiepark Ballumerbocht BV. Deze wordt in januari 2025 verwacht zodat de daadwerkelijke bouw voor het broedseizoen van 2025 kan plaatsvinden. Nadat dit zonnepark in gebruik genomen is, werken we het voorstel tot realisering van een passende batterij uit.
  Bij de te realiseren energierotonde in de Ballumerbocht onderzoeken we kansen als energieopslag, vergassing/vergisting in combinatie met de RWZI en bij de gebouwen en terreinen van cluster Buitendienst;
- Ook afgelopen jaar hebben we bij ruim 50 inwoners energieadvies op maat gegeven en hebben we voor meerdere doelgroepen informatiemomenten georganiseerd. Hierbij waren ruim 250 mensen aanwezig. Daarnaast zijn huis aan huis flyers over de warmtetransitie, energiesubsidies en isolatiemogelijkheden verspreid en hebben we met gerichte acties eigenaren van recreatiewoningen geïnformeerd;
- In januari 2024 heeft de gemeenteraad het krediet voor het stimuleringsfonds voor verduurzaming van permanent bewoonde koopwoningen met € 350.000 verhoogd. In 2024 hebben drie inwoners gebruik gemaakt van deze leningen voor een bedrag van € 76.847;
- In september 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met het realiseren van een warmtebedrijf: Ameland Wamtelevering BV. In eerste instantie voor levering van warmte voor de bewoners van Ambla met als mogelijkheid deze BV in de toekomst voor meerdere warmteprojecten te gebruiken.
  Met onze inwoners hebben we vier warmteroutes benoemd. Eén van de routes was waterstof. Die is afgevallen (te duur op dit moment). Voor diepe geothermie hebben we een second opinion laten uitvoeren en daaruit blijkt dat de financiële risico's (zeer) hoog zijn en de te verwachten aanwezige warmte in de diepe ondergrond (te) klein is. We doen nu vervolgonderzoek naar ondiepe (600 – 800 meter diep) geothermie.
  Om de warmte te leveren zijn warmtenetten een passende optie. Op welke schaal, met daarbij een bronnenstrategie, werken we verder uit zodat we naar verwachting in 2025 een businesscase voor besluitvorming kunnen voorleggen;
- In 2024 is gestart met de monitoring van de ontwikkeling van de energievraag en het aanbod van Ameland. Onderstaande twee afbeeldingen geven weer hoe de vraag naar elektriciteit en aardgas zich over de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. In 2025 zetten we de monitoring voort. Het inzicht, ook in de beschikbare ruimte op het net, helpt om tot de juiste vervolgstappen te komen.

Elektriciteitsverbruik 2017 tot en met 2024 Ameland (inclusief zon op dak, exclusief verbruik NAM)

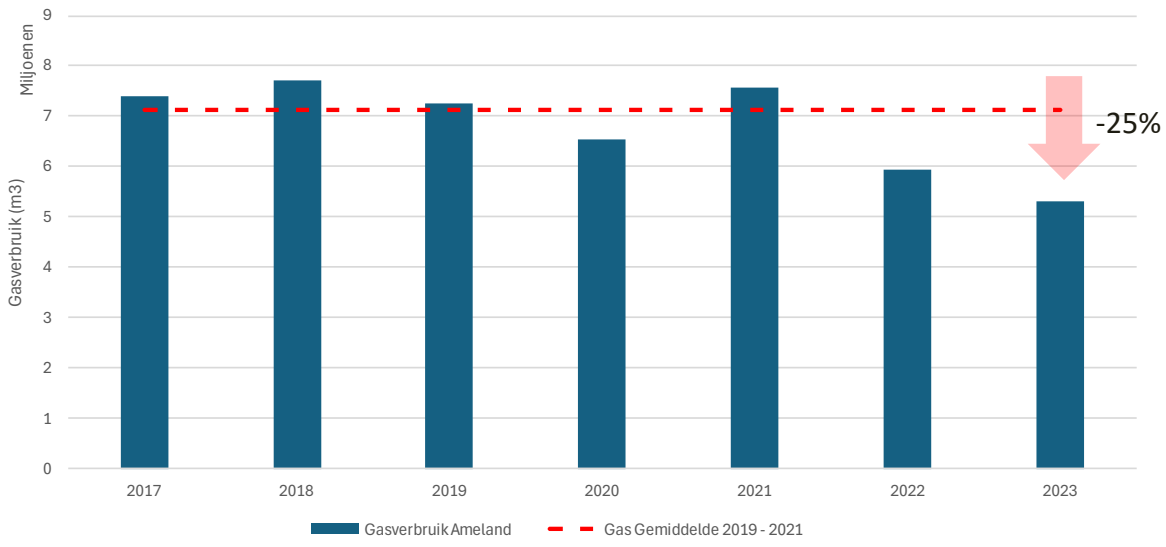
Toelichting:

Het elektriciteitsverbruik van 2024 laat een daling zien ten opzichte van 2017. Hoofdoorzaak hiervoor is een toename in zonnepanelen bij mensen thuis (zon op dak); Ameland wekt steeds meer elektriciteit op waardoor minder elektriciteit nodig is van de wal.

Echter is het de verwachting dat de elektriciteitsvraag de aankomende jaren stijgt door:

- de overstap naar aardgasvrije alternatieven voor verwarming, warm water en koken op aardgas;
- een verwachte toename in het aantal elektrische auto's;
- de aanstaande veerbootconcessie en duurzaamheidseisen die daar naar verwachting onderdeel van zullen zijn.

Gasverbruik 2017 tot en met 2023 Ameland (exclusief verbruik NAM)

Toelichting:

Het gasverbruik laat een daling zien van 25%. Reden voor de besparing is energiebesparing door bijvoorbeeld verbetering van de isolatie van gebouwen, de inzet van slimme thermostaten en P1-meters, de installatie van energiezuinigere apparaten en de overstap

naar andere manieren van verwarmen dan verwarmen op aardgas als gevolg van de hoge aardgasprijzen ten tijde van de energiecrisis;

- De SPUK-rijkssubsidie voor isolatie is in provinciaal verband rond de zomer van 2024 opengesteld. Vanaf begin 2025 wordt er een provinciale communicatiecampagne uitgevoerd en gaan wij als gemeente met gerichte acties accenten leggen. Bestrijding van energiearmoede proberen we hieraan te koppelen zodat we zeer gericht onze inwoners die in eigen slecht geïsoleerde woningen wonen met een laag inkomen en weinig bezit hebben, kunnen ondersteunen;
- Het opzetten van een “Energiedienstenbedrijf” in het kader van de Regiodeal heeft nog niet plaatsgevonden vanwege prioriteit van andere projecten binnen de themalijn duurzame energie. In Regiodeal verband is er voor gekozen om prioriteit te leggen bij het opzetten van gemeentelijke warmtebedrijven;
- Via het provinciale KlimOp-project is voor het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ameland inzichtelijk gemaakt hoe de energielabels verbeterd kunnen worden, welke kosten daarmee gemoeid gaan en wat de terugverdientijd is. De resultaten van dit project worden betrokken bij het proces om te komen tot strategisch accommodatiebeleid voor de gemeente Ameland. De opdracht en het voornemen is om voor de zomer 2025 een door de gemeenteraad vastgesteld (ontwerp) accommodatiebeleid voor de gemeente Ameland te hebben.

Wat heeft het gekost

Energietransitie				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.740.03	NESSIE	0	0	13.190
6.740.05	Duurzaamheid	220.265	237.765	456.745
6.740.06	IANOS project	0	0	109.317
6.740.08	Administratie voor derden, duurzaamheid	5.225	5.225	3.665
Saldo		**225.490**	**242.990**	**582.917**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.740.05	Duurzaamheid	0	0	265.850
6.740.08	Administratie voor derden, duurzaamheid	5.000	5.000	5.939
6.740.09	Green Hysland	0	0	2.530
Saldo		**5.000**	**5.000**	**274.320**
Resultaat Energietransitie		**-220.490**	**-237.990**	**-308.598**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Transitievisie warmte “Ameland aardgasvrij”(2021)
- Verordening Fonds verduurzaming en woningaanpassing Ameland (2022)
- Programma duurzaamheid 2023-2027 (2023)
- Subsidieregeling verduurzamen glas rijksmonumenten woningen (2023)
- Subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie (2024)

Programma 7 Volkshuisvesting

Een professioneel, sociaal en duurzaam Woningbedrijf.

Het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) richt zich op het aanbieden van betaalbare huurwoningen aan huishoudens met een jaarinkomen tot aan de inkomensgrens voor sociale huisvesting en huishoudens met een inkomen tussen de inkomensgrens en € 85.000.
Daarmee worden ook woningzoekenden die tussen wal en schip dreigden te belanden vanwege de hoge prijzen voor koopwoningen bediend. Voorwaarde voor alle woningzoekenden is: woningzoekenden moeten voldoen aan eisen voor economische en maatschappelijke binding.
Het GWA heeft in 2021 – 2022 (energiezuinige) sociale huurwoningen toegevoegd aan de woningvoorraad. In de komende periode zal binnen het bestaande woningbezit van het GWA door middel van een pilot ervaring worden opgedaan voor het beperken van de energiebehoefte. Het GWA zal daarmee mede invulling geven aan de duurzaamheidsambitie van Ameland, proeftuin zijn en een hefboompositie vervullen.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

- Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland
- Volkshuisvestingbeleid

Wat willen we bereiken

In 2021 en 2022 zijn 43 nieuwe woningen toegevoegd aan het woonbestand van het Gemeentelijk Woonbedrijf Ameland (GWA). Daarnaast is de Huisvestingsverordening Gemeente Ameland 2019 en huurbeleid van het GWA aangepast. Dit heeft een positief effect gehad op de (sociale) huursector en de gemiddelde wachttijd is in 2022 gezakt naar anderhalf jaar. Vanuit de woonvisie worden nieuwe doelen benoemd voor het GWA.

➔ **Raadsagendapunten in dit programma: 2.1 – 2.2 – 2.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Doorvertaling van de woonvisie 2024 naar een uitvoeringsprogramma, met onder andere het Strategisch Voorraad Beleid GWA (2.1) en opstellen beleid personeelshuisvesting (2.2);
- De aanpassingen aan de woningen die meedoen aan de Pilot Duurzame Installaties zullen in het voorjaar van 2024 uitgevoerd worden. Daarna zal gemonitord worden of en hoe de werking van een hybride ketel wordt bevorderd;
- De Pilot Flexwoningen zal in 2024 gerealiseerd worden;
- De herstructurering aan de Paasduinweg is vanwege een calamiteit in gang gezet. De nieuwbouw van woningen zal naar verwachting in het najaar van 2024 starten.

Wat hebben we bereikt

- De woonvisie 2023 is uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Het Strategisch Voorraad Beleid GWA (2.1) wordt in Q1 2025 aangeboden aan het college ter vaststelling. De planning van het opstellen beleid personeelshuisvesting (2.2) is doorgeschoven en zal medio 2025 worden opgepakt.
- De aanpassingen aan de twee woningen die onderdeel zijn van de Pilot Duurzame Installaties zijn gestart in september 2024. Bij één woning zijn de bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden opgeleverd in september 2024. Bij de andere woning zijn de bouwkundige werkzaamheden gestart en afgerond in september 2024. De installatietechnische werkzaamheden zijn in Q1 2025 ingepland. In 2025 zullen de woningen gemonitord worden op het energieverbruik ten opzichte van 2024;
- De planning van de Pilot Flexwoningen is doorgeschoven naar 2025;
- De herstructurering aan de Paasduinweg is in uitvoering. Omwonenden zijn geïnformeerd en de huurders zijn voorzien van (tijdelijke) huurwoningen. Wegens veranderingen in planvorming is de planning doorgeschoven. In 2025 wordt het kredietvoorstel aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Wat heeft het gekost

Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.830.50	Woningbedrijf Ameland	1.991.114	2.093.275	2.085.905
Saldo		**1.991.114**	**2.093.275**	**2.085.905**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.830.50	Woningbedrijf Ameland	2.417.541	2.437.627	2.451.609
Saldo		**2.417.541**	**2.437.627**	**2.451.609**

Resultaat Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland	**426.427**	**344.352**	**365.704**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Ad hoc verkoopbeleid 2020
- Huurprijsbeleid 2022
- Toewijzingsbeleid 2022
- Inschrijvingsbeleid 2022
- Huisvestingsverordening 2023
- Woonvisie 2024

Wat willen we bereiken

De wens is dat er een adequate woning beschikbaar is voor alle personen die maatschappelijk en/of economisch gebonden zijn aan Ameland. De afgelopen jaren zijn hier grote stappen in gezet en is de situatie voor zowel kopers als huurders sterk verbeterd.

De woonvisie 2017 is geëvalueerd. Een nieuwe woonvisie 2024-2028 inclusief uitvoeringsprogramma is opgesteld en wordt naar verwachting aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 2.1 – 2.2**

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de door de gemeenteraad in april 2024 vastgestelde woonvisie 2024 - 2028.

Wat hebben we bereikt

- We hebben uitvoering gegeven aan de vastgestelde woonvisie door het oppakken van de acties uit het uitvoeringsprogramma 2024 – 2028. De herziene huisvestingsverordening en de leegstandsverordening worden in 2025 aangeboden aan de gemeenteraad. Het GWA toewijzingsbeleid is op diverse punten geëvalueerd en o.a. levensloopbestendige woningen worden bij voorkeur toegewezen aan woningenzoekenden met een zorgvraag en/of 65 plus. Het strategisch voorraad beleid wordt in 2025 aangeboden aan het college ter vaststelling. Er is in Q4 2024 een samenwerking aangegaan met De Bewonersraad om de huurdersparticipatie te optimaliseren.

Wat heeft het gekost

Volkshuisvestingbeleid				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.830.46	Beleid volkshuisvesting		48.400	66.310
Saldo		**0**	**48.400**	**66.310**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
Saldo		**0**	**0**	**0**
Resultaat Volkshuisvestingbeleid		**0**	**-48.400**	**-66.310**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Huisvestingsverordening 2023;
- Woonvisie 2024

1.2 Overhead

Algemeen

Op grond van artikel 8 BBV is in de jaarrekening een apart overzicht opgenomen van de kosten van overhead.
Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten worden verantwoord op het overzicht “Overhead”, via voorgeschreven taakveld 0.4 Overhead.
In de notitie Overhead van de Commissie BBV wordt nader toegelicht welke kosten tot overhead behoren. In ieder geval gaat het om de kosten van leidinggevenden aan het primaire proces, financiën, personeel en organisatie, juridische zaken, automatisering, facilitaire zaken, huisvesting en archief.

In de programma’s worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, gericht op externe dienstverlening, bij het betreffende taakveld worden geregistreerd.

Gemeente Ameland

In de tabel op de volgende pagina zijn de kosten van overhead van gemeente Ameland aangegeven.

Voor de eventuele berekening van tarieven, de toerekening van overhead aan specifieke activiteiten en de analyse van de mate van kostendekkendheid van bepaalde opbrengsten (zoals leges, rioolrechten en reinigingsheffingen) wordt de overhead berekend als een opslagpercentage over de voor die activiteit geraamde kosten. Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

In de berekening zijn de totale kosten over 2024 gecorrigeerd voor ‘incidentele kosten’, om onbedoelde (grote) schommelingen van het overheadpercentage te voorkomen.

Tabel overhead en toerekening				
		Primitieve begroting	**Begroting na wijziging**	**2024**
	Overhead, ondersteuning organisatie			
6.004.00	Bestuursondersteuning college	3.151.956	3.672.576	3.824.515
6.004.05	Automatisering	759.500	810.000	799.842
6.004.10	Personeelszaken	310.500	360.500	347.215
6.004.15	Huisvesting gemeentehuis	458.253	438.531	382.566
6.004.20	Huisvesting buitendienst	229.366	151.948	109.233
6.004.25	Ondersteunende activiteiten raad	7.725	7.725	17.141
6.004.30	Representatie	15.000	15.000	14.339
6.004.35	Communicatie	34.500	34.500	18.743
	Subtotaal overhead	**4.966.800**	**5.490.780**	**5.513.597**
683.050	Genormeerde toerekening GWA	**-166.477**	**-166.477**	**-166.477**
	Totaal nog toe te rekenen overhead	**4.800.323**	**5.324.303**	**5.347.120**
	Totale kosten begrotingsjaar	**39.910.195**	**41.276.833**	**29.687.865**
	correctie voor incidentele zaken	-13.402.972	-13.398.746	-1.772.679
	correctie voor overhead (zelf te verdelen)	-4.800.323	-5.324.303	-5.347.120
	correctie voor GWA (al genormeerd verwerkt)	-1.991.114	-2.093.275	-2.085.905
	Totale kosten om overhead over te verdelen	**19.715.787**	**20.460.510**	**20.482.162**
	Percentage overhead, als deel overige kosten	**24,35%**	**26,02%**	**26,11%**

1.3 Dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor de uitvoering van de programma's die de gemeenteraad heeft vastgesteld, zijn financiële middelen nodig. Deze dekkingsmiddelen worden gevormd door rijksbijdragen, eigen gemeentelijke belastingen en retributies, huren, pachten en dergelijke.

Voor rijksmiddelen als de zogenaamde algemene uitkering uit het gemeentefonds en gemeentelijke belastingen gelden geen specifieke bestedingsdoelen.
Voor retributies (leges en dergelijke heffingen) geldt dat opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de bijbehorende kosten.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Gemeentefonds

Algemeen

De Rijksoverheid keert via het gemeentefonds geld uit aan Nederlandse gemeenten. Het gemeentefonds bestaat uit verschillende uitkeringscomponenten; de algemene uitkering, decentralisatie uitkeringen, integratie-uitkeringen (Participatie) en de artikel 12-uitkering.

De algemene uitkering is één van de belangrijkste bekostigingsinstrumenten van de gemeente Ameland. Het ontvangen geld komt ten goede aan de algemene middelen, waardoor het geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht kan worden besteed.

Wat heeft het gekost

Gemeentefonds				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
Saldo		**0**	**0**	**0**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.007.00	Uitkeringen gemeentefonds	10.327.262	11.540.381	11.581.803
Saldo		**10.327.262**	**11.540.381**	**11.581.803**

Resultaat Gemeentefonds	**10.327.262**	**11.540.381**	**11.581.803**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Belastingen

Gemeenten mogen belastingen heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder meer onroerendezaak-, toeristen- en forensenbelasting.

De gemeenteraad stelt jaarlijks de tarieven van de gemeentelijke belastingen vast door het vaststellen van belastingverordeningen.

In de kadernota 2023 – met de kaders voor de begroting 2024, heeft de gemeenteraad ingestemd met verhoging van meerdere belastingen. Dit sluit aan bij raadsagendapunt 7.5. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.

Wat heeft het gekost

Belastingen				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.061.00	Heffing/invordering onroerende zaakbelasting woningen	105.344	105.344	154.082
6.062.00	Heffing/invordering onroerende zaakbelasting niet woningen	46.833	46.833	32.615
6.340.05	Heffing/invordering toeristen- en forensenbelasting	72.250	62.250	42.856
Saldo		**224.426**	**214.426**	**229.553**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.061.05	Onroerende-zaakbelasting eigenaren woningen	1.063.350	1.104.020	1.075.245
6.062.05	Onroerende-zaakbelasting eigenaren niet woningen	302.940	311.026	310.793
6.062.10	Onroerende-zaakbelasting gebruikers niet woningen	216.240	215.738	218.689
6.064.00	Precariobelasting	0	40.000	38.640
6.340.10	Toeristenbelasting op het bootkaartje	1.221.000	1.218.000	1.199.458
6.340.15	Toeristenbelasting passantenhaven	41.625	41.625	42.572
6.340.20	Toeristenbelasting vliegveld	4.477	4.000	3.626
6.340.30	Toeristenbelasting hotels/pensions nachtregister	380.053	380.053	421.238
6.340.40	Toeristenbelasting vakantieonderkomens nachtregister	1.609.500	1.580.000	1.705.096
6.340.45	Toeristenbelasting mobiele onderkomens met vaste standplaats	66.600	75.600	118.137
6.340.50	Toeristenbelasting mobiele onderkomens seizoenplaats	66.600	66.600	70.410
6.340.55	Toeristenbelasting mobiele onderkomens (tenten)	183.150	183.150	148.813
6.340.65	Toeristenbelasting kamerverhuur nachtregister	7.214	7.214	8.284
6.340.75	Toeristenbelasting kampeerboerderijen nachtregister	294.150	385.000	419.500
6.340.80	Forensenbelasting	1.958.400	2.050.000	2.262.756
Saldo		**7.415.299**	**7.662.026**	**8.043.256**
Resultaat Belastingen		**7.190.873**	**7.447.600**	**7.813.702**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Retributies

Gemeenten mogen retributies heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder andere rioolheffing, reinigingsheffingen en leges.

Wettelijk is bepaald dat de baten ten gevolge van de heffing van retributies de kosten niet mogen overstijgen.

In 2024 is een vastrecht ingevoerd voor het gebruik van bedrijfscontainers. De opbrengsten hiervan zijn verwerkt in de jaarrekening.

Wat heeft het gekost

Retributies				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.002.30	Leges rij- en reisdocumenten	20.000	0	0
Saldo		**20.000**	**0**	**0**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.002.30	Leges rij- en reisdocumenten	35.000	35.000	61.069
6.002.31	Leges bevolkingsadministratie	4.000	4.000	5.597
6.002.32	Leges burgerlijke stand	19.000	19.000	16.345
6.120.05	Vergunningen horeca (baten)	31.000	25.000	33.965
6.210.40	Vliegveld (baten)	75.100	50.100	48.359
6.240.05	Veerdam (baten)	18.900	18.900	18.468
6.720.05	Rioolheffing gecombineerd	852.500	855.000	870.585
6.730.45	Afvalstoffenheffing dorpen en vakantieonderkomens	992.817	1.000.000	1.007.220
6.730.55	Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	396.140	396.100	405.518
6.750.05	Begraafplaatsrechten	50.000	50.000	81.379
6.830.05	Leges i.v.m. welstandstoezicht	40.000	40.000	38.799
6.830.15	Leges omgevingsvergunningen	192.630	192.630	220.709
Saldo		**2.707.087**	**2.685.730**	**2.808.014**

Resultaat Retributies	**2.687.087**	**2.685.730**	**2.808.014**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Huren en pachten

Gemeente Ameland verpacht of verhuurt diverse eigendommen, waarbij de rechten en plichten zijn vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten.

Wat heeft het gekost

Huren en pachten				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.240.15	Losstoep Ballumerbocht	5.000	4.129	1.378
6.520.05	Accommodaties sport	0	0	4.263
Saldo		**5.000**	**4.129**	**5.641**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.230.05	Passantenhaven (baten)	59.125	59.125	63.778
6.240.15	Losstoep Ballumerbocht	1.000	1.000	126
6.330.05	Eigendommen (baten)	45.000	45.000	45.292
6.330.15	Exploitatie landerijen/gronden (baten)	65.638	65.638	83.890
6.520.05	Accommodaties sport	86.800	109.800	119.924
6.520.15	Groene sportvelden en terreinen	6.000	6.000	8.587
6.540.10	Musea (incl. molens en vuurtoren)	60.000	66.000	68.025
Saldo		**323.563**	**352.563**	**389.623**

Resultaat Huren en pachten	**318.563**	**348.434**	**383.981**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

Overige inkomsten en uitgaven

Het gaat hier om posten die niet bij andere Activiteitengroepen kunnen worden ingedeeld.

Wat heeft het gekost

Overige inkomsten en uitgaven				
Lasten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.005.00	Nutsbedrijven	4.000	4.000	8.844
6.005.05	Overige financiële middelen	201	201	201
6.005.10	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	12.462	6.525	8.820
6.005.99	Rente	-45.616	-169.347	-437.268
6.008.00	Onvoorziene lasten en baten	507.500	7.500	147.188
6.008.05	Saldi van kostenplaatsen	160	-92.300	90.666
6.009.00	Vennootschapsbelasting	0	0	159
6.010.00	Mutatie reserves	1.258.722	2.389.175	2.437.527
Saldo		**1.737.429**	**2.145.754**	**2.256.137**
Baten		Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
6.005.00	Nutsbedrijven	6.000	52.000	52.680
6.005.05	Overige financiële middelen	7.000	7.000	6.739
6.005.99	Rente	9.000	7.000	7.061
6.008.00	Onvoorziene lasten en baten	0	0	8.519
6.010.00	Mutatie reserves	10.313.022	10.767.875	937.762
6.330.25	Destructie	23.500	25.500	25.946
6.640.10	Sociale werkvoorziening	98.500	98.500	106.166
Saldo		**10.457.022**	**10.957.875**	**1.144.872**

Resultaat Overige inkomsten en uitgaven	**8.719.593**	**8.812.121**	**-1.111.265**

Voor toelichting op de financiën wordt verwezen naar 2.5 Toelichting baten en lasten.

1.4 Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Gemeentelijke belastingen en retributies worden geheven op basis van door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. Dit hoofdstuk geeft een beeld van tariefontwikkelingen, lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid en dergelijke.

Tariefontwikkeling

De stijgingspercentages voor de diverse heffingen in het afgelopen begrotingsjaar zijn de volgende:

Tariefontwikkeling diverse heffingen			
	2023	**Begroting 2024**	**2024**
Ozb woningen	-12,0%	2,0%	-1,8%
Ozb niet-woningen	-1,0%	2,0%	-0,5%
Forensenbelasting	3,0%	2,0%	0,0%
Toeristenbelasting (tarief per persoon, per dag)	1,80	2,00	2,00
Reinigingsrechten*	3,0%	0,0%	0,0%
Afvalstoffenheffing	3,0%	2,0%	2,0%
Rioolheffing	0,0	0,0	0,0
Leges	0,0	0,0	0,0
* Voor bedrijfsafval is het tarief per kilogram restafval verhoogd van € 0,31 naar € 0,33.			

De WOZ-waarden zijn in 2024 gestegen ten opzichte van 2023. Voor woningen was de stijging ruim 3%, voor niet-woningen gemiddeld met 2,5%.
Om op de gewenste opbrengststiging van 2% uit te komen, zijn de tarieven hiervoor aangepast.

Te onderscheiden heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam ‘onroerendezaakbelastingen’ worden voor de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (niet zijnde een woning) al dan niet krachtens eigendom, bezit, met beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft vanwege eigendom, bezit of beperkt recht.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en via een aanslag aan de belastingplichtige opgelegd.

In 2024 zijn de volgende opbrengsten gerealiseerd:

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen			
	2023	**Begroting 2024**	**2024**
Gebruikers niet woningen	222.101	215.738	218.689
Eigenaren woningen	1.050.180	1.104.020	1.075.245
Eigenaren niet woningen	316.132	311.026	310.793
	1.588.413	**1.630.784**	**1.604.727**

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

In 2024 zijn de volgende opbrengsten gerealiseerd:

Opbrengst forensenbelasting			
	2023	**Begroting 2024**	**2024**
Forensenbelasting	1.912.719	2.050.000	2.262.756
	1.912.719	**2.050.000**	**2.262.756**

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet als ingezetene in de basisregistratie personen (BRP) staan ingeschreven. Belast wordt het verblijf houden binnen de gemeente al dan niet gevolgd door een overnachting. Degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf wordt in het algemeen als belastingplichtige aangemerkt. De opbrengsten zijn gebaseerd op werkelijke aantallen overnachtingen, met uitzondering van mobiele kampeeronderkomens op vaste en seizoenplaatsen. Het tarief voor 2024 voor alle accommodaties is € 2,00 per overnachting (2023: € 1,80).

In 2024 zijn de volgende opbrengsten gerealiseerd:

Opbrengsten toeristenbelasting			
	2023	**Begroting 2024**	**2024**
Bootkaartjes overtochten	1.096.411	1.218.000	1.199.458
Passantenhaven	48.569	41.625	42.572
Vliegveld	3.592	4.000	3.626
Hotels/pensions	358.158	380.053	421.238
Vakantieonderkomens	1.536.445	1.580.000	1.705.096
Mobiele onderkomens	309.295	325.350	337.359
Kamerverhuur	5.821	7.214	8.284
Kampeerboerderijen	452.835	385.000	419.500
	3.811.126	**3.941.242**	**4.137.133**

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van degene die een eigendom naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt.

In 2024 zijn de volgende opbrengsten gerealiseerd:

Opbrengsten rioolrechten			
	2023	**Begroting 2024**	**2024**
Vastrecht	590.511	595.000	598.429
Variabel recht (waterverbruik)	266.930	260.000	272.156
	857.441	**855.000**	**870.585**

Het saldo van de opbrengsten rioolheffing en de kosten van de activiteit riolering wordt verrekend met de egalisatievoorziening riolering. De facto wordt hiermee bereikt dat de rioolheffing niet meer dan 100% kostendekkend is.

Het overzicht kostendekkendheid rioolrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid rioolrechten				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.2	Riolering	823.818	
Opbrengsten excl heffingen			-19.743	
Netto kosten taakveld			**804.075**	
Overhead	26,11%		215.068	
BTW			141.762	
Toe te rekenen kosten			**356.830**	
Mutatie egalisatievoorziening			**-280.000**	
Totale kosten				**880.905**
Opbrengsten heffingen				**-869.685**
Dekkingspercentage				**98,73%**

Leges

Onder de naam ‘leges’ worden een aantal verschillende retributies geheven voor het genot van, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten.

Het overzicht kostendekkendheid leges geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid leges				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	0.2	Burgerzaken	88.999	
Kosten	1.2	Openbare orde en veiligheid	63.484	
Kosten	8.3	Wonen en bouwen	280.546	
Netto kosten taakveld			**433.028**	
Overhead	26,11%		**113.047**	
Totale kosten				**546.075**
Opbrengsten heffingen	0.2	Burgerzaken	83.012	
Opbrengsten heffingen	1.2	Openbare orde en veiligheid	21.520	
Opbrengsten heffingen	8.3	Wonen en bouwen	220.709	
				325.241
Dekkingspercentage				**59,6%**

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven.

In 2024 zijn de volgende opbrengsten gerealiseerd:

Opbrengsten i.v.m. reiniging			
	2023	Begroting 2024	2024
Afvalstoffenheffing dorpen en vakantieonderk.	984.168	1.000.000	1.007.220
Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	304.619	396.100	405.518
	1.288.787	**1.396.100**	**1.412.737**

Het overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.3	Afval	1.277.751	
Opbrengsten excl heffingen			-218.246	
Netto kosten taakveld			**1.059.505**	
Overhead	26,11%		333.573	
BTW			133.537	
Toe te rekenen kosten			**467.109**	
Totale kosten				**1.526.615**
Opbrengsten heffingen				**-1.412.737**
Dekkingspercentage				**92,54%**

Lokale lastendruk

De onderstaande tabel geeft een indruk van de lokale lasten voor enkele ‘gemiddelde huishoudens’:

Lokale lastendruk	2023	2024
Een meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 400.000,00) en een waterverbruik van 125 m³		
OZB - eigenaren	263,60	258,80
Afvalstoffenheffing	229,41	233,99
Rioolrecht vastrecht	115,60	115,60
Rioolrecht variabel	62,50	62,50
	671,11	**670,89**
Een eenpersoonshuishouden met eigen woning (€ 300.000,00) en een waterverbruik van 50 m³		
OZB - eigenaren	197,70	194,10
Afvalstoffenheffing	174,62	178,11
Rioolrecht vastrecht	115,60	115,60
Rioolrecht variabel	25,00	25,00
	512,92	**512,81**
Een meerpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 125 m³		
Afvalstoffenheffing	229,41	233,99
Rioolrecht vastrecht	115,60	115,60
Rioolrecht variabel	62,50	62,50
	407,51	**412,09**
Een eenpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 50 m³		
Afvalstoffenheffing	174,62	178,11
Rioolrecht vastrecht	115,60	115,60
Rioolrecht variabel	25,00	25,00
	315,22	**318,71**

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet, of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Gemeente Ameland hanteert een kwijtscheldingspercentage van 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben van 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager, in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding.

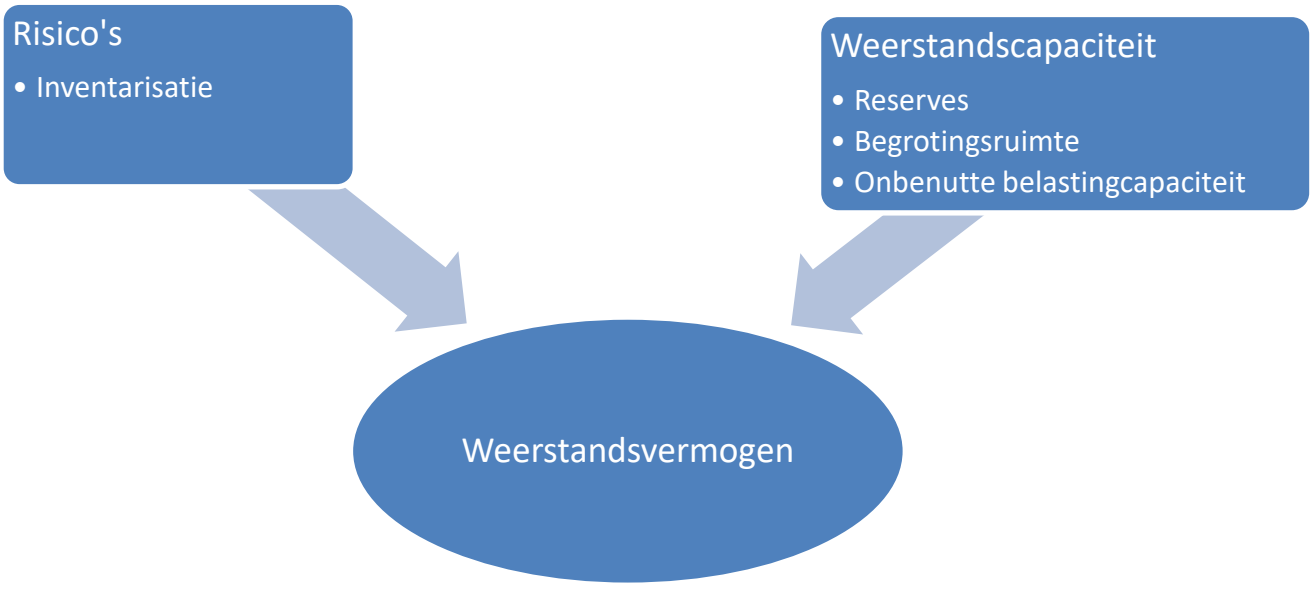
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing behandelt de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Ameland toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.
De relevante beleidskaders voor deze begrotingsparagraaf zijn gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dat door het Rijk is vastgesteld en begrotingsrichtlijnen bevat voor decentrale overheden. Het BBV schrijft onder meer voor dat de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat waarin wordt ingegaan op:

- De risico's die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (inclusief de maatregelen die getroffen worden om deze risico's te beheersen);
- De weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen die gemeente Ameland beschikbaar heeft - of kan stellen - om financiële gevolgen van niet-begrote lasten (zoals risico's) op te kunnen vangen;
- Het weerstandsvermogen (de mate waarin gemeente Ameland in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen).

Schematisch ziet een en ander er als volgt uit:

In deze paragraaf wordt kort op het begrip risico ingegaan. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit van gemeente Ameland aan de orde, waarna een conclusie volgt over het weerstandsvermogen.

De later in deze paragraaf opgenomen kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen bieden (meer) inzicht in de financiële ruimte van de gemeente om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Risico's

Het begrip risico definiëren we als de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de organisatie. In deze definitie zijn twee begrippen van belang, te weten *kans* (als iets zeker is, is het geen risico meer) en *negatief financieel gevolg* (de financiële impact op gemeente Ameland).

Enkele risico's die genoemd kunnen worden zijn grote terugloop van toerisme door een externe oorzaak (natuurramp, covid-pandemie), en rijksbeleid zoals een herijking van de algemene uitkering waardoor de gemeente fors lagere rijksbijdragen ontvangt.

In onderstaande tabel zijn de ingeschatte financiële effecten van deze risico's aangegeven:

Risicotabel				
Risico	**Financiele impact in euro's**	**Kans**	**Netto effect (structureel)**	**Netto effect (incidenteel)**
Terugloop in toerisme als gevolg externe oorzaak (natuurramp, ziekte, etc.)	1.500.000	10%	150.000	1.500.000
Nadelige effecten rijksbeleid	1.500.000	30%	450.000	
Overige risico's	p.m.			
			600.000	**1.500.000**

Ter toelichting en aanvulling op deze tabel geldt het volgende.

Terugloop toerisme als gevolg externe oorzaak

Een natuurramp, milieuramp of ander soort crisis kan grote en langdurige gevolgen hebben voor het toerisme. Voor gemeente Ameland kan dit een forse daling van de opbrengsten toeristenbelasting betekenen. De kans op een dergelijke gebeurtenis wordt niet als groot ingeschat en bovendien zullen rijks- en provinciale overheden vanuit hun verantwoordelijkheid altijd enige mate van ondersteuning bieden, waardoor financiële gevolgen fors kunnen zijn, maar niet onoverkomelijk.

Nadelige effecten rijksbeleid

In het licht van herijkingsoperaties van de Algemene uitkering, wordt op landelijk niveau al enige jaren gesproken over een herziening van het belastingstelsel. Het gaat daarbij om rijksbelastingen, maar in combinatie met verschuivingen en aanpassingen van gemeentelijke belastingen. Uit 'schetsen en verkennende documenten' komt de optie naar voren om kleine belastingen af te schaffen. Omdat hiertoe onder meer de forensenbelasting wordt gerekend, zou een dergelijke operatie voor onder meer gemeente Ameland tot bijzonder nadelige effecten kunnen leiden.

Overige risico's

De ervaring leert dat er geen noodzaak bestaat om meer en diepgaande risico-inventarisaties uit te voeren. Voor aansprakelijkheid, brandschade en dergelijke zijn verzekeringen afgesloten, die bovendien recent (eind 2024, begin 2025) opnieuw zijn beoordeeld en aanbesteed.

Omdat de gemeente zich niet garant stelt voor door derden aangetrokken geldleningen, bestaat er op dit punt geen risico. Uitzondering hierop is het besluit in 2024 dat Wetterskip Fryslân en Gemeente Ameland zich gezamenlijk garant stellen voor een door het Energiepark Ballumerbocht B.V. aan te trekken geldlening.

Financiële risico's bij verbonden partijen zijn overzichtelijk, door onder meer de uitgebreide rol van deelnemende gemeenten in het proces van goedkeuring begrotingen en jaarrekeningen.

Grondexploitaties worden financieel verwerkt in begroting en jaarrekening, overeenkomstig de notitie grondbeleid van de Commissie BBV. Alle verliezen van de verliesgevende exploitaties zijn verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2024. De waarde van de nog uit te geven grond bedraagt zo'n € 1 miljoen en daarmee is het financiële risico vrij beperkt.

Operationele risico's worden beperkt door interne controlesystemen, budgethouderschap en in voorkomende gevallen door bij grotere projecten externe deskundigheid in te huren.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit gaat het om de middelen en mogelijkheden om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit, waartoe ook de onbenutte belastingcapaciteit wordt gerekend.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Als eenmalig middel kan gemeente Ameland de Algemene reserve aanwenden. Deze wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als 'buffer' voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om (structurele) tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de

mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele tegenvallers op te vangen. Ook de mogelijkheden om te bezuinigen, dan wel het ambitieniveau iets neerwaarts bij te stellen, kunnen structurele compensatie bieden voor tegenvallers.

Begrotingsruimte

Zoals blijkt uit het “Overzicht structurele en incidentele baten en lasten”, onder 2.6 van deze jaarrekening, is er sprake van een structureel rekeningsaldo van zo’n € 3,9 miljoen. Op basis daarvan blijkt dat er mogelijkheden zijn om onverwachte tegenvallers structureel op te kunnen vangen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend voor de onroerendezaakbelastingen, door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de door gemeente Ameland gehanteerde tarieven. Dit betreft de onbenutte belastingcapaciteit. Deze berekening ziet er als volgt uit:

Onbenutte belastingcapaciteit					
	inkomsten 2024	**tarief 2024**	**tarief artikel 12**	**verschil**	**onbenutte capaciteit**
eigenaren woningen	1.075.245	0,0647	0,1232	0,0585	972.872
eigenaren niet-woningen	310.793	0,1481	0,3756	0,2275	477.417
gebruikers niet-woningen	218.689	0,1185	0,2668	0,1483	273.610
	1.604.727				**1.723.899**

De in de tabel aangegeven tarieven voor een ‘artikel 12 gemeente’ betreft de gemiddelde tarieven van de Nederlandse gemeenten in 2022 (jaar t-2). Volgens de voorschriften zou dit één gemiddeld tarief moeten zijn, maar de analyse in deze tabel geeft een redelijke indicatie van de onbenutte belastingcapaciteit.

Weerstandsvermogen

In de afgelopen decennia blijkt er nooit een noodzaak te zijn geweest om de Algemene reserve aan te spreken in verband met het zich daadwerkelijk voordoen van een onverwacht risico.
De aansprakelijkheid voor een garantstelling uit het verleden (ruim € 1 miljoen, in verband met het faillissement van een zorginstelling) bleek bijvoorbeeld binnen de begrotingskaders opgevangen te kunnen worden.
Ook de covid-pandemie leidde weliswaar tot een forse terugloop van toeristische overnachtingen, en daarmee tot minder opbrengsten toeristenbelasting, maar door compenserende maatregelen van het rijk bleken de financiële effecten uiteindelijk vrij gering.
De conclusie is dan ook dat de Algemene reserve, als financiële buffer voor eenmalige onverwachte gebeurtenissen, van voldoende omvang is.

Daarbij lijkt gemeente Ameland, door de ingeschatte structurele weerstandscapaciteit, zeer wel in staat om structurele tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de organisatie in

gevaar komt. De verhouding (ratio) van beschikbare capaciteit en noodzakelijke capaciteit in verband met risico's is ruim hoger dan 2, hetgeen gekwalificeerd kan worden als 'uitstekend'.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de exploitatie en/of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeente Ameland. Deze kengetallen ondersteunen het beeld van de financiële ruimte waarover de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

In het Besluit begroting en verantwoording is hiervoor een standaard set van financiële kengetallen voorgeschreven. De uitkomsten hiervan voor gemeente Ameland zijn de volgende:

Kengetallen gemeente Ameland			
	2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Netto schuldquote	83,4%	145,4%	106,6%
Gecorrigeerde netto schuldquote	78,6%	144,3%	99,4%
Solvabiliteit	34,3%	19,1%	28,5%
Grondexploitatie	1,5%	1,6%	1,0%
Structurele exploitatieruimte	12,0%	2,9%	12,6%
Belastingcapaciteit	69,2%	86,2%	65,9%

In het "Gemeentelijk financieel toezichtkader" van de gezamenlijke provincies zijn voor de financiële kengetallen de in onderstaande tabel genoemde signaleringswaarden opgenomen die door de provinciaal toezichthouder gebruikt wordt voor het inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

Beoordelingskader kengetallen			
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteit	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Uit de tabel met gemeentelijke kengetallen blijkt dat de schuldquote toeneemt van 83,4% in 2023 naar 106,6% in 2024. De toename is een gevolg van investeringen, in onder meer de bouw van een nieuw woonzorgcomplex *("Ambla*"). Omdat investeringen voor het grootste deel worden gefinancierd met langlopende geldleningen, zijn de vaste schulden in 2024 toegenomen met € 18 miljoen, hetgeen leidt tot een stijging van dit kengetal.
Omdat in de afgelopen drie jaren positieve rekeningsaldi zijn gerealiseerd van totaal € 7,6 miljoen en begrote investeringen in het algemeen later plaatsvinden dan aanvankelijk begroot, is er per eind 2024 sprake van een fors overschot aan liquide middelen. Ten opzichte van de begrote ratio van 145,4% is de werkelijke schuldquote daardoor dan ook aanmerkelijk lager.

Gecorrigeerde netto schuldquote

In essentie geldt hiervoor dezelfde redenering als voor de 'gewone' netto schuldquote. Er is alleen in de berekening gecorrigeerd voor verstrekte hypothecaire geldleningen, startersleningen en stimuleringsleningen; qua uitkomsten is het verschil echter niet zo groot.

Solvabiliteit

Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. De genoemde investering in een nieuw woonzorgcomplex heeft geleid tot een toename van de langlopende leningen, met als gevolg een daling van deze solvabiliteitsratio.

Grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. De boekwaarden van grondposities zijn belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop.
Het kengetal voor grondexploitatie is laag te noemen. Omdat in de afgelopen jaren bovendien al de nodige verliezen zijn 'genomen', is het niet de verwachting dat gemeente Ameland nog met forse tegenvallers op grondexploitaties wordt geconfronteerd.

Structurele exploitatieruimte

Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten of lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende één jaar, of enkele jaren voordoen.
Voorbeelden van structurele baten zijn de Algemene uitkering en belastinginkomsten. Structurele lasten zijn bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het BBV in de begroting en de jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij deze in evenwicht zijn, of waarbij de structurele lasten hoger zijn dan de baten.

Het kengetal voor structurele exploitatieruimte stijgt licht, van 12,0% in 2023 naar 12,6% in 2024.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit laat zien hoe de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing).
Uit het kengetal blijkt dat gemeente Ameland met zijn woonlasten onder het landelijk gemiddelde zit.

Overall beoordeling kengetalen

Uit bovenstaande beschrijving blijkt dat gemeente Ameland voor alle kengetallen in de categorieën ‘minst risicovol’, of ‘neutraal’ wordt geclassificeerd.

Het belangrijkste uitgangspunt voor de gemeente Ameland is echter niet de wens om ‘mooie kengetallen’ te realiseren, maar artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet, waarin is aangegeven dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is, dan wel op lange termijn in evenwicht dient te zijn. Bij de realisatie van jaarlijkse begrotingsdocumenten is daarvan tot dusver altijd sprake geweest.

Paragraaf 3 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente Ameland ter beschikking staat om ruimtelijke, recreatieve, economische en maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid heeft dan vaak ook invloed op en samenhang met doelstellingen van diverse programma's. Hierbij valt te denken aan activiteiten als:

- Woningbouw;
- Bedrijfsverplaatsing;
- Dorpsvernieuwing en reconstructieplannen;
- Het aanleggen of aanpassen van infrastructurele voorzieningen;
- De realisatie van recreatieve of culturele voorzieningen.

Gemeente Ameland heeft geen apart grondbedrijf. Uitvoering van het grondbeleid gebeurt door de gemeentelijke organisatie en binnen de financiële exploitatie van de gemeente als geheel. Gemeente Ameland geeft de voorkeur aan het voeren van een actieve grondpolitiek. Dat wil zeggen dat de gemeente, waar dat mogelijk of noodzakelijk wordt geacht, voor eigen rekening en risico grond aankoopt, deze grond eventueel bouwrijp maakt en vervolgens tegen de vastgestelde grondprijs verkoopt, of inbrengt om andere programma's te realiseren.

Situatie gemeente Ameland

Gemeente Ameland heeft meer dan 310 hectare grond in bezit. Hiervan is een groot gedeelte bestemd, dan wel in gebruik voor wegen (131 ha.), landerijen (80 ha.) en als onderdeel van gemeentelijke gebouwen.

Zo'n 45 á 50 hectare wordt momenteel verpacht. Wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld in hoeverre verkoop van verpachte grond een alternatief is voor het langdurig verpachten van grond.

Daarnaast zijn in voorgaande jaren actief grondposities aangekocht, met als doel de realisatie van woningbouw. Voor diverse locaties heeft de gemeenteraad grondexploitatiecomplexen en bijbehorende grondprijzen vastgesteld.

Vanaf 2020 is gestart met het bouwrijp maken van diverse locaties in alle vier de dorpen op Ameland (wegen, riolering, grondwerk) en met de noodzakelijke procedures om daadwerkelijk tot gronduitgifte en de bouw van woningen te kunnen komen.

In 2021 en 2022 zijn bouwkavels verkocht aan particulieren en overgedragen aan het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland, voor de bouw van gemeentelijke huurwoningen. In samenhang hiermee zijn een aantal grondexploitaties administratief en financieel afgerond.

In 2023 heeft alleen de verkoop plaatsgevonden van een perceel aan de Foppedunenweg in Buren. In 2024 hebben geen verkopen van bouwkavels plaatsgevonden. Na nog enige afrondende werkzaamheden zijn de complexen Miedenweg in Nes en Paasduinweg in Buren in 2024 administratief afgesloten.

Administratief verloop grondexploitaties

De wijze waarop een gemeente administratief met grondposities omgaat is uitvoerig vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en de notitie “Grondbeleid in begroting en jaarstukken” van de commissie BBV. Wanneer de gemeenteraad grondexploitaties heeft vastgesteld, zijn vooral de bepalingen rond de verantwoording van toekomstige en reeds gerealiseerde winsten en verliezen sterk bepalend voor het jaarlijkse resultaat van deze grondexploitaties.

In de onderstaande tabel is het verloop van de balanspositie van de diverse exploitaties weergegeven:

Administratieve balans grondexploitatie 2024 (bedragen in euro's)				
Naam	**1-1-2024**	**Mutatie**	**31-12-2024**	**Toelichting**
Binnendieken	78.916	1.184	80.100	Uit te geven 1.885 m2
Kwekerij	16.420	-1.909	14.511	Uit te geven 300 m2
Miedenweg	-55.346	55.346	0	
Paasduinweg	33.866	-33.866	0	
Smitteweg	166.262	4.508	170.770	Uit te geven 2.288 m2
Trapweg	153.925	-107.733	46.192	Uit te geven 1.440 m2
	394.043	**-82.470**	**311.573**	

De mutatie per complex betreft enige in 2024 gemaakte kosten voor bestrating, beplanting, rentetoerekening en dergelijke. Voor enkele complexen zijn bijdragen van derden ontvangen in de kosten van bouw- en woonrijpmaken. In het onderdeel *Financiële gevolgen grondexploitaties,* hierna, wordt enige toelichting gegeven op de mutaties per complex.

Het verloop van het beschikbare aantal m2 per locatie is als volgt:

Beschikbaar aantal m2				
Naam	**1-1-2024**	**verkoop**	**correctie**	**31-12-2024**
Binnendieken	1.885	0	0	1.885
Kwekerij	300	0	0	300
Smitteweg	2.288	0	0	2.288
Trapweg	1.440	0	0	1.440
	5.913	**0**	**0**	**5.913**

Omdat in 2024 geen grond is verkocht, is het aantal beschikbare m2 ongewijzigd gebleven.

Financiële gevolgen grondexploitaties

In de hierna volgende tabellen wordt per exploitatie in hoofdlijnen aangegeven hoe het financiële verloop is in 2024. In algemene zin gelden daarbij uitgangspunten die de raad heeft vastgesteld, zoals de inrichting van een gebied, te verkopen percelen, aan het Woningbedrijf over te dragen percelen voor de bouw van sociale huurwoningen en de te hanteren grondprijzen.
Voor te verkopen percelen geldt een prijs van € 185 per m2, waarbij voor enkele specifieke percelen een hogere prijs geldt van € 215 per m2 (alle excl. BTW). Voor de prijs van kavels voor sociale woningbouw geldt € 100 per m2.

Binnendieken	**€**	**Toelichting**
Voorraad 1 januari 2024	**78.916**	
Kosten	0	
Rente	1.184	
Opbrengst verkopen	0	
Realisatie winst/verlies	0	
Voorraad 31 december 2024	**80.100**	

Kwekerij	€	Toelichting
Voorraad 1 januari 2024	**16.420**	
Kosten	1.380	interne uren
Rente	925	
Opbrengst verkopen	0	
Realisatie winst/verlies	-4.214	Verlies deel 2024 in jaarrekening
Voorraad 31 december 2024	**14.511**	

De actuele doorrekening van deze grondexploitatie leidt tot een extra toevoeging aan de bestaande voorziening voor dit verlies van € 4.214.

Miedenweg	€	Toelichting
Voorraad 1 januari 2024	**-55.346**	
Kosten	3.639	Groen, beplanting
Rente	4.909	
Opbrengst verkopen	0	
Realisatie winst/verlies	46.798	Winst deel 2024 in jaarrekening
Voorraad 31 december 2024	**0**	

In 2024 zijn nog enige kosten gemaakt voor het aanbrengen van beplanting. De exploitatie is in 2024 financieel en administratief afgesloten.
Vooral omdat de geraamde kosten van een planschadeprocedure zich niet hebben voorgedaan, is er in 2024 sprake van een gerealiseerde winst van € 46.798.

Het totaal gerealiseerde verlies op deze exploitatie over de gehele planperiode bedraagt € 335.802.

Paasduinweg	€	Toelichting
Voorraad 1 januari 2024	**33.866**	
Kosten	-84.663	Bestrating, groen en bijdragen derden in kosten
Rente	5.513	
Opbrengst verkopen	0	
Realisatie winst/verlies	45.283	Winst deel 2024 in jaarrekening
Voorraad 31 december 2024	**0**	

De gemaakte kosten betreft afronding woonrijp maken locatie. In 2024 zijn tevens bijdragen van derden ontvangen in de kosten van bouw- en woonrijpmaken gebied. De exploitatie is in 2024 financieel en administratief afgesloten.
Omdat ook hier blijkt dat een financieel doorgerekende planschadeprocedure zich niet heeft voorgedaan, is er in 2024 sprake van een gerealiseerde winst van € 45.283.

Het totaal gerealiseerde verlies op deze exploitatie over de gehele planperiode bedraagt € 288.406.

Smitteweg	€	Toelichting
Voorraad 1 januari 2024	**166.262**	
Kosten	3.854	Groen, beplanting
Rente	-261	
Opbrengst verkopen	0	
Realisatie winst/verlies	915	Winst deel 2024 in jaarrekening
Voorraad 31 december 2024	**170.770**	

Trapweg	€	Toelichting
Voorraad 1 januari 2024	**153.925**	
Kosten	-120.212	Groen, notariële kosten en bijdragen derden in kosten
Rente	17.440	
Opbrengst verkopen	0	
Realisatie winst/verlies	-4.959	Verlies deel 2024 in jaarrekening
Voorraad 31 december 2024	**46.192**	

In 2024 zijn kosten gemaakt voor groen en beplanting en voor herstelmetingen kavels Gooi Visserstraat. In 2024 zijn bijdragen van derden ontvangen in de kosten van bouw- en woonrijpmaken gebied. De iets hogere inschatting van het totale verlies op deze exploitatie leidt tot een extra toevoeging van € 4.959 aan de bestaande voorziening.

In de jaarrekening over 2024 zijn resumerend de volgende verlies- of winstbedragen per complex verantwoord:

Realisatie verlies en winst in 2024			
Naam	**Winst**	**Verlies**	**Saldo**
Binnendieken			
Kwekerij		-4.214	
Miedenweg	46.798		
Paasduinweg	45.283		
Smitteweg	915		
Trapweg		-4.959	
	92.996	**-9.173**	**83.823**

Financiële verwachting grondexploitaties

Op basis van actuele doorrekeningen van de nog lopende grondexploitaties worden in onderstaande tabel de verwachte resultaten weergegeven:

Verwachte resultaten per complex		
Naam	**Winst**	**Verlies**
Binnendieken	42.169	
Kwekerij		-49.491
Smitteweg	313.896	
Trapweg		-1.013.670
	356.065	**-1.063.161**

Ten gevolge van de voorgeschreven administratieve verwerking, is het totaal gecalculeerde verlies van € 1.063.161 via de jaarrekeningen 2021 tot en met en 2024 verwerkt in de balanswaarde van de nog beschikbare voorraden. Dit verlies is, met andere woorden, al verwerkt in de cijfers.

Van de verwachte winsten op twee complexen is voor Smitteweg in de jaren tot en met 2024 al een deel van de winst als bate verwerkt in de respectievelijke jaarrekeningen. Het gaat hier totaal om € 184.551, waardoor een nog te realiseren winst resteert van € 129.345.
Samen met de verwachte winst op de locatie Binnendieken (€ 42.169), zal dit in toekomstige jaren leiden tot niet begrote meevallers van zo'n € 171.500.

Overige grondposities

In 2020 is 10.863 m2 grond aangekocht aan de Hoge Eggenweg in Nes. Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld, dus de grond is volgens de verslaggevingsvoorschriften (BBV) opgenomen onder de materiële vaste activa, in plaats van onder de voorraden bouwgrond in exploitatie.

Begin 2025 zal een perceel grond worden aangekocht in Ballum, aansluitend op het gebied Smitteweg. Hiervoor wordt een separate grondexploitatie opgesteld. In 2025 ook vindt de formele aankoop van De Stelp plaats. Later wordt een grondexploitatie opgesteld.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Ameland is een waddengemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Gemeente Ameland wil deze bijzondere leefomgeving in stand houden en de kwaliteit van het voorzieningenniveau op het eiland op peil houden.

Deze kwaliteit is grotendeels afhankelijk van de kwaliteit en het onderhoudsniveau van gemeentelijke kapitaalgoederen, zoals wegen, riolering, openbaar groen en verlichting.
Een goede kwaliteit van deze kapitaalgoederen sluit bovendien incidenten (schades, klachten) en de eventueel hieruit voortvloeiende aansprakelijkstelling van gemeente Ameland grotendeels uit.

Beleidskaders

Het beleid van de gemeente Ameland voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in een aantal plannen:

- Beheerplan wegen (2024 – 2033);
- Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (2024 – 2034);
- Beheerplan havens (financiële planperiode 2024 – 2033);
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP, periode 2020 - 2025);
- Meerjaren onderhoudsplan sport (2024-2034)
- Onderhoudsplan Woningbedrijf (huurwoningen, periode 2017 - 2025).

Doorrekeningen en financiële consequenties van de diverse onderhoudsplannen worden in de jaarlijkse begroting (en meerjarenbegroting) verwerkt.

Voor wegen, gemeentelijke gebouwen en havens wordt gewerkt met een onderhoudsreserve waaraan jaarlijks een vast bedrag wordt toegevoegd. De werkelijke onderhoudskosten in enig jaar komen ten laste van die reserves.

Te onderscheiden onderhoudswerken

Wegen

In de auditcommissie van 7 april 2025 is afgesproken om een pilot ‘effectgericht plannen en rapporteren’ in te zetten voor onderhoud wegen. De nieuwe opzet wordt hieronder weergegeven.

Doel: Het zorgen voor veilige, goed onderhouden en toegankelijke wegen voor alle gebruikers op basis van aanvaardbare maatschappelijke lasten en adequaat kwaliteitsniveau volgens het beheerplan wegen d.d. 16-09-2024.

Norm: De wegen worden onderhouden conform het kwaliteitsniveau A voor hoofdwegen, wegen in verblijfsgebied en fietspaden en kwaliteitsniveau B voor de overige wegen (volgens CROW-richtlijnen).

Huidige situatie: 76% voldoet aan kwaliteitsniveau A/B , 16,4% kwaliteitsniveau C en 7,6% kwaliteitsniveau D.

Begroting 2024: Begroot €358.361,-. Realisatie €164.252,-

Afwijkingen begroting: Door onderbezetting en te ambitieuze planning zijn verschillende onderhoudswerkzaamheden niet in 2024 uitgevoerd.
De verwachting is dat de in 2024 niet uitgevoerde werkzaamheden in 2025 kunnen worden afgerond, aangezien de voorbereidingen hiervoor reeds in 2024 zijn gestart.

De onderschrijding van de begrote kosten leidt er toe dat de reserve per 31 december 2024 op een hoger dan verwacht bedrag uitkomt. In 2025 zal dit worden gecorrigeerd, in samenhang met de financiële effecten van het nieuwe wegenbeheersplan 2024 en jaarplanning 2025.

Het verloop van het Onderhoudsfonds wegen is in 2024 als volgt:

Onderhoudsfonds wegen		
	Begroting 2024	**Jaarrekening 2024**
Saldo 1 januari	-10.411	-10.411
toevoeging 2024	1.360.000	1.360.000
onttrekking i.v.m. gemaakte kosten	-358.361	-164.252
Saldo 31 december	**991.228**	**1.185.337**

Gebouwen

De gemeente heeft 32 gebouwen in eigendom. Deze gebouwen vertonen onderling een grote diversiteit. Van gemeentehuis, scholen en vuurtoren tot aan kerktorens.
Soms is er sprake van gecombineerd gebruik, zoals sporthal Hollum in combinatie met Sociaal Werk.

De gemeentelijke gebouwen worden onderhouden op het onderhoudsniveau “heel en veilig”. Bij de uitvoering van het onderhoud wordt altijd rekening gehouden met de bekende ontwikkelingen zoals duurzaamheid en toekomstige uitbreiding of renovatie.

Ontwikkelingen / stand van zaken
Het onderhoudsplan gebouwen vormt de basis voor het onderhoud van de (gemeentelijke) gebouwen. In 2023 is een nieuw meerjarenonderhoudsplan opgesteld; dit is medio 2024 vastgesteld, en dient daarmee als basis voor de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.

Begroting 2024: Begroot €132.000,-. Realisatie: €224.057,-

Afwijkingen begroting: Het meerjarenonderhoudsplan is vastgesteld voor 10 jaar. Het benodigde totaalbedrag is gelijkmatig verdeeld over de looptijd, wat leidt tot een jaarlijks gemiddelde toevoeging aan het fonds van € 470.000.
De werkelijke kosten fluctueren jaarlijks, omdat er in het ene jaar meer werkzaamheden staan gepland dan het andere jaar; voor deze werkelijke kosten vindt een onttrekking plaats aan het fonds.
Omdat de voor 2024 begrote kosten van € 132.000 (nog) niet waren gebaseerd op het huidige onderhoudsplan, wijken de werkelijke kosten logischerwijze hiervan af.

Het verloop van het Onderhoudsfonds gebouwen is in 2024 als volgt:

Onderhoudsfonds gebouwen		
	Begroting 2024	**Jaarrekening 2024**
Saldo 1 januari	2.032.089	2.032.089
toevoeging 2024	470.000	470.000
onttrekking i.v.m. gemaakte kosten	-132.000	-224.057
Saldo 31 december	**2.370.089**	**2.278.032**

Na vier jaar wordt het meerjaren onderhoudsplan geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Raadsagenda 2022-2025
De gemeente heeft als doel om alle gemeentelijke accommodaties fossielvrij te hebben. Daarnaast zijn een aantal accommodaties gedateerd en is renovatie en/of vernieuwing nodig. Om die reden heeft de raad via de raadsagenda 2022-2025 aangegeven dat het nu het moment is om te wegen wat de maatschappelijke nut/noodzaak van de gemeentelijke gebouwen nu en in de toekomst is en welke investeringen nodig zijn voor verduurzaming en onderhoud/renovatie. Het proces om te komen tot een strategisch plan gemeentelijke gebouwen (accommodatiebeleid) is begin 2023 gestart en het streven is om dit halverwege 2025 in ontwerp voor te leggen aan de raad.

Havens

In 2021 en 2022 heeft een grootschalige 'Herinrichting jachthaven' in Nes plaatsgevonden. Er is gewerkt aan het opstellen van een onderhoudsplan havens (jachthaven, veerdam en losstoep Ballumerbocht). Dit is medio 2024 opgeleverd en vastgesteld. De gegevens van de nieuwe inrichting van de jachthaven zijn meegenomen in het plan.

Begroting 2024: Begroot € 186.900,-. Realisatie € 134.513,-.

Afwijkingen begroting: Het meerjarenonderhoudsplan is vastgestled voor een periode van 10 jaar. Het komt dus voor dat er in het ene jaar meer werkzaamheden staan gepland dan in het andere jaar. In 2024 is minder uitgevoerd dan begroot.

Het verloop van het Onderhoudsfonds havens is in 2024 als volgt:

Onderhoudsfonds havens		
	Begroting 2024	**Jaarrekening 2024**
Saldo 1 januari	0	0
toevoeging 2024	193.800	193.800
onttrekking i.v.m. gemaakte kosten	-186.900	-134.513
Saldo 31 december	**6.900**	**59.287**

Na vier jaar wordt het meerjaren onderhoudsplan geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.

Riolering

Ontwikkeling / stand van zaken

In 2020 is door de gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld, voor de periode 2020 – 2025. De benodigde onderhoudswerkzaamheden zijn globaal in kaart gebracht. Het GRP behandelt daarnaast ook thema's in relatie tot klimaatverandering. Het plan bevat een overzicht van de benodigde middelen voor vervangingen, afkoppelen, onderzoeken, exploitatie, kapitaallasten (nieuwe en historische) en onderhoudskosten.

In 2022 is de riolering geïnspecteerd. Op basis van deze gegevens wordt een nieuw meerjarig onderhoudsplan gemaakt, waarbij mede rekening wordt gehouden met de werkzaamheden die in het wegenbeheerplan naar voren komen. Dit onderhoudsplan dient als input voor het nieuw op te stellen GRP.

Begroting 2024: Begroot € 660.636,-. Realisatie 280.000,-

Afwijkingen begroting: Door onderbezetting en te ambitieuze planning zijn verschillende onderhoudswerkzaamheden niet in 2024 uitgevoerd. De verwachting is dat een deel van de in 2024 niet uitgevoerde werkzaamheden in 2025 kunnen worden afgerond, aangezien voor een aantal werkzaamheden de voorbereidingen hiervoor reeds in 2024 zijn gestart.

De baten en lasten van de activiteit “Riolering” worden jaarlijks geëgaliseerd, door het tekort of overschot te verrekenen met de egalisatievoorziening riolering. Het verloop van deze voorziening is hierdoor in 2024 als volgt:

Egalisatievoorziening riolering		
	Begroting 2024	**Jaarrekening 2024**
Saldo 1 januari	1.494.682	1.494.682
toevoeging 2024	0	0
onttrekking i.v.m. gemaakte kosten	-660.636	-280.000
Saldo 31 december	**834.046**	**1.214.682**

Sportvoorzieningen

In 2024 is een meerjarenonderhoudsplan sport vastgesteld voor een periode van 10 jaar. Dit plan vormt de basis voor het uit te voeren onderhoud voor alle buitensportaccommodaties.

Huurwoningen

Er is een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) opgesteld dat afloopt in 2025. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van dit plan, waarbij vooral de periodieke schildercyclus leidend is voor eventuele bijkomende werkzaamheden.

De planning is dat er in 2025 een nieuw MJOP wordt vastgesteld voor het GWA.

Recreatieve voorzieningen

Voor het onderhoud van speelvoorzieningen en dergelijke in de recreatiegebieden als De Vleijen en De Aanleg wordt een onderhouds- en vervangingsplan bijgehouden. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd, om als basis te dienen voor de jaarlijks uit te voeren werkzaamheden. Ook de strandovergangen van de gemeente zijn in dit plan opgenomen.

Openbaar Groen

De gemeente Ameland bezit zo'n 80 hectare aan openbaar groen. Het onderhoud hiervan vindt planmatig plaats, op basis van het vastgestelde Groenplan 'Ruimte voor waardevol groen (2021)'. Bermen, hagen en plantsoenen binnen de bebouwde kommen worden in eigen beheer onderhouden, op basis van werkplanningen.

De ruim 2.400 laanbomen op Ameland zijn geïnventariseerd. Kenmerken als leeftijd, omvang, vitaliteit en dergelijke zijn vastgelegd. Deze overzichten dienen als basis voor beheerwerkzaamheden, maar tevens als hulpmiddel bij aansprakelijkheidskwesties ten gevolge van schade.

Voor onderhoud aan onder meer watergangen zijn afspraken gemaakt met externe bedrijven.

Verlichting

De gemeente Ameland heeft 948 lichtmasten in eigendom; hiervan zijn 115 zogenaamde monumentale lichtmasten.
Volgens het Verlichtingsplan Ameland is in het openbare buitengebied op het eiland groene verlichting aangebracht. In de overige delen van de dorpen, inclusief de dorpscentra, zijn de bestaande armaturen vervangen door duurzame LED armaturen.

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering biedt op hoofdlijnen (gekwantificeerd) inzicht in de risico's die de gemeente loopt in de financieringsfunctie en hoe het risicobeheer effectief vorm krijgt.

Het is belangrijk onderscheid te maken tussen financiering en dekking. Bij financiering gaat het om de vraag hoe de gemeente aan haar financiële middelen komt. Een investering kan bijvoorbeeld worden gefinancierd via een lening. Bij dekking gaat het om de vraag hoe de gemeente aan middelen komt om de begroting sluitend te houden. Een investering leidt tot afschrijvingslasten, die bijvoorbeeld kunnen worden gedekt door een verhoging van de onroerendezaakbelasting (OZB).

In deze paragraaf wordt ingegaan op de activiteiten van gemeente Ameland in 2024 op het gebied van financiering, oftewel het voorzien in voldoende liquide middelen om uitvoering te geven aan de activiteiten die in de begroting zijn opgenomen. Vervolgens wordt kort aandacht besteed aan de begrippen 'kasgeldlimiet' en 'renterisiconorm'. Tenslotte komt rente en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan activiteiten in deze paragraaf aan de orde.

Langlopende geldleningen

Voor de gemeente Ameland is de volgende situatie van toepassing:

Langlopende geldleningen		
	2023	**2024**
Saldo 1 januari	25.381.000	33.839.667
aflossingen	-1.541.333	-1.741.333
aantrekken langlopende geldleningen	10.000.000	18.000.000
Saldo 31 december	**33.839.667**	**50.098.334**

Vooral in verband met besluitvorming over de bouw van het nieuwe woonzorgcomplex *("Ambla"),* is in 2023 besloten om in drie tranches een bedrag van € 28 miljoen te lenen. In oktober 2023 is het eerste bedrag van € 10 miljoen ontvangen. De volgende bedragen van respectievelijk € 10 en € 8 miljoen zijn in 2024 ontvangen, zoals ook in de begroting was aangegeven.

Kasgeldlimiet

Belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot één jaar) is in de Wet fido een kasgeldlimiet opgenomen.

Voor gemeente Ameland is de volgende situatie van toepassing:

Kasgeldlimiet 2024 (bedragen * € 1.000)		
	2023	**2024**
Omvang jaarrekening	31.481	32.207
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	**2.676**	**2.738**
Vlottende schuld:		
Crediteuren en overlopende passiva	4.293	5.137
Kasgeldleningen	0	0
Totaal vlottende schuld	4.293	5.137
Vlottende middelen:		
Vorderingen en overlopende activa	10.524	20.617
Tegoeden in rekening courant	1.809	1.279
Totaal vlottende middelen	12.333	21.896
Netto vlottende schuld	**-8.040**	**-16.759**
Ruimte / tekort (-)	**10.716**	**19.497**

Binnen de kasgeldlimiet streeft Gemeente Ameland er naar de financieringsbehoefte zoveel mogelijk te dekken via kortlopende leningen (looptijd minder dan een jaar, dus in het algemeen lager renteniveau). Dit betekent feitelijk roodstand in rekeningcourant, of het aantrekken van kortlopende kasgeldleningen. Is het structureel onmogelijk zo te voldoen aan de geldende limiet, dan vindt consolidatie plaats door het aantrekken van een langlopende geldlening.

Mede gelet op de geplande investeringen, is eind 2023 besloten om kasgeldleningen te vervangen door langlopende geldleningen.
Uit de tabel blijkt dat de kasgeldlimiet niet wordt overschreden.

Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente, ook weer omdat het uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden is dat gemeenten grote fluctuaties in de rentelasten vermijden.

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar). Dit kan door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal.

Voor gemeente Ameland is de volgende situatie van toepassing:

Renterisico (bedragen * € 1.000)		
	2023	**2024**
Renteherzieningen	0	0
Aflossingen	1.541	1.741
Renterisico	**1.541**	**1.741**
Omvang jaarrekening	31.481	32.207
Renterisiconorm (20%)	**6.296**	**6.441**
Ruimte onder norm	**4.755**	**4.700**
Overschrijding norm	--	--

Uit de tabel blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Rente en rentetoerekening

In artikel 13 BBV is voorgeschreven dat de paragraaf Financiering mede inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De Commissie BBV heeft daarnaast een notitie Rente 2017 opgesteld met richtlijnen ter bevordering van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente (harmonisering), ter stimulering dat gemeenten werkelijke rentekosten opnemen in de begroting en het jaarverslag en om er voor zorg te dragen dat gemeenten op een eenduidige wijze inzichtelijk maken op welke wijze met rente is omgegaan (transparantie). Gemeente Ameland volgt deze richtlijnen.

Het renteschema voor gemeente Ameland is opgenomen op de volgende pagina.

Renteschema			
	Primitieve begroting	**Begroting na wijziging**	**2024**
Rentelasten lange financiering	988.851	988.851	992.298
Rentelasten GWA	0	0	0
Rentelasten korte financiering	45.000	-100.000	-371.368
Rentebaten	-9.000	-7.000	-7.061
Saldo rentelasten en rentebaten	1.024.851	881.851	613.869
Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-13.947	-29.710	-29.710
Rente van projectfinanciering	0	0	0
Rentebaten doorverstrekte leningen	0	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.010.904	852.141	584.159
Rente over eigen vermogen	0	0	0
Rente over voorzieningen	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.010.904**	**852.141**	**584.159**
Aan taakvelden toegerekende rente	**1.065.520**	**1.028.488**	**1.028.488**
(renteomslag 2,0%)			
Renteresultaat	-54.616	-176.347	-444.329

Gedurende het jaar is een fors overschot ontstaan aan liquide middelen. Omdat deze ‘overschotten’ worden uitgezet bij de staat, is er sprake van een groot batig rentesaldo ten gevolge van korte financiering (rente op het zogenaamde schatkistbankieren).

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Ameland is een zelfstandige en volwaardige gemeente en wil dat blijven: autonoom en betrokken!

Om ook in de toekomst aan de kwaliteitsmaatstaven te blijven voldoen, moet de organisatie zich blijven ontwikkelen. We willen resultaten behalen om een optimaal leef- en verblijfklimaat op het eiland in stand te houden. En we willen ons gemeentebestuur integraal en transparant van advies dienen. We doen dat met lef, in goede samenwerking en integriteit staat hoog in ons vaandel.

De gemeentelijke organisatie concentreert zich op de prioriteiten die het bestuur stelt. Zij heeft een proactieve houding en werkt samen met burgers, bedrijfsleven en andere overheden. De samenwerking in “waddenverband” speelt een belangrijke rol. Van belang hierbij is het convenant dat de Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland en het Rijk tekenden. Dit convenant onderstreept de unieke positie van de eilandgemeenten en de opgaven die deze positie stelt aan het gemeentebestuur.

Een goede samenwerking en actieve afstemming tussen provincies en gemeenten moet de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de gemeentelijke dienstverlening aan bewoners en bezoekers verhogen. In het convenant is afgesproken dat provincie en gemeenten werken aan een integrale en gebiedsgerichte benadering van beleidsvorming en regelgeving, afgestemd op de specifieke situatie van de Waddeneilanden. Het convenant is in 2019 geëvalueerd en uit de evaluatie bleek dat de visie op de samenwerkingsorganisatie bijstelling behoefde. De vernieuwing is ingezet. De bedrijfsvoering van het Waddenkantoor in Harlingen is heroverwogen en er is een Waddenprogramma opgesteld. Eind 2022 is de Regiodeal Waddeneilanden toegekend. In dit kader is de bezetting op het Waddenkantoor in 2023 met een aantal formatieplaatsen uitgebreid. In 2024 hebben we uitvoering gegeven aan de projecten uit de regiodeal en voor diverse projecten is externe inhuur gerealiseerd. Verder zijn de bestaande dienstverleningsovereenkomsten tussen de eilanden onderling geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Voor de lokale gemeentelijke organisatie blijft het benutten van de kwaliteit van de mensen een permanent aandachtspunt. Uitgangspunt is een flexibele en omgevingsbewuste organisatie. Dit vraagt ook om duidelijkheid rondom rollen, taken en bevoegdheden. Door de veranderende samenleving en de daarbij veranderende rol van de overheid heeft dit organisatie breed blijvende aandacht.

De organisatie

Het vorenstaande is doorlopend vertaald in de speerpunten voor de organisatieontwikkeling:

1. Organisatiestructuur:
    - Uitgangspunt is een platte organisatie. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn zo laag mogelijk in de organisatie belegd;

- Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk omschreven en gericht op een integrale, flexibele en extern georiënteerde manier van werken;
- Werkprocessen zijn effectief en efficiënt ingericht;
- Het managementteam heeft een coachende en begeleidende rol, de secretaris/directeur draagt in het bijzonder zorg voor het zo optimaal mogelijk invullen van de relatie tussen de organisatie en het bestuur.

2. Wijze van werken/gedrag:
- Medewerkers gedragen zich professioneel. Ze leveren ‘waar voor hun geld’ en stellen zich integer, samenwerkend en dienstverlenend op;
- Er wordt niet over elkaar gesproken maar met elkaar. Uitgangspunt hierbij is respect voor elkaars opvattingen en het nakomen van gemaakte afspraken;
- Meer dan tot nu toe wordt er ‘van buiten naar binnen’ gedacht en gewerkt, dit wil zeggen: er wordt ‘met lef’ gedacht, in kansen en mogelijkheden;
- Het managementteam draagt zorg voor een veilige werkomgeving, waarbij ‘plezier in het werk’ belangrijk is.

3. Ontwikkeling van de medewerkers:
- Iedere medewerker is bereid om te investeren in zijn of haar ontwikkeling, dit is in 2024 gericht gefaciliteerd met een aantal clustergewijze trainingen over samenwerking en het opstellen van toekomstbeelden voor clusters Sociaal Domein en Fysieke Leefomgeving en via individueel maatwerk waar nodig vanuit het verhoogde opleidingsbudget;
- Met medewerkers worden individuele afspraken gemaakt over ontwikkeling, dit gebeurt via de jaargesprekkencyclus waarbij elke medewerker jaarlijks een aantal ‘formele’ gesprekken met de leidinggevende voert;
- Uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen, medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen groei: de organisatie faciliteert hierbij.

Specifieke aandachtspunten

Automatisering en informatievoorziening
De samenwerking met SSC Leeuwarden loopt, het meedenken over de ontwikkelkant van de diensten van SSC wordt in goed overleg met Leeuwarden verder verbeterd. Operationeel is een grote klus geklaard door de telefooncentrale en telefoontoestellen op de werkplekken te vervangen door mobiel telefonie. De werking is nog niet optimaal en vergt nog steeds de nodige aandacht. Door nieuwe wetgeving zijn verplichte koppelingen met landelijke systemen zoals DROP en het omgevingsloket gerealiseerd.

Zaakgericht werken is een manier om processen op orde te krijgen, efficiënt en digitaal te werken en de dienstverlening transparant te maken. Het is een doorlopende ontwikkeling. Het goed opleiden van medewerkers en een persoonlijke aanpak zijn hierbij van groot belang voor het laten slagen van het invoeren van zaakgericht werken. Zaakgericht werken vergt een organisatieontwikkeling, investering in digitale vaardigheden en een reorganisatie van het informatielandschap.

In 2023 is gestart met het uitvoeren van het plan van aanpak voor een papierloze organisatie. Doel hiervan is het minimaliseren van de papierstroom binnen de werkprocessen. In 2024 en 2025 zal deze efficiëntieslag van de werkprocessen verder worden doorgevoerd in de organisatie. In 2024 is een start gemaakt met het testen van de digitale ondertekening in het bestuurlijk besluitvormingsproces zodat deze in 2025 kan worden ingevoerd.

Een ander spoor is het verder aansluiten op de architectuur van Shared Service Centrum Leeuwarden. Doel hiervan is (op termijn, middels gezamenlijke aanbestedingen) kostenverlaging (of beperking van kostenstijging voor bijvoorbeeld beveiliging). Dit kan door aan te sluiten op bestaande infrastructuur en risicobeheersing en door gebruik te maken van de brede kennis en kunde van het Shared Service Centrum. Zo is in 2023 Managed Device Management op de laptops uitgerold waarmee de devices ook op afstand kunnen worden beheerd en is in 2024 een start gemaakt met segmentbeveiliging op het netwerk.

Informatiebeveiliging

<u>De basis staat</u>
Op dit moment worden belangrijke maatregelen op het terrein van informatieveiligheid regelmatig getoetst en bijgesteld. Inmiddels hebben we introductie van de nieuwe veiligheidsstandaard (BIO) per 2020 gerealiseerd en is in 2024 het nieuwe informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. De medewerkers worden jaarlijks getraind om het bewustzijn van informatieveiligheid te verhogen.
In 2024 is een start gemaakt met een baseline check om te kijken of de basis nog voldoende is of dat er aanvullende maatregelen moeten worden genomen. In afstemming met de FG (via

Leeuwarden) is een aanpak ontwikkeld om het privacy bewustzijn binnen onze gemeente verder te verhogen.

De omgeving verandert

Waar nodig worden verdere maatregelen ingevoerd. Bijvoorbeeld vanwege het wijzigen van wet en regelgeving (zoals AVG, BIO, NIS2 en Cyberbeveiligingswet) en het dreigingsbeeld dat de gemeente via de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten en andere kanalen ontvangt. Blijvend wordt overwogen op welke manier het meest efficiënt kan worden voldaan aan de audit eisen die steeds scherper worden. We kiezen ervoor om de focus altijd eerst op de praktische werking van de maatregelen te leggen.

Informatieveiligheid blijft

- Het onderwerp informatieveiligheid zal actueel blijven als belangrijke pijler voor een betrouwbare overheid.
- Samenwerking op het gebied van informatieveiligheid zal steeds belangrijker worden om zowel efficiency als compliance te borgen.
- Het maatregelenkader van de gemeenten is herzien in het nieuwe normenkader BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid).
- Kennis, kunde en alertheid van medewerkers blijven de sleutels voor een werkzame informatiebeveiliging.

Horizontale verantwoording

De gemeente legt jaarlijks via de verticale lijn verantwoording af aan de uitvoeringsorganisaties over de uitvoering van de basisregistraties BRP (Basisregistratie Personen), BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie), BRO (Basisregistratie Registratie Ondergrond), DigiD, Suwinet (zorgtaken werk en inkomen) en de implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Middels deze jaarrekening informeren wij ook via de horizontale lijn de gemeenteraad dat de uitvoering van de processen van de basisregistratie BRP, BAG, BGT en BRO over 2024 op orde zijn (zie ook de raadsinformatiebrief Ensia-verantwoording 2024 van 22 april 2025). De rapportage daarover is door het college vereenvoudigd en daardoor transparanter dan in voorgaande jaren.

Organisatieontwikkeling

Het is van belang om kennis en kunde bij te houden en te ontwikkelen. Dit doen we door:

- Blijvend te investeren in onze organisatie, door opleiding en training van medewerkers, trainees en college- en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden;
- Te investeren in mensen, door gedegen management, goede arbeidsvoorwaarden en inhoudelijk interessant werk;
- Te investeren in goed werkgeverschap, door het opleiden van trainees, uitwisselingen met andere organisaties en door gerichte arbeidsmarktbenadering.

Openstaande vacatures proberen we snel in te vullen. Wanneer het invullen van deze vacatures niet mogelijk blijkt, dan wordt hiervoor tijdelijk personeel ingehuurd. Zo nodig huren wij bij langdurige ziekte eveneens tijdelijk personeel in om noodzakelijke werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren. Ten slotte huren wij externe deskundigen in wanneer specialistische kennis niet in onze organisatie aanwezig is.

Het streven is ondanks de uitvoering van een ambitieus raadsprogramma, de inhuur van externe medewerkers niet te laten oplopen (onder 20% bij de actuele rekenmethode). De bezetting van de vaste formatieve ruimte is in de begroting 2024 vastgesteld op 89 fte (exclusief extern gedetacheerde WSW-medewerkers).

Vanaf 2023 zijn de genomen besluiten over functioneel leidinggeven en de doorontwikkeling van de organisatie uitgevoerd. De constructie met coördinatoren is verfijnd en integraal gemaakt. De teams communicatie, juridische zaken en onderwijs en personeel & organisatie zijn aan elkaar verbonden tot de organisatie eenheid cluster Staf. En het team secretariaat is toegevoegd aan het cluster Klant Contact Centrum. Voor alle clusters is een coördinator aangewezen. De teams woningbedrijf en duurzaamheid zijn aangemerkt als programma, met een programmaplan. Alle wijzigingen zijn meegenomen in een nieuw organogram.

De bezetting in het managementteam was in 2024 stabiel en compleet. De nieuwe vervangingsregeling voor het managementteam is in gebruik genomen. De clusters en programma's zijn verdeeld over de leden van het managementteam, waardoor de span of control evenwichtig is verdeeld.

Op basis van de visie voor de organisatie is er een meerjarenplan 2023-2026 voor de buitendienst vastgesteld. We willen daarmee behouden wat goed is, maar de buitendienst flexibeler, integraler en moderner maken. We gaan "de goede buitendienst van vandaag" naar het "uitstekende cluster Buitendienst van de toekomst" ontwikkelen.

Het meerjarenplan is in uitvoering genomen en veel activiteiten zijn uitgevoerd of in voorbereiding. Het gaat hierbij onder andere om meldingen openbare ruimte, uitbreiden opzichtersformatie, herinrichten en verbeteren buitenterrein en verbeteren van de beschikbaarheidsregelingen.

In 2024 zijn voor de beleidsclusters fysieke leefomgeving en sociaal domein visies ontwikkeld, vastgesteld en geïmplementeerd. Er wordt nog gewerkt aan visies voor de bedrijfsvoering en voor dienstverlening.

Het programma Krachtig leiden voor opzichters, coördinatoren en leden van het managementteam is afgerond. Ook het college van burgemeester en wethouders is hiermee aan de slag gegaan.

Er zijn opnieuw belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van het E-HRM systeem. Zo hebben we tijd schrijven en het beheer van externe inhuur geïntegreerd in het systeem. Hiermee

hebben we opnieuw een belangrijke bijdrage geleverd aan de digitalisering en het verminderen van de kwetsbaarheid. Ook de bestaande HR-cyclus is voor wat betreft de verslaglegging in het nieuwe systeem geïntegreerd.

In 2023 is de risico inventarisatie en evaluatie en een plan van aanpak voor de gemeente Ameland vastgesteld. Het plan van aanpak beslaat meerdere jaren, maar we hebben ook in 2024 een aantal verbeteringen in de arbeidsomstandigheden door kunnen voeren. Het gaat hierbij zowel om beleidsmatige als om operationele aspecten.

In 2023 is er een medewerker tevredenheidsonderzoek uitgevoerd binnen de organisatie, alsmede een fysiek onderzoek voor de medewerkers in de buitendienst. In 2024 zijn de resultaten van het medewerker tevredenheidsonderzoek gedeeld met de ondernemingsraad en de medewerkers. Indien de resultaten uit beide onderzoeken daar aanleiding toe gaven is er ook individueel terug gekoppeld aan medewerkers. De opbrengsten uit deze onderzoeken zullen geïntegreerd worden in de HR-cyclus en de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers en bij de verdere visievorming voor de clusters (bedrijfsvoering en dienstverlening).

Er zijn diverse vacatures ontstaan en weer ingevuld. Het aantal vacatures lijkt toe te nemen. En de krapte op de arbeidsmarkt laat zich ook op Ameland gelden. Het kost de organisatie bij bepaalde vacatures meer moeite dan voorheen om vacatures in te vullen. We zetten de nodige creativiteit en doorzettingsvermogen in om de personele invulling zo goed mogelijk te realiseren.

Door het management is gestructureerd en met alle medewerkers individueel de HR-cyclus doorlopen. Het gaat hierbij om drie gesprekken, namelijk een plangesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. In enkele gevallen is maatwerk geleverd, zoals een gesprek meer of minder, afhankelijk van de persoonlijke situatie van de medewerker en de aard van de werkzaamheden.

In 2024 is het plan van aanpak voor het creëren van een nieuwe werkplekinrichting uitgevoerd. De kantines van het gemeentehuis en de buitendienst zijn omgebouwd naar multifunctionele ruimtes voor overleg en samenzijn. In het gemeentehuis zijn meer ruimten ingericht met separate bel- en video conferencing faciliteiten.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf zijn de ‘verbonden partijen’ opgenomen. Dit zijn organisaties waarbij gemeente Ameland financieel, dan wel bestuurlijk is betrokken. Omdat deze organisaties soms taken uitvoeren die in het verlengde liggen van gemeentelijke doelstellingen, en omdat er in het algemeen sprake is van financiële en budgettaire consequenties, is het belangrijk de aard van de relatie en de mate van betrokkenheid helder weer te geven.

Wanneer bekend, zijn de financiële gegevens over 2024 weergegeven. Wanneer deze niet bekend zijn, worden de gegevens over 2023 genoemd.

De volgende verbonden partijen zijn hierna weergegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:

- De Waddeneilanden;
- Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO);
- Hûs en Hiem;
- Veiligheidsregio Fryslân.

Naamloze vennootschappen:

- Afvalsturing Friesland;
- Bank Nederlandse Gemeenten;
- Stedin Groep N.V.;
- Fryslân Miljeu;
- Kabeltelevisie Noord Oost.

Besloten vennootschap:

- Zonnepark Ameland;
- Energiepark Ballumerbocht;
- Ameland Warmtelevering.

Gemeenschappelijke regelingen

De Waddeneilanden

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Harlingen

Doelstelling:

1. De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten;
2. Het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden; Overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids-, en beheersaspecten;
3. Samenwerking en ondersteuning ten aanzien van specifieke uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten;
4. Het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders;
5. Het uitvoeren van gezamenlijke activiteiten in het kader van Regio Deal De Waddeneilanden (Samenwerkingsprojecten en kosten van voorbereiding, administratie en toezicht).

Programma: 1. Bestuur en dienstverlening
Deelnemende partijen: Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland
Bestuurlijk belang: Algemeen bestuur en dagelijks bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2024 aan de GR bedroeg € 211.475

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	525.292	334.626
Vreemd vermogen	512.436	331.530
Financieel resultaat	183.114	97.703

Risico's:
Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen:
Nadat in 2023 door het Rijk middelen zijn toegekend voor de Regio Deal, is het jaar 2024 vooral een start- en eerste uitvoeringsjaar geworden. In een besluitvormingsproces via stuurgroep en bestuur zijn in 2024 voor diverse projecten bijdragen beschikbaar gesteld vanuit deze middelen.

Fryske Utfieringstjinst Miljeu en Omjouwing

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Grou

Doelstelling:
Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder. Daarnaast voert de FUMO-taken uit op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Provincie Fryslân, Wetterskip en alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedroeg € 118.171

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	1.278.771	1.206.775
Vreemd vermogen	5.326.624	3.823.687
Financieel resultaat	71.996	72.032

Risico's:
Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Hûs en Hiem

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van ‘de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid’ in de provincie Friesland.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Alle gemeenten in Friesland m.u.v. Tytsjerksteradiel
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage over 2024 bedraagt € 37.283. Dit zijn betalingen voor door Hûs en Hiem uitgevoerde (advies)werkzaamheden, die door gemeente Ameland worden verhaald op de aanvragers van vergunningen en dergelijke.

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	256.743	338.222
Vreemd vermogen	452.937	483.299
Financieel resultaat	-84.479	-109.336

Risico’s:
Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Veiligheidsregio Fryslân

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Binnen Veiligheidsregio Fryslân werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
2. Sociaal Domein
Deelnemende partijen: Alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedroeg € 975.124

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	8.868.135	9.526.798
Vreemd vermogen	82.448.281	81.044.780
Financieel resultaat	562.481	893.759

Risico's:
Geen bijzonderheden.

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Naamloze Vennootschappen

Afvalsturing Friesland (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Afvalsturing doet de verwerking van afval voor ongeveer 800.000 huishoudens en vele bedrijven. Hierbij wordt getracht om uit afval zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en duurzame energie te produceren. Afvalsturing wil kringlopen tot stand brengen.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Vrijwel alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Financiële gegevens:

* (€ 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	78.528	70.303
Vreemd vermogen	106.366	119.141
Financieel resultaat	10.322	7.870

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 20.420).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Bank Nederlandse Gemeenten

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: ‘s-Gravenhage

Doelstelling:
Het behoud van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: Der Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (3.120 aandelen)

Financiële gegevens:

* (€ 1 miljoen)	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	4.777	4.721
Vreemd vermogen	123.164	110.819
Financieel resultaat	294	254

Risico’s:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 7.800).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Stedin Groep N.V.

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Rotterdam

Doelstelling:
Stedin Groep N.V. heeft als netbeheerder de taak een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening te realiseren.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: 53 Nederlandse gemeenten
Bestuurlijk belang: Indirect vertegenwoordigd in AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Financiële gegevens:

* (€ 1 miljoen)	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	3.370	3.221
Vreemd vermogen	5.704	5.063
Financieel resultaat	158	170

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal. De oorspronkelijke aandelen in de vennootschap zijn niet gewaardeerd. De aangekochte preferente aandelen (€ 200.000) zijn tegen de nominale waarde in de balans opgenomen.

Ontwikkelingen:
In verband met de energietransitie en de grote maatschappelijke opgaven die hierbij komen kijken heeft Stedin de komende jaren te maken met forse investeringen in het bestaande netwerk.

Om deze investeringen mogelijk te maken is het dividendbeleid aangepast, wordt vreemd vermogen aangetrokken en wordt het eigen vermogen versterkt. De eerste stap hiervoor is de uitgifte van € 200 miljoen aan cumulatief preferente aandelen. In 2021 heeft de Gemeente Ameland geïnvesteerd in de uitgifte van € 200.000 van deze cumulatief preferente aandelen.

Fryslân Miljeu (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Het komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van milieu- en reinigingsraken.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: De aandelen van NV Fryslân Miljeu zijn in handen van 17 Friese gemeenten en 2 Groningse gemeenten.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Met ingang van 2014 is de gemeente Ameland aandeelhouder van Fryslân Miljeu, met 3.246 aandelen serie B in het kapitaal van de vennootschap, met een nominaal bedrag van €4,54. De uitgifteprijs bedroeg tien euro en vierenvijftig eurocent (€ 34.050,54).

Financiële gegevens:

	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	11.303.000	11.487.000
Vreemd vermogen	23.497.000	25.340.000
Financieel resultaat	1.432.000	2.834.000

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 14.737).

Ontwikkelingen:
Omdat gemeente Ameland in het verleden materieel betrok via Fryslân Miljeu (containers, voertuigen), is destijds geconcludeerd dat het aandeelhouderschap daarbij passend was. Omdat gemeente Ameland op dit gebied steeds meer zelfstandig is gaan functioneren, containers in eigendom heeft overgenomen en zelf de noodzakelijke bedrijfsmiddelen aanschaft, is van de zijde van Omrin geconcludeerd dat het aandeelhouderschap niet meer passend is. In de raadsvergadering van januari 2025 is daarom ingestemd met het beëindigen van het aandeelhouderschap van Fryslân Milieu. De formele afwikkeling hiervan zal in 2025 plaatsvinden. De gemeente ontvangt hiervoor de nominale waarde (€ 14.737)

Kabeltelevisie Noord Oost

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Dokkum

Doelstelling:
Noordoost Friesland voorzien van televisie, breedband internet en telefonie.
De N.V. bestaat uit: Kabelnet Noord B.V. (infrastructuur), Kabel Noord B.V. (ongerichte diensten) en Kabelservice Noord B.V. (gerichte diensten).

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: Noardeast-Fryslân, Ameland, Schiermonnikoog.
Bestuurlijk belang: RvC en AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	10.464.807	12.650.996
Vreemd vermogen	44.633.726	41.727.399
Financieel resultaat	-2.186.189	-592.945

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal, aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:
Door de keuze van grootschalige investeringen in het glasvezelnetwerk wordt er geen dividend uitgekeerd. De jaarlijks eventueel gerealiseerde winsten worden daarom toegevoegd aan de reserves om deze investeringen (mede) mogelijk te maken.

Besloten Vennootschappen

Zonnepark Ameland

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Eneco Solar B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	1.055.190	1.876.081
Vreemd vermogen	3.606.480	2.729.072
Financieel resultaat	79.109	888.105

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 14.000).

Ontwikkelingen:
Zonnepark Ameland heeft in 2024 aan de drie aandeelhouders het bij de start van de organisatie gestorte agiokapitaal terugbetaald. Gemeente Ameland heeft daarom € 300.000 ontvangen. Aanvullende informatie is beschikbaar via Zonnepark Ameland | Duurzaam Ameland.

Energiepark Ballumerbocht

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	283.627	287.581
Vreemd vermogen	80.241	12.172
Financieel resultaat	-3.954	-12.419

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 100.000).
In 2024 is echter besloten dat Wetterskip Fryslân en Gemeente Ameland zich gezamenlijk garant stellen voor een door het Energiepark aan te trekken onderhandse geldlening. De effectuering hiervan zal in 2025 plaatsvinden.

Ontwikkelingen:
Energiepark Ballumerbocht heeft de benodigde vergunningen verkregen voor de realisatie van een zonnepark met batterijopslag op de voormalige vuilstort in de Ballumerbocht. De gemeente is samen met Wetterskip Fryslân en AEC, elk voor 1/3^{e} deel aandeelhouder. Het ontwerp van het park is gereed en op dit moment wordt gewerkt aan de financiering, verzekering, verkoopcontract en SDE subsidie. De verwachting is dat deze processen in 2025 worden afgerond.
Aanvullende informatie is beschikbaar via Energiepark Ballumerbocht | Duurzaam Ameland.

Ameland Warmtelevering

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het exploiteren van één of meer warmtenetten in de gemeente Ameland, door het sluiten van overeenkomsten voor het gebruik van het warmtenet en het leveren van warmte aan gebruikers.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 100%

Werkelijke financiële gegevens:
Nog geen financiële gegevens bekend.

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal van € 12.000 en een agiostorting van € 488.000.

Ontwikkelingen:
Gemeente Ameland heeft eind 2024 deze BV opgericht voor de warmtelevering in gebouwen en woningen, allereerst in het gemeentelijk gebouw Ambla. De BV heeft de installatie voor de warmtelevering van de Ambla 'gekocht' voor € 500.000.

Paragraaf 8 Rechtmatigheid

Algemeen

Conform artikel 75, lid 2 BBV geeft de commissie BBV via de kadernota rechtmatigheid haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van decentrale overheden.
Als gevolg hiervan heeft de commissie BBV in oktober 2024 een (geactualiseerde) Kadernota rechtmatigheid 2024 opgesteld.

Criteria

Het begrip financiële rechtmatigheid is concreet gemaakt met behulp van negen criteria. In de jaarrekening legt het college verantwoording af over alle negen criteria van rechtmatigheid.
De eerste zes criteria, die betrekking hebben op getrouwheid en óók onderdeel zijn van rechtmatigheid, komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten.
De drie specifieke rechtmatigheidscriteria (begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik- en oneigenlijk gebruikcriterium) komen tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Begrotingscriterium

Op grond van de Financiële verordening autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per activiteitengroep en de investeringskredieten.
Het college informeert de raad als ze verwacht dat baten of lasten van een activiteitengroep zullen afwijken van de door de raad geautoriseerde bedragen in de begroting en of de investeringsuitgaven het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte (te hoge) subsidies of uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.
Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan het volgens de regels van de wet, maar in strijd met de bedoeling van de wet, verkrijgen van (te hoge) subsidies of uitkeringen, alsmede het niet of tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid.

Rechtmatigheidsverantwoording door het college

Als onderdeel van de jaarrekening 2024 is de “Verantwoording rechtmatigheid” van het college opgenomen. Deze verantwoording is opgesteld volgens een standaardmodel. De grens waarboven

afwijkingen in de verantwoording moeten worden opgenomen is gebaseerd op de door de raad op 14 april 2025 vastgestelde Financiële verordening Gemeente Ameland 2025. Deze grens is bepaald op 3% van de totale lasten inclusief de mutaties op de reserves. Voor 2024 geldt daarmee een bedrag van € 890.636.
De raad heeft in de Financiële verordening voor afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) bovendien een rapportagegrens van € 25.000 vastgesteld.

De conclusie is dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens van € 890.636.

Hierna volgt een toelichting op deze conclusie.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording in Jaarrekening 2024

Voor het jaar 2024 is de (financiële) rechtmatigheid van de gemeentelijke processen getoetst. Geldende regelgeving is geïnventariseerd en er is beoordeeld in hoeverre rechtmatig is gehandeld.

Begrotingscriterium

In de jaarrekening 2024 is voor de volgende activiteitengroepen sprake van verschillen tussen begroting en jaarrekening:

Activiteitengroepen	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Verschillen	waarvan rechtmatig	waarvan acceptabel
1.Bestuur					
Lasten	1.589.098	1.552.297	36.801		
Baten	136.900	158.742	21.842		
1. Openbare orde en veiligheid					
Lasten	1.006.017	1.038.606	-32.588		-31.340
Baten	58.100	58.499	399		
2. Algemene voorzieningen					
Lasten	14.153.036	2.132.994	12.020.042	11.994.284	
Baten	2.619.100	159.872	-2.459.228	-2.550.000	
2. Maatschappelijke ondersteuning					
Lasten	938.664	995.349	-56.685		-56.685
Baten	22.000	237.719	215.719		
2. Jeugdhulpwet					
Lasten	466.350	501.690	-35.340		-35.340
Baten	0	0	0		
2. Participatiewet					
Lasten	694.999	715.815	-20.816		-20.816
Baten	303.000	304.380	1.380		
2. Sportevenementen					
Lasten	14.000	7.446	6.554		
Baten	0	0	0		
2. Musea en culturele voorzieningen					
Lasten	500.597	499.303	1.293		
Baten	500	5.325	4.825		

Activiteitengroepen	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Verschillen	waarvan rechtmatig	waarvan acceptabel
3. openbaar primair en voortgezet onderwijs					
Lasten	2.986.740	3.767.343	-780.604		-780.604
Baten	2.906.497	3.686.910	780.413		
3. Lokaal onderwijsbeleid					
Lasten	563.090	485.308	77.782		
Baten	62.900	62.463	-437		
4. Infrastructuur					
Lasten	3.242.938	2.748.244	494.694		
Baten	106.000	471.361	365.361		
4. Openbare ruimte					
Lasten	1.847.858	1.637.308	210.550		
Baten	100	136	36		
4. Afval en milieu					
Lasten	1.824.918	1.623.581	201.336		
Baten	199.800	219.029	19.229		
4. Ruimtelijke ordening					
Lasten	761.160	825.335	-64.175		-64.175
Baten	11.000	93.544	82.544		
5. Toerisme					
Lasten	416.744	387.827	28.917		
Baten	12.000	17.412	5.412		
5. Overige sectoren					
Lasten	35.000	35.000	0		
Baten	0	0	0		
6. Energietransitie					
Lasten	242.990	582.917	-339.928		-298.011
Baten	5.000	274.320	269.320		
7. Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland					
Lasten	2.093.275	2.085.905	7.370		
Baten	2.437.627	2.451.609	13.981		
7. Volkshuisvestingsbeleid					
Lasten	48.400	66.310	-17.910		
Baten	0	0	0		
Overhead					
Lasten	5.490.780	5.513.596	-22.816		-22.816
Baten	44.800	38.588	-6.212		
Gemeentefonds					
Lasten	0	0	0		
Baten	11.540.381	11.581.803	41.422		
Belastingen					
Lasten	214.426	229.553	-15.127		
Baten	7.622.026	8.004.616	382.590		
Retributies					
Lasten	0	0	0		
Baten	2.685.730	2.808.014	122.284		
Huren en pachten					
Lasten	0	0	0		
Baten	392.563	428.263	35.700		
Overige inkomsten en uitgaven					
Lasten	2.145.754	2.256.137	-110.383		-110.383
Baten	10.957.875	1.144.872	-9.813.003	-9.444.284	
Totaal			**29.146.449**	**23.988.568**	**1.420.170**

Ter toelichting op deze tabel geldt het volgende.

In beginsel is elke afwijking van de begroting op activiteitengroepniveau onrechtmatig, dus meer of minder lasten dan begroot en meer of minder baten dan begroot zijn alle onrechtmatig.
Als uitzondering hierop gelden baten of lasten voor grondexploitaties, voor zover vallend binnen het totale grondexploitatiecomplex, en investeringen voor zover passend binnen het totaalbedrag van het krediet. Bovendien geldt als uitzondering een overschrijding of onderschrijding die ontstaan is na de laatste begrotingswijziging en uiterlijk op 31 december van het jaar, mits toegelicht in de jaarstukken over 2024.

Zoals in het hiervoor opgenomen schema blijkt, is er sprake van ruim € 29,1 miljoen aan 'verschillen' tussen begroting en jaarrekening.
De besluitvorming over de ingebruikname van Ambla (van eind 2024 verschoven naar medio januari 2025) vond plaats na de totstandkoming van de laatste begrotingswijziging over 2024. Daarmee worden de verschillen die te maken hebben met de bouw van Ambla (op activiteitengroepen Algemene voorzieningen en Overige inkomsten en uitgaven), totaal bijna € 24 miljoen, beschouwd als rechtmatig.

Als onrechtmatige begrotingsverschillen resteert daarmee een bedrag van € 5.157.881, te weten alle overige verschillen.

Omdat in de Financiële verordening een aantal soorten afwijkingen door de raad als 'acceptabel' zijn aangemerkt (dus begrijpelijk en verdedigbaar), is een bedrag van € 1.420.170 van de begrotingsonrechtmatigheden acceptabel.

Deze verschillen blijken bijvoorbeeld pas bij het opstellen van de jaarrekening, omdat de urenverdeling anders is dan begoot, of er staan tegenover bepaalde kosten direct gerelateerde opbrengsten, zoals bij grondexploitaties.

Voor investeringskredieten geldt het volgende overzicht:

Investeringen	(Rest)krediet	Jaarrekening 2024	Verschil	waarvan rechtmatig	waarvan acceptabel
Nieuwbouw Paasduinweg	0	17.477	-17.477	-17.477	
Herinrichting terrein buitendienst	104.726	113.329	-8.603	-8.603	
Totaal			**-26.080**	**-26.080**	

Voor beide projecten geldt dat er kredieten beschikbaar zijn gesteld, maar dat de fasering iets anders blijkt te zijn dan verwacht. Volgens de Financiële verordening worden dergelijke overschrijdingen als rechtmatig beschouwd.

Als algemene opmerking over ‘begrotingsrechtmatigheid’ geldt het volgende.

Een begrotingsonrechtmatigheid van € 5,1 miljoen suggereert dat er met het fincieel beheer van gemeente Amerland veel ‘mis’ is. Het is echter de vraag of dat beeld juist is.

De conclusie dat een overschrijding van de lasten van Openbaar primair en voortgezet onderwijs van € 780.604, evenals een overschrijding van de baten met € 780.413 leidt tot een begrotingsonrechtmatigheid van € 1,56 miljoen is formeel juist, maar inhoudelijk merkwaardig. Deze activiteitengroep is budgettair neutraal begroot (lasten=baten) en budgettair neutraal verantwoord, dus hier is beheerstechnisch niet zo veel aan de hand.
Toch schetst de analyse van de verschillen tussen begroting en jaarrekening hier een ander beeld.

Als college zijn wij ons bewust van de stellingen en interpretaties van de Commissie BBV, zoals verwoord in de Kadernota rechtmatigheid 2024.
In komende jaren zullen wij dan ook trachten de begroting op ‘logische punten’ te verbeteren, waarbij het uiteindelijke doel niet zozeer is om op het punt van het ‘begrotingscriterium’ tot een positief rechtmatigheidsoordeel te komen, maar om de gemeenteraad op een zinvolle manier te informeren over hetgeen de raad aan plannen, uit te voeren beleid en dergelijke heeft geaccordeerd via de jaarlijkse begroting en wat daarvan daadwerkelijk is uitgevoerd.

Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door de gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en in de (eigen) gemeentelijke regelgeving. Bij de financiële voorwaarden gaat het bijvoorbeeld om het recht op een subsidie of uitkering (de juiste doelgroep), de hoogte (de juiste berekening) en de duur. Daarnaast zijn er ook niet-financiële voorwaarden, zoals bijvoorbeeld de ingangsdatum van een regel, de termijnen voor aanvragen, gereed meldingen en toekenningen, het nemen van een beslissing door het bevoegde orgaan of de bevoegde persoon en het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken.

Op vooral de financiële voorwaarden heeft een verbijzonderde interne controle plaatsgevonden, oftewel, naast de reguliere procesmatige controles die in de dagelijkse uitvoering plaatsvinden, een extra toets op de naleving van wet- en regelgeving.

Naar aanleiding van deze controles is voor een bedrag van € 52.660 aan onrechtmatigheden naar voren gekomen. Dit betreft in het algemeen kleine onjuistheden in de uitvoering van de diverse regelingen, zoals de toepassing van een onjuist tarief voor welstand, de onjuiste indexering van een huurcontract en fouten van de Sociale Verzekeringsbank bij de verwerking van pgb’s.
De belangrijkste rechtmatigheidsfout betreft het gebruik van onjuiste tarieven voor de aanslagen forensenbelasting 2024. Abusievelijk zijn niet de tarieven van de wijzigingsverordening forensenbelasting toegepast, maar de tarieven van de eerder vastgestelde verordening. Omdat hiervoor een ‘hersteloperatie’ in gang is gezet, en met de financiële effecten rekening is gehouden in deze jaarrekening, is het effect hiervan nihil.

Om ‘dreigende onrechtmatigheden’ te voorkomen zijn corrigerende acties ingezet, dan wel al uitgevoerd.
Op het gebied van verzekeringen zijn aanbestedingen uitgevoerd voor de onderdelen gebouwen (Europese aanbesteding), werkmaterieel en zakelijke mobiliteit.
De verwerking van (grof) snoeiafval via een lokaal loonbedrijf is op een gewijzigde manier vorm gegeven, waardoor de kosten beheersbaar zijn, binnen begrotingskaders kunnen blijven en waarover geen discussie meer over Europees aanbesteden kan ontstaan.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De raad van gemeente Ameland heeft geen ‘overkoepelend’ M&O-beleid vastgesteld. In de dagelijkse processen zijn echter de nodige maatregelen getroffen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen, via onder meer controle via basisregistraties, maar ook op basis van meer informele kennis van zaken die in een kleine organisatie als gemeente Ameland bekend is. Zo nodig wordt op basis van de Beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bibob gemeente Ameland (van 02-12-2022) nader onderzoek ingesteld, ter beoordeling of partijen waar de gemeente beschikkingen en subsidies aan verleent (of heeft verleend), dan wel overheidsopdrachten aan gunt of vastgoedtransacties mee aangaat, integer zijn.

Over 2024 zijn geen gevallen van misbruik en oneigenlijk gebruik bekend.

2. Jaarrekening

2.1 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Presentatie

- De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn opgenomen.

Balans

Algemeen

- Voor zover niet anders vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste activa

- Artikel 35 BBV onderscheidt investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Op grond van artikel 59 BBV worden investeringen geactiveerd. Bij gemeente Ameland worden investeringen vanaf € 5.000 geactiveerd en lagere bedragen ineens ten laste van de exploitatie verantwoord.
- De immateriële activa bestaan uit geactiveerde voorbereidingskosten van projecten. Bij realisatie van de betreffende projecten, dan wel beëindiging hiervan worden deze kosten onderdeel van de investering, dan wel als eenmalige kosten afgeboekt ten laste van de exploitatie.
- De materiële activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbijdragen en eventuele beschikkingen over reserves. Afschrijving vindt lineair plaats, op basis van verwachte economische levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op gronden wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
- Een subsidiebijdrage aan de Stichting Amelander Musea voor de nieuwbouw van twee musea, is onder de materiële activa opgenomen als “bijdrage aan activa in eigendom derden”. De bijdrage wordt in 40 jaar afgeschreven, hetgeen vooral is bepaald door de bijzondere eigendomssituatie van de twee gebouwen.
- De financiële activa betreffen kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen of gemeenschappelijke regelingen en verstrekte langlopende geldleningen. De waardering vindt plaats op basis van verkrijgingprijs (deelnemingen), respectievelijk nominale waarde.

Voorraden en onderhanden werk

- Voorraden grond (nog niet afgewikkelde bouwterreinen) en overig onderhanden werk worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verwachte opbrengsten wegens verkopen, dan wel de lagere marktwaarde.
  Indien de verwachte waarde van gerealiseerde kosten en opbrengsten en nog te verwachten kosten en opbrengsten van een individuele grondexploitatie negatief is, wordt voor dit 'verlies' een voorziening gevormd, die als waarde-correctie op de voorraden wordt gepresenteerd.
  Tussentijdse winsten worden genomen volgens het realisatiebeginsel. De techniek die hiervoor toegepast wordt is de 'percentage of completion (POC)' methode (= percentage gerealiseerde kosten x percentage gerealiseerde opbrengsten x geraamde winst).
  Een uitgebreide specificatie van de voorraden grond is weergegeven in de paragraaf grondbeleid.
- De overige voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Overlopende activa

- Onder deze post is de vordering opgenomen op particulieren inzake de aanleg van de Duinlandseweg in Buren. Deze post is gewaardeerd op verkrijgingprijs, vermeerderd met vervaardigingkosten en andere toe te rekenen kosten, en verminderd met bijdragen van derden.

Algemene reserve

- De Algemene reserve wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als 'buffer' voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2021 bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Bestemmingsreserves

- Bestemmingsreserves bestaan uit door de raad voor een specifiek doel bestemde middelen, of fondsen op grond van regelgeving.
- Aan de onderhoudsfondsen voor wegen en gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag. Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd; de werkelijke kosten in het boekjaar komen ten laste van dit fonds.
- De hoogte van het fonds 'Politieke ambtsdragers' wordt jaarlijks herrekend, op basis van actuariële berekeningen. Uitgaande van de noodzakelijke stand per einde boekjaar vindt de jaarlijkse dotatie plaats. De werkelijke uitgaven in het boekjaar komen ten laste van dit fonds.
- De Reserves OBO en BWS betreffen specifieke middelen die in het kader van het basis- en voortgezet onderwijs beschikbaar zijn.
- De 'Reserve Programma de Wadden' betreft gelabelde middelen voor cofinanciering van programmakosten.
- De reserve 'Nieuwbouw De Stelp' is bedoeld ter dekking van het onrendabele deel van de bouwkosten van dit project.
- De Reserve projecten geldt als vrij besteedbaar; het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt verrekend met deze reserve.

Voorzieningen

- De Egalisatievoorziening riolering is bedoeld om jaarlijkse baten uit rioolheffingen en lasten van riolering te egaliseren.
- De voorziening verlofsparen dient ter dekking van opgebouwde (‘gespaarde’) rechten.
- De Voorziening verliezen grondexploitaties is een verplichte voorziening ter compensatie van negatieve boekwaarden van een aantal grondexploitaties.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

- Per balansdatum zijn er geen leningen van derden meer waarvoor gemeente Ameland garant staat.

Exploitatierekening

Algemeen

- Baten en lasten worden toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Lasten/verliezen worden verantwoord wanneer deze bekend of voorzienbaar zijn, baten/winsten worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.
- Activering van uitgaven vindt in het algemeen plaats wanneer sprake is van een zeker nut voor de organisatie, gedurende meerdere jaren en wanneer het gaat om investeringen vanaf een bedrag van € 5.000. Is hiervan geen sprake, dan vindt verantwoording plaats ten laste van het begrotingsjaar.

Rentekosten

- De werkelijke rentekosten zijn opgenomen onder activiteitennummer 600.599, onder het taakveld Treasury; de verdeling over de diverse programma's (*activiteiten*) vindt plaats op basis van een gecalculeerd rente(omslag)percentage van 2,0%.

Rentebaten

- Over de verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren worden de contractueel bepaalde jaarlijkse rentebedragen ontvangen.

Afschrijvingen

- Activa worden lineair afgeschreven, in een aantal jaren overeenkomend met de economische levensduur, dan wel gebruiksduur van het actief.
- Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf c.q. realisatie van een actief. Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de tabel op de volgende pagina / onderstaande tabel.

Afschrijvingstermijnen gemeente Ameland		
Soort actief	**Termijn in jaren**	**Eventuele restwaarde**
Gebouwen		
Woningen	50	36.000
Vuurtoren	50	
Gebouwen traditioneel gebouwd	40	
Gebouwen niet-traditioneel gebouw	20-25	
Installaties en apparatuur		
Afhankelijk van levensduur	8 - 20	
Automatiseringsapparatuur	4	
Bekabeling e.d.	10	
Inrichting		
Meubilair	15	
Keukeninrichting	10	
Vloerbedekking	10	
Materiaal / Materieel		
Investering < € 100.000	5 - 15	
Investering ≥ € 100.000	5 - 15	10%
Weg- en waterbouwkundige werken		
Rioolstelsel	50	
Tuinaanleg, sportvelden, enz.	25	
Kunstwerken	25	
Wegen, fietspaden e.d. (eerste aanleg)	25	
Betonnen wegen, fietspaden e.d. (idem)	30	
reconstructies wegen, fietspaden e.d.	20	
Plankosten	planperiode	

Subsidies

- Subsidies zijn gebaseerd op een subsidieverordening, eventueel aangevuld met specifieke uitvoeringsregelingen. Het subsidieplafond voor de uit te keren subsidies is vastgelegd in de begroting.
  In sommige specifieke gevallen is er geen sprake van een verordening of regeling. De hoogte van het subsidiebedrag wordt in dat geval bepaald door het in de begroting opgenomen bedrag. Op de volgende pagina zijn de uitgegeven subsidies voor 2024 weergegeven.

Subsidieplafonds		
Regeling	**Begroting 2024**	**Rekening 2024**
Stads- en dorpsvernieuwing	25.000	15.500
Bibliotheekvoorziening	148.011	157.216
Buurt- en clubhuizen	6.930	7.000
Museaal werk en cultuur erfgoed	289.501	285.939
Sociaal Werk	748.009	741.781
Ontwikkelingshulp	5.500	5.472
Sportevenementen	14.000	7.446
Culturele evenementen	33.500	34.248
Amateuristische kunstbeoefening	7.000	4.280
Dorpsbelangen	4.000	4.000
Sportclubs	6.800	6.669
Toeristische jeugdgroepen	125.000	128.736
Passantenhaven	23.882 + CPI index	24.790
Waddencampus	35.000	35.000
Cofinanciering Streekagenda	45.000	17.996
Bevorderen duurzame ontwikk. toerisme	160.000	160.000
Servicepunten	40.000	40.000
Landschap- en natuurbescherming	5.500	5.500
Onderwijsbegeleiding	45.000	41.497
Maaltijdvoorziening Stelp	8.400	8.500
Peuterspeelzalen	81.360	79.355
Vorming- en ontwikkelingswerk	500	250
Plusklas	10.000	6.500

Algemene grondslagen voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV. Dat betekent dat:

- De Rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van artikel 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 20 december 2021 door de raad is vastgesteld, waar nodig aangevuld met actuele raadsverordeningen;
    - Voor het begrotingscriterium gelden de uitgangspunten van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV, aangevuld met de artikelen 9 tot en met 12 van de Financiële verordening Gemeente Ameland 2025.

- Voor het M&O criterium geldt dat er toetsing plaatsvindt op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid worden eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingen) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede de artikelen 9 tot en met 12 van de Financiële verordening Gemeente Ameland 2025. Dit betekent dat:

  - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd over de totale lasten plus dotaties aan de reserves, waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;

  - Een rapporteringstolerantie van € 25.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf rechtmatigheid worden opgenomen.

2.2 Balans

Activa

Activa	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa	**51.944.718**	**63.111.106**
Immateriële vaste activa	**42.940**	**44.215**
Voorbereidingskosten projecten	42.940	44.215
Materiele vaste activa	**49.827.040**	**59.927.422**
Met economische nut	37.606.963	46.892.928
Met economische nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	3.765.549	3.714.800
Met maatschappelijk nut	8.454.530	9.319.694
Financiële vaste activa	**2.074.738**	**3.139.469**
Deelnemingen	578.507	878.507
Hypothecaire geldleningen	326.231	310.962
Svn Startersleningen	1.170.000	1.950.000
Vlottende activa	**21.037.744**	**37.781.230**
Voorraden	**493.283**	**354.573**
Gronden in exploitatie	449.387	311.573
Overige	43.896	43.000
Uitzettingen korter dan een jaar	**5.533.153**	**15.032.970**
Openbare lichamen	5.099.810	14.193.939
Overige vorderingen	433.343	839.031
Overlopende activa	**4.990.932**	**5.584.208**
Nog te ontvangen van of vooruitbetaald aan overheidslichamen	43.474	217.836
Overige nog te ontvangen bedragen	4.644.771	5.262.534
Overige vooruitbetaalde bedragen	302.687	103.838
Liquide middelen	**10.020.376**	**16.809.480**
Bank Nederlandse Gemeenten	393.634	371.175
Liquide middelen Regio Deal	8.211.436	15.530.291
Overige banksaldi	1.415.307	908.015
Totaal activa	**72.982.462**	**100.892.338**

Passiva

Passiva	31-12-2023	31-12-2024
Vaste passiva	**60.478.108**	**80.225.249**
Eigen vermogen	**25.008.628**	**28.767.571**
Algemene reserve	2.500.000	2.500.000
Rekeningsaldo (te bestemmen)	3.287.198	2.519.610
Bestemmingsreserves	19.221.430	23.747.961
Voorzieningen	**1.629.813**	**1.359.344**
Vaste schulden	**33.839.667**	**50.098.333**
Langlopende leningen	33.839.667	50.098.333
Vlottende passiva	**12.504.350**	**20.667.090**
Schulden korter dan een jaar	**2.395.240**	**2.152.838**
Kasgeldleningen	0	0
Overige schulden	2.395.240	2.152.838
Overige overlopende passiva	**10.109.110**	**18.514.251**
Nog te betalen aan of vooruit ontvangen van overheidslichamen	1.185.329	2.578.492
Overige vooruit ontvangen	271.251	271.251
Overige nog te betalen	441.094	134.218
Te besteden middelen Regio Deal	8.211.436	15.530.291
Totaal passiva	**72.982.461**	**100.892.338**

Voor een toelichting op de balans wordt verwezen naar onderdeel 2.4.

2.3 Overzicht van baten en lasten 2024

Totaal programma's			
Programma	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
1 Bestuur			
Lasten	2.561.334	2.595.115	2.590.903
Baten	160.500	195.000	217.240
Saldo	-2.400.834	-2.400.115	-2.373.662
2 Sociaal Domein			
Lasten	16.683.668	16.767.646	4.848.334
Baten	2.836.600	2.944.600	707.296
Saldo	-13.847.068	-13.823.046	-4.141.038
3 Onderwijs			
Lasten	3.540.830	3.549.830	4.252.652
Baten	2.959.321	2.969.397	3.749.373
Saldo	-581.509	-580.433	-503.279
4 Fysieke Leefomgeving			
Lasten	7.309.785	7.672.745	6.833.090
Baten	255.700	316.900	784.070
Saldo	-7.054.085	-7.355.845	-6.049.019
5 Economie			
Lasten	451.894	451.744	422.827
Baten	12.000	12.000	17.412
Saldo	-439.894	-439.744	-405.415
6 Duurzaamheid			
Lasten	225.490	242.990	582.917
Baten	5.000	5.000	274.320
Saldo	-220.490	-237.990	-308.598
7 Volkshuisvesting			
Lasten	1.991.114	2.141.675	2.152.215
Baten	2.417.541	2.437.627	2.451.609
Saldo	426.427	295.952	299.394
Subtotaal programma's 1 tot en met 7	**-24.117.452**	**-24.541.220**	**-13.481.618**

	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2024
Overhead			
Lasten	4.966.800	5.490.780	5.513.596
Baten	33.300	44.800	38.588
Saldo	**-4.933.500**	**-5.445.980**	**-5.475.008**
Dekkingsmiddelen			
Lasten	728.133	-24.866	53.805
Baten	20.917.211	22.430.700	23.029.805
Saldo	**20.189.078**	**22.455.566**	**22.976.000**
Resultaat voor bestemming	**-8.861.874**	**-7.531.634**	**4.019.375**
Stortingen in reserves -/-	1.258.722	2.389.175	2.437.527
Onttrekkingen aan reserves +/+	10.313.022	10.767.875	937.762
Resultaat na bestemming	**192.426**	**847.066**	**2.519.610**

2.4 Toelichting balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De onderstaande tabel geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa:

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 1 januari	Investeringen /desinvest.	Boekwaarde 31 december
Voorbereidingskosten woonstudio's / flexwoningen	42.940	1.275	44.215
	42.940	**1.275**	**44.215**

In 2024 zijn nog enige voorbereidingskosten gemaakt voor de woonstudio's/flexwoningen. Hier is een krediet beschikbaar voor gesteld van € 50.000.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn onderverdeeld in drie verschillende categorieën:

- Investeringen met economisch nut;
- Investeringen met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven;
- Investeringen met een maatschappelijk nut.

De onderstaande tabel geeft het overzicht van de materiële vaste activa:

Materiële vaste activa	2023	2024
Met economisch nut	37.606.963	46.892.928
Met economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	3.765.549	3.714.800
Met maatschappelijk nut	8.454.530	9.319.694
	49.827.041	**59.927.422**

Hierna zijn de verschillende categorieën nader gespecificeerd.

Investeringen met economisch nut

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut is als volgt:

Materiële vaste activa met economisch nut	Boekwaarde 1 januari	Investeringen /desinvest.	Afschrijvingen	Boekwaarde 31 december
Gronden en terreinen	2.558.113	0	0	2.558.113
(Bedrijfs-)gebouwen	14.251.296	9.935.309	-332.334	23.854.271
Woonruimten	15.148.245	-22.439	-112.206	15.013.600
Grond-, weg en waterbouw	3.090.849	173.801	-201.181	3.063.469
Materieel/materiaal	695.530	25.036	-193.101	527.465
Machines, apparaten en installaties	1.216.810	34.492	-132.906	1.118.396
Overige materiele vaste activa	646.112	213.996	-102.507	757.606
Boekwaarde per 31 december	**37.606.963**	**10.360.195**	**-1.074.235**	**46.892.928**

De in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Een gedetailleerd overzicht van de activastaat is opgenomen in de bijlagen bij deze jaarrekening.

Investeringen economisch nut	Krediet	Werkelijk t/m 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk totaal
Afboeken boekwaarde huurwoning ivm verkoop	p.m.	0	-22.439	-22.439
Project woningen Paasduinweg	350.000	0	17.477	17.477
Herinrichting terrein Buitendienst	104.726	0	113.329	113.329
Kleine zoutstrooier	33.845	0	33.297	33.297
Ford Ranger strand	45.000	58.732	-16.521	42.211
Tankplaats Ballumerbocht	25.000	0	8.260	8.260
Veldverlichting Geel-Wit	25.000	0	21.199	21.199
GPS-ontvanger	13.293	0	13.293	13.293
Nieuwbouw Ambla	23.513.654	9.281.679	9.917.832	19.199.511
Sportvoorzieningen rondom de Ambla	pm	205.047	60.472	265.519
Werkplekken (meubiliar e.d.)	180.000	7.241	159.557	166.798
Investeringen OPO			-233	-233
Investeringen BWS			54.672	54.672
			10.360.195	

- In verband met de verkoop van een huurwoning is de boekwaarde van deze woning in 2024 afgeboekt.
- Voor het project ‘Woningen Paasduinweg’ zijn in 2024 voorbereidingskosten gemaakt.
- Voor de ‘Herinrichting terrein Buitendienst’ zijn in 2024 de eerste onderzoeks- en voorbereidingskosten gemaakt.
- In de categorie materiaal/materieel zijn enkele aanschaffingen gedaan.
- De vervanging van de veldverlichting Geel-Wit is in 2024 gerealiseerd en financieel afgerond.
- In 2024 is de bouw van Ambla vrijwel afgerond. Omdat de ingebruikname in 2025 plaatsvindt, wordt het project ook financieel-administratief in dat jaar afgerond (inclusief sportvoorzieningen en infrastructurele werken).
- In 2024 is de eerste fase ‘Vernieuwing werkplekken’ vrijwel afgerond.

Investeringen met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is als volgt:

Materiële vast activa met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	Boekwaarde 1 januari	Investeringen /desinvest.	Afschrijvingen	Boekwaarde 31 december
Grond-, weg en waterbouw	3.028.081	217.000	-181.639	3.063.442
Overige materiele vaste activa	737.467	52.074	-138.184	651.357
Boekwaarde per 31 december	**3.765.548**	**269.074**	**-319.823**	**3.714.800**

De in het boekjaar gedane investering staat in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Investeringen economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	Krediet	Werkelijk t/m 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk totaal
IT-riool Baron Rengersweg / Nesserweg	217.000	0	217.000	217.000
Twee afzetcontainers verpakkingsglas	52.073	0	52.073	52.073
			269.073	

- Als onderdeel van het project 'Baron Rengersweg / Nesserweg' hebben in 2024 afkoppelwerkzaamheden plaatsgevonden van het regenwaterriool.
- Er zijn twee afzetcontainers voor verpakkingsglas aangeschaft (ter vervanging van huurcontainers).

Investeringen met een maatschappelijk nut

De specificatie en het verloop van de investeringen met maatschappelijk nut is als volgt:

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Boekwaarde 1 januari	Investeringen /desinvest.	Afschrijvingen	Boekwaarde 31 december
Grond-, weg en waterbouw	6.665.828	1.514.247	-534.395	7.645.680
Bijdrage activa van derden	1.444.953	0	-57.798	1.387.155
Overige materiele vaste activa	343.749	1.250	-58.139	286.860
Boekwaarde per 31 december	**8.454.530**	**1.515.497**	**-650.332**	**9.319.695**

De in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Investeringen maatschappelijk nut	Krediet	Werkelijk t/m 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk totaal
Putten bluswatervoorziening	42.500	37.855	3.169	41.024
Pumptrackbaan	177.000	0	1.250	1.250
Openbare ruimte en infra rondom Ambla	pm	185.687	1.511.078	1.696.765
			1.515.497	

- In 2024 zijn nog enige kosten gemaakt voor de aanleg van een put voor bluswatervoorziening in het buitengebied.
- Voor de aanleg van een pumptrackbaan heeft een natuurtoets plaatsgevonden.
- Als onderdeel van het project 'Ambla' hebben in 2024 investering plaatsgevonden in openbare ruimte en infrastructuur rondom Ambla.

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa:

Financiële vaste activa	Boekwaarde 1 januari	Investeringen /desinvest.	Boekwaarde 31 december
Deelneming(en)	578.507	300.000	878.507
SVN Startersleningen en Stimuleringsleningen	1.170.000	780.000	1.950.000
Hypothecaire geldleningen	326.231	-15.269	310.962
Totaal	**2.074.738**	**1.064.731**	**3.139.469**

- Deelnemingen betreffen aandelen in bijvoorbeeld Zonnepark Ameland BV, werkkapitaal Volkskredietbank, BNG, Afvalsturing Friesland, Fryslân Miljeu en Stedin.
  In 2024 heeft de raad besloten tot de oprichting van “Ameland Warmtelevering BV”. Gemeente Ameland is 100% aandeelhouder, met een ingelegd aandelenkapitaal van € 500.000. Deze vennootschap heeft de installaties in gebouw Ambla overgenomen ten behoeve van de levering van warmte in dit gebouw.
  In 2024 is tevens € 100.000 als aandelenkapitaal voor “Energiepark Ameland BV” gestort. Hier zijn de Amelander Energiecoöperatie, het Wetterskip Fryslân en gemeente Ameland ieder voor één-derde deel aandeelhouder.
  Van “Zonnepark Ameland BV” is in 2024 het ooit gestorte bedrag aan agio, € 300.000, retour ontvangen.
- Voor het verstrekken van startersleningen en verduurzaamheidsleningen zijn aan SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) extra middelen beschikbaar gesteld.
- De post Hypothecaire geldleningen betreft leningen aan personeel, waar op grond van de huidige regelgeving alleen nog op kan worden afgelost.

Vlottende activa

Voorraden

Het onderstaande overzicht geeft de voorraden weer per balansdatum:

Voorraden en onderhanden werk	2023	2024
Bouwgronden in exploitatie	449.387	311.573
Voorraad brandstof vliegveld	41.480	40.807
Wagenborg kaarten voor overtochten	2.416	2.193
Boekwaarde per 31 december	**493.283**	**354.573**

De onderstaande tabel geeft de specificatie en het verloop van de bouwgronden in exploitatie weer:

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 1 januari	Kosten en opbrengsten	Verliezen en winsten	Boekwaarde 31 december
Binnendieken, Nes	78.916	1.184	0	80.100
Kwekerij, Nes	16.420	2.305	-4.214	14.511
Miedenweg, Nes	0	-46.798	46.798	0
Paasduinweg, Buren	33.867	-79.150	45.283	0
Smitteweg, Ballum	166.262	3.593	915	170.770
Trapweg, Hollum	153.924	-102.772	-4.959	46.193
Totaal	**449.389**	**-221.638**	**83.823**	**311.574**

De kosten en opbrengsten bestaan uit kosten bouwrijp maken en dergelijke, rentetoerekening, verkopen of bijdragen van derden in gemaakte kosten. De verliezen en winsten betreft de voorziene bedragen voor toekomstige verliezen en verwerking van in 2024 gerealiseerde winsten of verliezen.
De complexen Miedenweg in Nes en Paasduinweg in Buren zijn in 2024 administratief afgerond.

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van grondexploitaties is opgenomen in de paragraaf *Grondbeleid*.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Het onderstaande overzicht geeft de specificatie van de uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar weer.

Uitzettingen met looptijd korter dan een jaar	2023	2024
Vorderingen op openbare lichamen	1.305.560	1.440.177
Idem i.v.m. schatkistbankieren	3.794.250	12.753.762
Overige vorderingen	467.291	863.039
Voorziening oninbaarheid overige vorderingen	-33.948	-24.008
Boekwaarde per 31 december	**5.533.153**	**15.032.970**

- De vordering op openbare lichamen betreft volledig de te ontvangen compensabele BTW.
- Uitstaande liquide middelen bij ‘de schatkist’ zijn volgens de voorschriften opgenomen onder deze rubriek uitzettingen.
- De overige vorderingen betreffen openstaande debiteuren. Naar verwachting wordt het grootste gedeelte hiervan begin 2025 afgewikkeld.
- De voorziening voor oninbaarheid van overige vorderingen betreft dubieuze debiteuren.

Overlopende activa

Het onderstaande overzicht geeft de overlopende activa weer.

Overlopende activa	2023	2024
Nog te ontvangen van of vooruitbetaald aan overheidslichamen	43.474	217.836
Overige nog te ontvangen bedragen	4.644.771	5.262.534
Overige vooruitbetaalde bedragen	302.687	103.838
Boekwaarde per 31 december	**4.990.932**	**5.584.208**

De nog te ontvangen bedragen per eind 2024 zijn in onderstaande tabel gespecificeerd.

Specificatie overlopende activa	Overheids-lichaam	Overige	Totaal
Toeristen- en forensenbelasting		4.884.693	4.884.693
Onroerende zaakbelasting		87.851	87.851
Afvalstoffenheffing		11.053	11.053
Reinigingsrechten		95.114	95.114
Rioolheffing		53.064	53.064
Overige nog te ontvangen	217.836	130.759	348.595
Vooruitbetaalde bedragen		103.838	103.838
Boekwaarde per 31 december	**217.836**	**5.366.372**	**5.584.208**

Liquide middelen

Het onderstaande overzicht geeft de liquide middelen weer per balansdatum.

Liquide middelen	2023	2024
Rabobank	1.415.307	908.015
Bank Nederlandse Gemeente	393.634	371.175
Liquide middelen Regio Deal de Waddeneilanden	8.211.436	15.530.291
Boekwaarde per 31 december	**10.020.377**	**16.809.480**

Omdat gemeente Ameland regiokassier is voor Regio Deal De Waddeneilanden zijn de beschikbare liquiditeiten opgenomen in de administratie van gemeente Ameland. Tegenover deze beschikbare middelen is in de balans een schuld opgenomen onder de ‘Overlopende passiva’.

Passiva

Vaste passiva

Reserves

Het onderstaande overzicht geeft de specificatie en het verloop van de reserves weer.

Reserves	Saldo 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31 december
Algemene reserve	2.500.000	0	0	2.500.000
ABR Woningbedrijf	560.630	199.227	0	759.857
Politieke ambtsdragers	1.529.837	77.000	149.939	1.456.898
Onderhoudsfonds wegen	-10.411	1.360.000	164.252	1.185.337
Onderhoudsfonds gebouwen	2.032.089	470.000	224.057	2.278.032
Onderhoudsfonds havens	0	193.800	134.513	59.287
Bestemmingsreserve OPO	537.142	0	79.667	457.475
Bestemmingsreserve BWS	1.069.500	0	180.765	888.735
Reserve nieuwbouw De Stelp	3.664.369	0	0	3.664.369
Reserve projecten Waddeneilanden	1.800.000	137.500	0	1.937.500
Reserve projecten	8.038.274	3.287.198	265.000	11.060.472
Totaal	**21.721.430**	**5.724.725**	**1.198.193**	**26.247.962**

- De reserves bestaan uit een algemene reserve en bestemmingsreserves.
- De Algemene reserve bedraagt op grond van de Nota reserves en voorzieningen €2.500.000.
- De bestemmingsreserves worden gevormd conform door de raad genomen besluiten, of op grond van geldende regelgeving. Ook de onttrekkingen aan reserves vinden plaats binnen deze context.
- Voor overige toelichting op reserves wordt verwezen naar 2.1 *Grondslagen waardering en resultaatbepaling*.

Voorzieningen

Het onderstaande overzicht geeft de specificatie en het verloop van de voorzieningen weer.

Voorzieningen	Saldo 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31 december
Egalisatievoorziening riolering	1.494.682	0	280.000	1.214.682
Voorziening verlofsparen	79.785	64.877	0	144.662
Voorziening verliezen grondexploitaties	55.346	0	55.346	0
Totaal	**1.629.813**	**64.877**	**335.346**	**1.359.344**

- De Egalisatievoorziening riolering is bedoeld om jaarlijks baten en lasten te egaliseren. In 2024 waren de lasten hoger dan de baten, daarom vindt een onttrekking plaats van
- € 280.000.
- De voorziening verlofsparen is opgenomen in verband met opgebouwde rechten van diverse medewerkers op dit gebied (gespaarde uren, om op een later moment op te nemen of eerder uit dienst te gaan).

- De Voorziening verliezen grondexploitaties is (verplicht) opgenomen voor de eventuele negatieve boekwaarde van een grondexploitatie.

Vaste Schulden

Het onderstaande overzicht geeft de specificatie en het verloop van de vaste schulden weer.

Vaste schulden	Saldo 1 januari	Nieuwe leningen	Aflossingen	Saldo 31 december
Onderhandse leningen banken	33.839.667	18.000.000	1.741.333	50.098.334
Totaal	**33.839.667**	**18.000.000**	**1.741.333**	**50.098.334**

Vlottende passiva

Schulden met looptijd korter dan een jaar

Het onderstaande overzicht geeft de schulden met een looptijd korter dan een jaar weer.

Schulden met een looptijd korter dan een jaar	2023	2024
Crediteuren	1.890.288	1.677.740
Belastingen en premies	504.953	475.099
Totaal	**2.395.241**	**2.152.838**

- Het merendeel van de crediteuren, belastingschulden en te betalen premies wordt begin 2025 afgewikkeld.

Overlopende passiva

Het onderstaande overzicht geeft de overlopende passiva weer.

Overlopende passiva	2023	2024
Nog te betalen aan of vooruit ontvangen van openbare lichamen	1.185.329	2.578.492
Overige vooruit ontvangen	271.251	271.251
Overige nog te betalen	441.094	134.218
Liquide middelen Regio Deal	8.211.436	15.530.291
Totaal	**10.109.110**	**18.514.251**

De overlopende passiva betreffen nog te besteden subsidies, diverse verrekeningen TOZO met Bureau Zelfstandigen Friesland en het Rijk, nog te betalen rente, vooruit ontvangen bedragen of nog te betalen bedragen. Afwikkeling vindt naar verwachting grotendeels plaats in 2025.

Daarnaast zijn liquide middelen ontvangen van het Rijk voor de Regio Deal de Waddeneilanden, omdat de gemeente Ameland regiokassier is. Dit geld zal de komende jaren worden uitgegeven en verantwoord.

Het overzicht van de van Nederlandse en Europese overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren ziet er als volt uit:

Overzicht uitkeringen met specifiek bestedingsdoel				
Het Rijk	**Saldo 1 januari**	**bedragen bedragen**	**Besteed/ terugbetaald**	**Saldo 31 december**
Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	0	3.539	3.539	0
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	0	64.000	64.000	0
Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	75.785	0	11.289	64.496
Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	635	0	635	0
Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	3.393	3.425	3.393	3.425
Regeling specifieke uitkering stimulering sport (accommodatie sport)	53.413	28.350	0	81.763
Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	10.000	0	10.000	0
Spec. Uitlk. Sport en bewegen, gezondheidsbevordering, culttuurparticipatie en soc. Basis 2023-206	7.932	91.035	94.518	4.449
SPUK IZA 2024 (Integraal Zorgakkoord, via gemeente Smallingerland	0	115.994	115.994	0
Aanpak energiearmoede	107.185	0	0	107.185
Regeling verduurzaming slecht geïsoleerde woningen….Nat. Isolatieprogramma	231.222	345.986	6.134	571.074
Tijdelijke reg. Capaciteit dec. Overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	79.401	210.946	207.583	82.764
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	117.049	111.325	158.254	70.120
Quick Win fase 2 GWA	0	610.000	0	610.000
Provincie Fryslân	**Saldo 1 januari**	**bedragen bedragen**	**Besteed/ terugbetaald**	**Saldo 31 december**
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen mede-overheden)	0	160.870	52.066	108.804
Subsidie DOM methode	22.500	0	0	22.500
Archeologische verwachtingskaart	0	30.000	0	30.000
Europa	**Saldo 1 januari**	**bedragen bedragen**	**Besteed/ terugbetaald**	**Saldo 31 december**
Subsidie IANOS	236.427	0	0	236.427
Overig	**Saldo 1 januari**	**bedragen bedragen**	**Besteed/ terugbetaald**	**Saldo 31 december**
Subsidie pumptrackbaan	0	32.000	0	32.000
Totaal	**944.943**	**1.807.470**	**727.405**	**2.025.007**

2.5 Toelichting baten en lasten

De jaarrekening over 2024 sluit af met positief saldo van **€ 2.519.610** (2023 € 3.287.198).
In vergelijking met een begroot saldo van € 847.066 na de laatste begrotingswijziging van 2024, is er sprake van een voordelig verschil van € 1.672.544.

Saldo begroting en jaarrekening	
Begroting 2024	847.066
Jaarrekening 2024	2.519.610
Totaal	**1.672.544**

Hierna worden per programma de grotere verschillen aangegeven die ten grondslag liggen aan dit voordelige resultaat. Bovendien wordt (waar mogelijk) aangegeven in hoeverre er sprake is van structurele, dan wel incidentele verschillen. Ook wordt een korte toelichting gegeven op de oorzaken van de verschillen.

Resumerend wordt het voordelig verschil op basis van deze analyse veroorzaakt door de volgende incidentele, dan wel structurele verschillen tussen begroting en jaarrekening:

Oorzaken verschillen	
Incidentele verschillen	1.154.500
Combinatie structurele en incidentele verschillen	22.600
Structurele verschillen	438.100
Overige, niet geanalyseerde verschillen	57.344
Totaal	**1.672.544**

Activiteitengroep Bestuur				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	1.553.586	1.589.098	1.552.297	36.801
Baten	109.400	136.900	158.742	21.842
Saldo	**-1.444.186**	**-1.452.198**	**-1.393.555**	**58.643**

Het voordelige verschil van € 58.643 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Externe deskundigen — Voordeel 24.800 — **incidenteel/ structureel**

Op grond van afgesproken dienstverleningsovereenkomsten brengen eilanden voor uitgevoerde werkzaamheden kosten bij elkaar in rekening. Deze kosten zijn in 2024 € 28.300 lager uitgekomen dan begroot. Gelet op de contractuele afspraken is dit verschil grotendeels structureel van aard.
De accountantskosten zijn € 9.300 hoger dan begroot, door vooral de afrekening over 2023.

Bijdragen derden in uitgevoerde werkzaamheden — Voordeel 20.600 — **structureel**

Dit betreft de vergoeding voor uitgevoerde werkzaamheden voor andere eilanden, waaraan dienstverleningsovereenkomsten ten grondslag liggen. Vanwege deze overeenkomsten is de positieve afwijking van de raming structureel.

Activiteitengroep Openbare orde en veiligheid				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	1.007.748	1.006.017	1.038.606	-32.588
Baten	51.100	58.100	58.499	399
Saldo	**-956.648**	**-947.917**	**-980.107**	**-32.190**

Het nadelige verschil van € 32.190 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Nadeel -31.300 — **incidenteel/ structureel**

Door meer toegerekende uren is er sprake van een nadelig verschil.

Groot onderhoud — Voordeel 18.000 — **incidenteel**

In 2024 hebben geen onderhoudswerkzaamheden plaatsgevonden, terwijl hiervoor wel een (jaarlijks gemiddeld) bedrag van € 18.000 was geraamd.

Gas- en elektriciteitsverbruik Aan de energieleverancier zijn tot dusver alleen voorchotten betaald; gelet op voorgaande jaren is een deel van het voordeel structureel van aard.	Voordeel **incidenteel**	13.400
Inkomensoverdrachten gemeenschappelijke regelingen Betreft betalingen aan Veiligheidsregio Friesland, waar de bijdrage hoger is uitgekomen dan begroot, na een begrotingswijziging van VRF in 2024. Hiermee was in de gemeentelijke begroting geen rekening gehouden.	Nadeel **structureel**	-19.400
Eenmalige lasten Betreft niet begrote kosten voor juridische advisering, communicatie en dergelijke die zijn gemaakt in het kader van de traditie begin december.	Nadeel **incidenteel**	-26.900
Externe deskundigen Betreft vooral minder kosten voor toezicht en handhaving dan begroot (voordeel € 17.200). Omdat voor de ingehuurde diensten in 2024 een overstap heeft plaatsgevonden naar een ander bedrijf, hebben deze werkzaamheden een tijdje niet plaatsgevonden.	Voordeel **incidenteel**	18.000

Activiteitengroep Algemene voorzieningen				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	14.036.675	14.153.036	2.128.732	12.024.305
Baten	2.634.100	2.619.100	159.872	-2.459.228
Saldo	**-11.402.575**	**-11.533.936**	**-1.968.860**	**9.565.077**

Het voordelige verschil van € 9.565.077 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Voordeel 67.400 — **incidenteel/ structureel**

Door minder toegerekende uren aan Algemene voorzieningen is er sprake van een voordelig verschil.

Gas- en elektriciteitsverbruik — Voordeel 70.700 — **incidenteel/ structureel**

Aan de energieleverancier zijn tot dusver alleen voorchotten betaald; gelet op voorgaande jaren is een deel van het voordeel structureel van aard.

Externe deskundigen — Voordeel 40.300 — **incidenteel/ structureel**

De kosten van preventieve jeugdhulp, ter voorkoming van specialistische jeugdhulp, zijn begroot binnen deze activiteitengroep. De werkelijke kosten (ongeveer € 44.200) zijn elders geboekt ('Jeugdhulp behandeling').

Huren noodopvang vluchtelingen — Nadeel -27.100 — **incidenteel**

Betreft de niet begrote kosten van huur opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen.

Rijksbijdragen specifiek — Voordeel 90.800 — **incidenteel**

Betreft niet begrote, specifieke uitkeringen van het rijk (SPUK) voor de kosten van noodopvang (€ 41.900) en afrekeningen over 2023 van 'Stimulering sport' (€ 35.400) en 'Preventieakkoord' (€ 10.000).

Eenmalige baten en lasten — Voordeel 9.444.300 — **incidenteel**

Voor het jaar 2024 was de financiële afwikkeling van nieuwbouwproject "Ambla" begroot. Omdat eind 2024 bleek dat de ingebruikname niet in 2024, maar in 2025 plaatsvindt, wordt deze boeking niet in 2024, maar in het volgende jaar gemaakt. Omdat een onttrekking aan reserves voor dit bedrag eveneens niet in 2024 plaatsvindt, is het effect op de exploitatie nihil.

Onderhoudskosten ten laste van fonds

Nadeel **incidenteel** -94.300

In samenhang met de vernieuwing van de sportkantine door Amelandia, heeft de gemeente werkzaamheden uitgevoerd vanuit het onderhoudsplan. Het gaat hier om maatregelen aan keuken, systeemplafond, vloer en dergelijke. Daarnaast zijn de toiletten in de sporthal vernieuwd en heeft buitenschilderwerk plaatsgevonden. Ook bij Ons Hol heeft buitenschilderwerk plaatsgevonden, waarbij de keuze voor een aan "Ambla" aangepaste kleurstelling tot enige extra kosten heeft geleid. In 't Wantij is sanitair vernieuwd.

Activiteitengroep Maatschappelijke ondersteuning (wmo)				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	1.061.664	938.664	991.563	-52.899
Baten	22.000	22.000	237.719	215.719
Saldo	**-1.039.664**	**-916.664**	**-753.844**	**162.820**

Het voordelige verschil van € 162.820 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Wmo kosten woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoer

Voordeel **incidenteel** 44.100

Vooral de kosten voor vervoer (via JoBinder) blijken zo'n € 35.700 lager te zijn uitgekomen dan begroot. Voor Ameland blijkt het aantal wmo-kilometers ruim 25% lager te zijn dan in 2023, met als gevolg deze lagere lasten.

Zorgkosten wmo

Nadeel **incidenteel/ structureel** -66.500

De kosten van huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding (incl. pgb's) zijn fors hoger uitgekomen dan begroot. Omdat de zorgvraag moeilijk te voorspellen is, zeker voor een kleine gemeente, blijkt het begroten van deze lastig. De kosten voor pgb's bijvoorbeeld bedragen ruim € 71.000, waar dit in 2023 'maar' € 43.000 was.

Kosten beschermd wonen

Voordeel **incidenteel** 17.000

Inkomensoverdrachten via centrumgemeente Leeuwarden leiden in 2024 tot een bate van zo'n € 72.000, terwijl in de begroting rekening werd gehouden met € 55.000.

Externe ondersteuning

Nadeel **incidenteel** -31.200

De overschrijding wordt veroorzaakt door de niet begrote inzet van een externe aanjager/regisseur voor de aanpak van 'middelengebruik' en de kosten van aktiviteiten als valpreventie, organisaties tegen eenzaamheid en 'welzijn op recept'. De kosten worden gedekt via Specifieke uitkeringen.

Rijksbijdrage specifiek — Voordeel 211.500 **incidenteel**

Vanuit het ministerie van VWS worden middelen beschikbaar gesteld in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA). In Friesland is hiervoor een regioplan opgesteld (FrIZA) om de transformatie van zorg naar gezondheid te realiseren. Gemeente Ameland heeft in 2024 middelen ontvangen voor 'lokale aanjagers' van dit plan en voor de uitvoering van enkele specifieke thema's als Welzijn-op-recept.
Vanaf 2023 stelt het rijk incidentele middelen beschikbaar, de zogeheten Brede SPUK, voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De door gemeenten uit te voeren acties zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord.
Tegenover deze incidentele baten staan uitgaven op diverse activiteitengroepen.

Inkomensoverdrachten Gemeenschappelijke regelingen — Nadeel -13.500 **structureel**

Naast de reguliere bijdrage aan de Veiligheidsregio wordt onder meer het aanvullend pakket jeugdgezondheidszorg van VRF afgenomen. Samen met een bijstelling van de begroting van VRF, met als gevolg een hogere gemeentelijke bijdrage, leiden deze kosten tot een overschrijding van dit budget.

Activiteitengroep Jeugdhulpwet				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	546.350	466.350	501.690	-35.340
Baten	0	0	0	0
Saldo	**-546.350**	**-466.350**	**-501.690**	**-35.340**

Het nadelige verschil van € 35.340 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Individuele voorzieningen jeugd — Nadeel -69.800 **incidenteel/ structureel**

De kosten van individuele voorzieningen (maatwerk via zorginstelling, pgb's) zijn fors hoger dan begroot. Dit heeft onder meer te maken met de toename van kosten van individuele behandeltrajecten. Daarnaast is het aantal hulpvragen en de 'omvang' van de zorg nooit exact in te schatten, met als gevolg jaarlijks toch wel enigszins 'schommelende' bedragen.

Inkomensoverdrachten — Voordeel 26.700 **incidenteel/ structureel**

Dit betreft onder meer de bijdragen aan gecertificeerde instellingen, die via centrumgemeente Leeuwarden worden verrekend. Onder meer afrekeningen over voorgaande jaren leiden tot een voordelig verschil.

Activiteitengroep Participatiewet				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	568.632	694.999	719.601	-24.602
Baten	180.000	303.000	304.380	1.380
Saldo	**-388.632**	**-391.999**	**-415.221**	**-23.222**

Het nadelige verschil van € 23.222 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Nadeel -30.300
Door meer toegerekende uren is er sprake van een nadelig verschil. **incidenteel/ structureel**

Loonkostensubsidies in kader participatiewet — Nadeel -14.300
Door een groeiende groep deelnemers, nemen de loonkostensubsidies al enkele jaren toe. Logischerwijze heeft dit een relatie met een laag aantal bijstandscliënten. **structureel**

Salariskosten sociale werkvoorziening — Voordeel 27.400
Door ontvangen uitkeringen in verband met ziekte, zijn de totale salariskosten lager uitgekomen dan begroot. **incidenteel**

Activiteitengroep Sportevenementen				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	14.000	14.000	7.446	6.554
Baten	0	0	0	0
Saldo	**-14.000**	**-14.000**	**-7.446**	**6.554**

Deze activiteitengroep betreft de subsidiëring van sportevenementen, als Rondje Ameland, paardenmarathon en dergelijke.

Activiteitengroep Musea en culturele voorzieningen				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	456.347	500.597	499.303	1.293
Baten	500	500	5.325	4.825
Saldo	**-455.847**	**-500.097**	**-493.978**	**6.118**

Voor deze activiteitengroep gelden geen bijzonderheden.

Activiteitengroep Openbaar primair en voortgezet onderwijs				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	2.986.740	2.986.740	3.767.343	-780.604
Baten	2.900.421	2.906.497	3.686.910	780.413
Saldo	**-86.319**	**-80.243**	**-80.434**	**-191**

Dit betreft de exploitatie van openbaar primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Tegenover de extra lasten staan ook extra baten (rijksbijdragen). Verder gelden hier geen bijzonderheden.

Activiteitengroep Lokaal onderwijsbeleid				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	554.090	563.090	485.308	77.782
Baten	58.900	62.900	62.463	-437
Saldo	**-495.190**	**-500.190**	**-422.846**	**77.345**

Het voordelige verschil van € 77.345 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Voordeel 50.500

Door minder toegerekende uren is er sprake van een voordelig verschil. **incidenteel/ structureel**

Activiteitengroep Infrastructuur				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	2.980.621	3.238.809	2.746.866	491.944
Baten	86.000	106.000	471.361	365.361
Saldo	**-2.894.621**	**-3.132.809**	**-2.275.505**	**857.304**

Het voordelige verschil van € 857.304 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst

Voordeel 71.700 **incidenteel/ structureel**

Door minder toegerekende uren is er sprake van een voordelig verschil.

Onderhoudskosten ten laste van fonds

Voordeel 437.800 **incidenteel**

Vooral het doorschuiven van onderhoudswerkzaamheden wegen naar 2025, leidt tot een groot voordelig verschil in onderhoudskosten. Omdat meer- of minderkosten worden verrrekend met onderhoudsfondsen is het effect op de totale exploitatie nihil.

Dagelijks onderhoud

Voordeel 527.800 **incidenteel**

Ook hier is sprake van het doorschuiven van onderhoudswerkzaamheden (riolering) naar 2025, met als gevolg een groot voordelig verschil in onderhoudskosten. Omdat meer- of minderkosten riolering worden verrekend met de Egalisatievoorziening riolering is het effect op de totale exploitatie nihil.

Externe deskundigen

Voordeel 65.000 **incidenteel**

Begrote onderzoekskosten op het gebied van wegbeheer zijn in 2024 nauwelijks gemaakt (voordeel € 24.300). Op het gebied van riolering is een bedrag van € 34.300 uitgegeven, terwijl € 65.000 was begroot; onder meer de kosten van werkvoorbereiding IT-riool Hollum zijn in 2024 niet gemaakt.

Eenmalige lasten, projecten

Voordeel 74.200 **incidenteel**

De begrote toepassing van nieuw bestratingsmateriaal ('Ballumer mix') heeft in 2024 niet plaatsgevonden, met uitzondering van de Baron Rengersweg; dit leidt tot een voordeel van € 50.000. Vooral door bijstelling van de plannen voor het vliegveld, zijn de kosten van externe begeleiding en dergelijke lager uitgekomen dan begroot (voordeel € € 17.400).

Bijdragen provincie — Voordeel 52.100 **incidenteel**

In verband met de aanleg van IT riool Baron Rengersweg is een niet begrote provinciale subsidie ontvangen.

Rijksbijdragen specifiek — Voordeel 11.300 **incidenteel**

Betreft specifieke rijksbijdrage voor verkeersmaatregelen in Buren.

Onttrekking egalisatievoorziening riolering — Nadeel -380.600 **incidenteel**

De mutatie van deze voorziening zorgt er voor dat de baten en de lasten van de activiteit riolering jaarlijks in balans zijn. De lagere kosten van riolering (zoals dagelijks onderhoud, electriciteitsverbruik gemalen en externe deskundigen) hebben tot gevolg dat niet het begrote bedrag van € 660.636 wordt onttrokken aan de egalisatievoorziening (bate), maar het lagere bedrag van € 280.000. Dit leidt tot een nadelig verschil.

Activiteitengroep Openbare ruimte				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	1.847.485	1.847.858	1.637.308	210.550
Baten	100	100	136	36
Saldo	**-1.847.385**	**-1.847.758**	**-1.637.172**	**210.586**

Het voordelige verschil van € 210.586 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Voordeel 57.100 **incidenteel/ structureel**

Door minder toegerekende uren is er sprake van een voordelig verschil.

Toegerekende salariskosten buitendienst — Voordeel 78.400 **incidenteel/ structureel**

Door minder toegerekende uren is er sprake van een voordelig verschil.

Toegerekende kosten materiaal/materieel — Voordeel 34.500 **incidenteel/ structureel**

Door lagere kosten van deze kostenplaats, in combinatie met minder bestede uren van de buitendienst ontstaat hier een voordeel.

Afschrijvingen — Voordeel 45.400 **incidenteel**

Omdat enkele voor 2024 begrote investeringen nog niet hebben plaatsgevonden (filters en pompen De Vleijen, pumptrackbaan), is er sprake van een voordelig verschil in afschrijvingslasten.

Activiteitengroep Afval en milieu				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	1.826.324	1.824.918	1.623.581	201.336
Baten	164.600	199.800	219.029	19.229
Saldo	**-1.661.724**	**-1.625.118**	**-1.404.552**	**220.566**

Het voordelige verschil van € 220.566 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Voordeel **incidenteel/ structureel** — 64.900

Door minder toegerekende uren is er sprake van een voordelig verschil.

Kosten afvalverwijdering algemeen — Voordeel **incidenteel** — 23.600

De tarieven van huishoudelijk afval en bedrijfsafval zijn gestegen van € 90,36 naar € 98,45, respectievelijk € 170,70 naar € 182,18. Hoewel de via Omrin verwerkte afvalhoeveelheden met totaal 3.820 ton vrijwel gelijk zijn aan het voorgaande jaar, zijn de kosten hierdoor wel zo'n € 36.000 hoger uitgekomen dan in 2023. Omdat in de begroting rekening was gehouden met nog hogere kosten, is er ten opzichte van de begroting sprake van meevallende cijfers.

Dagelijks onderhoud — Voordeel **incidenteel** — 15.500

Afhankelijk van de noodzaak om meer of minder onderhoud uit te voeren, kapotte containers te vervangen en dergelijke fluctueren de kosten van dagelijks onderhoud jaarlijks.

Opbrengst oud papier — Voordeel **incidenteel** — 13.700

Door fluctuaties in de marktprijs voor papier, zijn deze baten moeilijk in te schatten. Ook ten opzichte van 2023 zijn de opbrengsten ruim € 12.000 hoger.

Eenmalige lasten, projecten — Voordeel **incidenteel** — 84.000

Voor de ondergrondse containers op de diverse campings is een prijs afgesproken voor huur van de ondergrond. Deze huurprijs is aanmerkelijk lager dan eerder aangenomen. Omdat hier in voorgaande jaren bedragen als nog te betalen waren opgenomen, kunnen die bedragen in 2024 'vrijvallen'.

Afvalinzameling landbouwfolie — Nadeel **incidenteel** — -10.600

Waar in 2023 de kosten van verwerking van landbouwfolie zo'n € 4.500 bedroegen, zijn de kosten in 2024 € 17.100. Een duidelijke oorzaak van deze kostenstijging is niet bekend.

Activiteitengroep Ruimtelijke ordening				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	655.355	761.160	825.335	-64.175
Baten	5.000	11.000	93.544	82.544
Saldo	**-650.355**	**-750.160**	**-731.791**	**18.369**

Het voordelige verschil van € 18.369 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Externe deskundigen — Nadeel **incidenteel** -36.300

Voor de jaren 2024 en 2025 is respectievelijk € 10.000 en € 50.000 begroot voor de inzet van gemeente Leeuwarden voor het wegwerken van achterstanden op het gebied van BAG en BGT. In 2024 heeft Leeuwarden echter voor € 46.300 aan werkzaamheden gedeclareerd, met als gevolg deze overschrijding.

Stad- en dorpsvernieuwing — Nadeel **incidenteel** -59.800

In 2024 is de restauratie van kerkhofmuurtjes in Nes afgerond. Naast € 80.000 als eenmalige kosten, komt een bedrag van € 59.800 ten laste van het onderhoudsfonds gebouwen. Omdat hier dan ook een onttrekking aan dit fonds tegenover staat, is het effect op de totale exploitatie in 2024 nihil.

Grondexploitaties — Voordeel **incidenteel** 93.300

De voorgeschreven administratieve verwerking van baten en lasten van grondexploitaties, leidt in 2024 tot een positief saldo op deze exploitaties. Dit bedrag is het totaal van gerealiseerde (en dus te verantwoorden) verliezen en winsten op de diverse exploitaties. Een uitgebreide inhoudelijke toelichting hierop is opgenomen in de *Paragraaf Grondbeleid* .

Activiteitengroep Toerisme				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	416.894	416.744	387.827	28.917
Baten	12.000	12.000	17.412	5.412
Saldo	**-404.894**	**-404.744**	**-370.415**	**34.329**

Het voordelige verschil van € 34.329 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Subsidies — Voordeel 23.300 **incidenteel/ structureel**

De subsidies aan toeristische jeugdgroepen zijn toegenomen van € 90.600 in 2023 naar € 128.700 in 2024. Omdat de bijdragen als co-financiering (streekagenda) aanmerkelijk lager zijn uitgekomen dan in 2023, is er sprake van een voordelig verschil.

Activiteitengroep Overige sectoren				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	35.000	35.000	35.000	0
Baten	0	0	0	0
Saldo	**-35.000**	**-35.000**	**-35.000**	**0**

Deze activiteitengroep betreft de subsidiëring van de Stichting Waddencampus. Er gelden geen bijzonderheden.

Activiteitengroep Energietransitie				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	225.490	242.990	582.917	-339.928
Baten	5.000	5.000	274.320	269.320
Saldo	**-220.490**	**-237.990**	**-308.598**	**-70.608**

Het nadelige verschil van € 70.608 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst

Nadeel -32.500 **incidenteel/ structureel**

Door meer toegerekende uren dan begroot is er sprake van een nadelig verschil.

Externe deskundigen en kosten diverse projecten

Nadeel -293.200 **incidenteel**

De diverse projecten onder de noemer duurzaamheid (als Nessie en IANOS) vragen in de begeleiding de nodige externe expertise. Daarnaast worden kosten gemaakt voor de uitvoering van onder meer de tijdelijke regeling decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE).
Omdat deze kosten in het algemeen worden gedekt door specifieke bijdragen en subsidies, zijn deze uitgaven alleszins verdedigbaar.

Ontvangen subsidies EU en andere bijdragen

Voordeel 265.800 **incidenteel**

Tegenover de kosten die worden gemaakt in het kader van de diverse projecten staan bijdragen van het rijk, provincie of de Europese Unie. Zoveel als mogelijk is, worden deze bijdragen 'gerelateerd aan' de gemaakte kosten.

Activiteitengroep Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	1.991.114	2.093.275	2.085.905	7.370
Baten	2.417.541	2.437.627	2.451.609	13.981
Saldo	**426.427**	**344.352**	**365.704**	**21.352**

Het voordelige verschil van € 21.352 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Nadeel -22.900
Door meer toegerekende uren is er sprake van een nadelig verschil. **incidenteel/ structureel**

Toegerekende salariskosten buitendienst — Voordeel 29.300
Door minder toegerekende uren is er sprake van een voordelig verschil. **incidenteel/ structureel**

Toegerekende kosten materiaal/materieel — Voordeel 12.400
Door lagere kosten van deze kostenplaats, in combinatie met minder bestede uren van de buitendienst ontstaat hier een voordeel. **incidenteel/ structureel**

Externe deskundigen — Voordeel 39.200
Voor externe begeleiding, het opstellen van een nieuw meerjaren onderhoudsplan en een strategisch voorraadbeleid was in totaal € 131.400 begroot. Het MJOP en strategisch voorraadbeleid zijn doorgeschoven naar 2025. In plaats daarvan is onder meer zo'n € 74.600 besteed aan werkzaamheden rond de ingebruikname en verhuur van Ambla. **incidenteel**

Onderhoud, vervanging badkamers, c.v.'s, etc. — Voordeel 69.900
Voor dagelijks onderhoud, planmatig onderhoud en vervanging badkamers en dergelijke zijn gemiddelde bedragen voor meerdere jaren geraamd. In werkelijkheid schommelen deze uitgaven logischerwijze nogal, mede afhankelijk van huurmutaties waardoor de mogelijkheid ontstaat om zaken aan te pakken. **incidenteel/ structureel**

Afschrijvingen — Voordeel 159.400
Omdat gebouw Ambla niet in 2024, maar begin 2025 in gebruik is genomen, is er in 2024 nog geen sprake van afschrijvingslasten. **incidenteel**

Eenmalige lasten — Nadeel -255.500 **incidenteel**

Deze post betreft hoofdzakelijk de kosten van uitgevoerde kwaliteitsmaatregelen (plattegrondsaanpassing). Zoals ook voor de vervanging van keukens, badkamers en dergelijke geldt, zijn deze kosten mede afhankelijk van huurmutaties, waardoor de mogelijkheid kan ontstaan voor de uitvoering van dit soort maatregelen.
Daarnaast is er sprake van verhuiskostenbijdragen voor bewoners Paasduinweg en de afboeking van de boekwaarde van de woning Baron Rengerweg 14 (i.v.m. verkoop).

Huren — Nadeel -166.200 **incidenteel**

Onder meer omdat Ambla pas in 2025 in gebruik wordt genomen, is er sprake van lagere huren dan begroot (nadeel € 191.100).
De derving voor leegstand bedraagt € 20.000 terwijl een bedrag van € 44.800 was geraamd. In het algemeen geldt dat deze post 'te voorzichtig' wordt ingeschat.

Opbrengst verkoop huurwoningen — Voordeel 178.900 **incidenteel**

De woning Baron Rengersweg 14 is in 2024 verkocht; deze opbrengst was niet begroot.

Activiteitengroep Volkshuisvestingsbeleid				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	0	48.400	66.310	-17.910
Baten	0	0	0	0
Saldo	**0**	**-48.400**	**-66.310**	**-17.910**

Het nadelige verschil van € 17.910 wordt door de volgende post veroorzaakt:

Externe deskundigen — Nadeel -17.900 **incidenteel**

Voor advisering op het gebied van volkshuisvestingsbeleid was een bedrag van € 25.000 begroot. De werkelijke kosten betreffen de externe begeleiding bij de 'woningbouwopgave' (€ 38.200) en de kosten van evaluatie huisvestingsverordening (€ 4.700).

Overhead

Overhead				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	4.966.800	5.490.780	5.513.596	-22.816
Baten	33.300	44.800	38.588	-6.212
Saldo	**-4.933.500**	**-5.445.980**	**-5.475.008**	**-29.028**

Het nadelige verschil van € 29.028 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst

Voordeel 63.700 **incidenteel/ structureel**

Er zijn in 2024 minder uren toegeschreven aan Bestuursondersteuning dan begroot.

Toegerekende salariskosten buitendienst

Nadeel -73.500 **incidenteel/ structureel**

Er zijn in 2024 meer uren toegeschreven aan Bestuursondersteuning dan begroot, onder meer door uren opleidingen die ten laste van Bestuursondersteuning komen.

Toegerekende kosten materiaal/materieel

Nadeel -26.900 **incidenteel/ structureel**

Meer toegerekende uren buitendienst, heeft meestal tot gevolg dat ook de toerekening van deze kosten hoger uitkomt.

Salariskosten bestuursondersteuning

Nadeel -12.700 **structureel**

Vanaf 2023 worden de kosten van de directie rechtstreeks op bestuursondersteuning geboekt, in plaats van via urenverdelingen. De werkelijke kosten zijn iets hoger dan begroot.

Toevoeging voorzieningen

Nadeel -44.900 **incidenteel/ structureel**

Op grond van cao-afspraken is het voor medewerkers mogelijk om verlofuren (deels) niet op te nemen, maar deze op te sparen voor toekomstige doelen. Voor deze verplichtingen is een voorziening in de balans opgenomen. In 2024 heeft een herrekening plaatsgevonden in verband met verschuldigde werkgeverslasten over het spaarsaldo, waardoor een deel van deze kosten incidenteel is.

Inkopen ICT en onderhoud softwarepakketten

Voordeel 11.300 **incidenteel**

De kosten van inkopen ICT (via GR De waddeneilanden) en onderhoud van softwarepakketten zijn iets lager uitgekomen dan begroot. Gelet op de ontwikkeling van deze kosten, is dit een incidenteel voordeel.

Externe deskundigen Voor diverse activiteiten wordt de inhuur van externe deskundigen geraamd (juridisch en fiscaal advies, participatie, personeelszaken, etc.). Ten opzichte van de totaal geraamde kosten in 2024 van € 322.500 blijkt de werkelijke besteding iets lager te zijn uitgekomen.	Voordeel **incidenteel/ structureel**	29.800
Personeel derden Zowel ten opzichte van de begroting, als ten opzichte van 2023 is er sprake van hogere kosten. Dit heeft vooral te maken met openstaande vacatures die niet invulbaar blijken.	Nadeel **structureel**	-56.400
Afschrijvingen Omdat het project 'Werkplekconcept' in 2024 nog niet is afgrond, vinden in dat jaar nog geen afschrijvngen plaats.	Voordeel **incidenteel**	13.700
Kosten energie Ten gevolge van de stijgende energieprijzen zijn budgetten voor gasverbruik en electriciteitsverbruik fors hoger bijgesteld. Evenals in 2023 blijken deze kosten een stuk lager te zijn uitgekomen dan verwacht, dus de ramingen lijken aan de hoge kant. Omdat afrekeningen over 2024 nog moeten plaatsvinden, is er nog enige onzekerheid over de exacte kosten in dit jaar.	Voordeel **incidenteel/ structureel**	41.100
Onderhoud De begrote kosten voor dagelijks en planmatig onderhoud zijn een gemiddelde, vanuit het meerjarenonderhoudsplan. De werkelijke kosten wijken logischerwijze altijd af. Omdat tegenover de gemaakte kosten voor groot (planmatig) onderhoud een onttrekking staat uit het onderhoudsfonds, is het effect van die verschillen op de exploitatie neutraal.	Voordeel **incidenteel/ structureel**	24.600
Opbrengst werken voor derden Een (consignatie)vergoeding van Rijkswaterstaat is in 2024 niet ontvangen, in verband met discussie over inhoud en hoogte van de vergoeding. Een eventuele betaling zal als opbrengst in 2025 worden verantwoord.	Nadeel **structureel**	-11.400

Activiteitengroep Gemeentefonds				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	0	0	0	0
Baten	10.327.262	11.540.381	11.581.803	41.422
Saldo	**10.327.262**	**11.540.381**	**11.581.803**	**41.422**

Het voordelige verschil van € 41.422 wordt als volgt veroorzaakt:

Algemene uitkering 2024 — Voordeel 41.400

Voor het lopende begrotingsjaar is er sprake van een iets hogere uitkering dan begroot, waarschijnlijk door de effecten van de decembercirculaire. Omdat deze effecten bij de slotwijziging nog niet bekend waren, kon hiermee geen rekening worden gehouden.

incidenteel/ structureel

Activiteitengroep Belastingen				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	224.426	214.426	229.553	-15.127
Baten	7.415.299	7.662.026	8.043.256	381.230
Saldo	**7.190.873**	**7.447.600**	**7.813.702**	**366.103**

Het voordelige verschil van € 366.103 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Toegerekende salariskosten binnendienst — Voordeel 15.500

Er zijn in 2024 minder uren besteed aan de heffing van gemeentelijke belastingen dan begroot.

incidenteel/ structureel

Externe deskundigen — Nadeel -32.700

De kosten van taxatiebureau, juridische procedures, beheer Key2Belastingen door gemeente Leeuwarden, etc. blijken jaarlijks toe tenemen.

structureel

Onroerendezaakbelastingen — Nadeel -26.100

Onder meer door negatieve afrekeningen over eerdere jaren (in verband met gevoerde procedures), blijken de opbrengsten lager uit te komen dan begroot.

structureel

Toeristenbelasting — Voordeel **structureel** — 195.900

Alleen voor de toeristenbelasting op het bootkaartje en mobiele onderkomens (tenten) is sprake van lagere opbrengsten ten opzichte van de begroting; voor de overige categorieën blijken de opbrengsten hoger dan geraamd.

Forensenbelasting — Voordeel **structureel** — 212.800

Niet alleen ten opzichte van de begroting, maar ook in vergelijking met 2023 blijken de opbrengsten fors hoger. Ongetwijfeld zal dit mede te maken hebben met de (WOZ-)waardeontwikkeling van woningen, waardoor het effect kan zijn dat er sprake is van een hoger tarief voor de forensenbelasting.

Activiteitengroep Retributies				
	Begroting 2024	**Begroting 2024 na wijz.**	**Jaarrekening 2024**	**Verschil**
Lasten	20.000	0	0	0
Baten	2.707.087	2.685.730	2.808.014	122.284
Saldo	**2.687.087**	**2.685.730**	**2.808.014**	**122.284**

Het voordelige verschil van € 122.284 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Leges rij- en reisdocumenten — Voordeel **incidenteel** — 26.100

De hogere opbrengsten hebben te maken met een piek in de verstrekking van paspoorten (conform landelijk beeld, samenhangend met geldigheidsduur) en relatief veel naturalisaties.

Bestuurlijke boetes horeca — Voordeel **incidenteel** — 12.400

Bij geconstateerde overtredingen in het kader van de Alcoholwet worden bestuurlijke boetes opgelegd; deze boetes waren niet begroot als inkomstenpost.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten — Voordeel **structureel** — 16.600

De opbrengsten blijken 1,1% hoger te zijn uitgekomen dan begroot.

Rioolheffing — Voordeel **structureel** — 14.700

De opbrengsten zijn 1,7% hoger uitgekomen dan begroot; de raming was blijkbaar iets te 'voorzichtig'.

Begraafplaatsrechten — Voordeel **incidenteel/ structureel** — 31.400

Evenals voorgaande jaren is er sprake van een voordeel op deze begrotingspost. Gelet op de omvang van de overschrijding is enige bijstelling van de raming voor volgende jaren mogelijk.

Leges omgevingsvergunningen — Voordeel **incidenteel** — 28.100

Voor de meeropbrengsten ten opzichte van de begroting is geen bijzondere verklaring te geven. Waarschijnlijk is deze opbrengst iets te laag ingeschat.

Activiteitengroep Huren en pachten				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	5.000	4.129	5.641	-1.512
Baten	323.563	352.563	389.623	37.060
Saldo	**318.563**	**348.434**	**383.981**	**35.547**

Het voordelige verschil van € 35.547 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Eenmalige baten — Voordeel **incidenteel** 22.400

Deze niet geraamde opbrengst betreft de vestiging van een opstalrecht voor Energiepark Ballumerbocht B.V.

Activiteitengroep Overige inkomsten en uitgaven				
	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijz.	Jaarrekening 2024	Verschil
Lasten	1.737.429	2.145.754	2.256.137	-110.383
Baten	10.457.022	10.957.875	1.144.872	-9.813.003
Saldo	**8.719.593**	**8.812.121**	**-1.111.265**	**-9.923.386**

Het nadelige verschil van € 9.923.386 wordt onder meer door de volgende posten veroorzaakt:

Rentekosten kortlopende geldleningen — Voordeel **incidenteel** 271.400

In de loop van 2023 is langlopende financiering aangetrokken in verband met onder meer de bouw van Ambla. Door een aanmerkelijk gunstiger verloop van de liquiditeitspositie dan destijds ingeschat, is het mogelijk om overtollige geldmiddelen te 'parkeren' bij de schatkist (het zogenaamde schatkistbankieren). Omdat hiervoor rente wordt ontvangen, leidt dit tot een fors financieel voordeel.

Onvoorziene baten en lasten — Nadeel **incidenteel** -131.200

Dit betreft onder meer fiscale afrekeningen (Werkkostenregeling € 41.600, BTW € 18.900) bijdrage aan derde partij in verband met overplaatsing SW-medewerker (€ 34.900) en kosten schades, waaronder een vergoeding aan een restaurant van € 40.000 in verband met schade aan een hekwerk en terras.

Saldi van kostenplaatsen — Nadeel **incidenteel** -183.000

Het verschil op 'saldi kostenplaatsen' is het effect van meer of minder doorberekende kosten dan begroot aan activiteiten zoals in de begroting benoemd. Doorbelaste kosten betreffen salariskosten, via een uurtarief, en kosten van materiaal/materieel. Door afwijkingen in allerlei kosten, en door meer en minder doorbelasting van uren ontstaan diverse verschillen. Per saldo is er in 2024 sprake van een nadeel op kostenplaatsen, hetgeen vooral een administratief karakter heeft.

Mutatie reserves Voor de diverse onderhoudsreserves en de reserve politieke ambtsdragers is de jaarlijkse onttrekking gelijk aan de corresponderende lasten in de jaarrekening. Omdat deze lasten lager zijn uitgekomen dan begroot, is ook de onttrekking aan deze reserves lager (nadeel € 150.800). Het grootste verschil betreft echter de reserves projecten en nieuwbouw Stelp. In verband met de bouw van Ambla was ten laste van deze reserves een bijdrage in het 'onrendabele deel' van de bouwkosten begroot van ruim € 9,4 miljoen. Omdat pas in december bleek dat de ingebruikname van het gebouw in 2025 plaats zou vinden, wordt ook de financieel-administratieve afronding van het project verschoven naar 2025.	Nadeel **incidenteel**	- 9.878.500

2.6 Overige toelichtingen

Overzicht structurele en incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 28 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening ten minste een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Door de baten en de lasten in de jaarrekening te filteren (corrigeren) voor incidentele posten, kan er worden vastgesteld of er sprake is van structureel en reëel evenwicht bij de jaarrekening.
Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Onderstaand is een samenvattende tabel opgenomen waarin de het structurele saldo van 2024 wordt weergegeven:

Structurele en incidentele baten en lasten	2024
Saldo van baten en lasten vòòr mutatie reserves	4.019.375
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.499.765
Rekeningsaldo	**2.519.610**
- waarvan incidentele baten en lasten	-1.408.233
Structureel saldo 2024	**3.927.842**

De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden alle beschouwd als incidenteel van aard. Deze mutaties zijn dan ook onderdeel van de ‘incidentele baten en lasten’. Een overzicht van de reserves en mutaties van reserves is opgenomen als staat van Reserves en voorzieningen in de bijlagen van deze jaarstukken.

In algemene zin zijn incidentele baten en lasten (begrotings)posten die eenmalig of gedurende enkele jaren voorkomen. Administratief worden deze vastgelegd via specifiek hiervoor geldende grootboekrekeningen.

De incidentele baten en lasten worden per programma gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina’s.

Specificatie incidentele baten en lasten 2024	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1	**0**	**29.230**	**-29.230**
Kosten advisering	0	26.850	-26.850
Actualisering regelgeving raadsdomein	0	2.380	-2.380
Programma 2	**367.076**	**314.486**	**52.591**
Onderzoek beschermd wonen	0	26.842	-26.842
SPUK Preventieakkoord	10.000	10.000	0
SPUK Stimulering sport	35.421	0	35.421
Transitiekosten Stichting Sociaal Werk	0	8.255	-8.255
Kosten energietoeslag	0	133.900	-133.900
SPUK Informatiepunt digitale overheid	3.539	3.539	0
Brede SPUK	95.457	31.853	63.605
Fries Integraal Zorgakkoord	115.994	60.271	55.723
SPUK noodopvang vluchtelingen	41.840	39.826	2.014
SPUK Onderwijsachterstandenbeleid	64.000	0	64.000
SPUK Regeling kwijtscheldig gemeentelijke belastingen	825	0	825
Programma 4	**145.161**	**35.428**	**109.733**
Voorbereidingskosten maatregelen vliegveld	0	17.443	-17.443
Vrijval schuld i.v.m. huur ondergrond containers	0	-84.000	84.000
SPUK Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	11.289	45.823	-34.534
Bijdrage onderzoek ganzenschade	0	5.000	-5.000
Opstellen visiedocument bovenlokale speelvoorzieningen	0	6.895	-6.895
Gemeente Leeuwarden ondersteuning Geo en BAG	0	46.285	-46.285
Baten en lasten grondexploitaties	81.806	-2.018	83.824
Bijdrage provincie IT-riool Baron Rengersweg	52.066	0	52.066
Programma 6	**268.380**	**328.028**	**-59.648**
SPUK CDOKE	213.717	215.651	-1.934
Projecten i.s.m. Europese Unie	2.530	112.377	-109.847
Bijdrage provincie energiebesparende maatregelen	50.853	0	50.853
Overige	1.280	0	1.280
Programma 7	**178.882**	**80.205**	**98.677**
Kosten evaluatie huisvestingsverordening en projectmanagement woningbouwopgave	0	42.910	-42.910
Verkoop huurwoning	178.882	22.439	156.443
Verhuiskostenvergoeding huurders	0	14.856	-14.856
Overhead	**0**	**5.298**	**-5.298**
Kosten DOM-project	0	5.298	-5.298
Dekkingsmiddelen	**970.484**	**2.545.541**	**-1.575.057**
Kosten schades	0	44.526	-44.526
Bijdrage i.v.m. overplaatsing medewerker SW	0	34.860	-34.860
Proceskosten, griffierecht	0	5.194	-5.194
Vestigen recht van opstal	24.203	0	24.203
BTW-afrekeningen diverse jaren	2.452	20.489	-18.037
Mutaties bestemmingsreserves	937.762	2.437.527	-1.499.765
Overige	6.067	2.945	3.122
Totaal	**1.929.983**	**3.338.216**	**-1.408.233**

Ter toelichting op een aantal grotere posten in de tabel van incidentele baten en lasten geldt het volgende.

Programma 1

Kosten advisering

Betreft eenmalige kosten van juridische advisering en communicatie, gericht op voorkoming incidenten rond de traditie begin december.

Programma 2

Externe adviseurs begeleid wonen en jongerenwerk

Betreft onderzoek naar de mogelijkheden van begeleid en beschermd wonen.

Kosten energietoeslag

Betreft verstrekte uitkeringen in het kader van de ‘tweede ronde energietoeslag’.

Baten en lasten diverse SPUK regelingen

In toenemende mate verstrekt het rijk financiële middelen via een tijdelijke, specifieke uitkering. De in het jaar gemaakte, samenhangende kosten zijn zoveel mogelijk ten laste van deze specifieke middelen verantwoord.

Fries Integraal Zorgakkoord

Betreft middelen vanuit het ministerie van VWS in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA), die verstrekt worden via een centrumgemeente (Smallingerland). In Friesland is hiervoor een regioplan opgesteld (FrIZA), om de transformatie van zorg naar gezondheid te realiseren.

Programma 4

Voorbereidingskosten toekomstplan vliegveld

Betreft kosten externe deskundigen voor planvorming, schetsontwerp, etc. van de toekomstige inrichting en organisatie van vliegveld Ballum.

Vrijval schuld i.v.m. huur ondergrond containers

In voorgaande jaren zijn inschattingen gemaakt voor te betalen huurbedragen aan de campings voor de locaties van ondergrondse containers. De overeengekomen huurbedragen blijken aanmerkelijk lager uit te komen, waardoor deze post kan ‘vrijvallen’.

SPUK Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen

Onder meer voor de herinrichting van de entree’s van Buren zijn kosten gemaakt, waar gedeeltelijk een specifieke uitkering voor wordt ontvangen.

Kosten gemeente Leeuwarden voor ondersteuning Geo en BAG

Betreft een planmatige inzet van gemeente Leeuwarden om achterstanden op het gebied van basisregistraties weg te werken.

Baten en lasten grondexploitaties

De baten en lasten van de nog lopende grondexploitaties worden volledig beschouwd als incidenteel.

Bijdrage provincie IT-riool Baron Rengersweg

Betreft SPUK “Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie”, die via de provincie wordt verrekend. Gemeente Ameland ontvangt bijdragen in verband met onder meer afkoppelwerkzaamheden riolering.

Programma 6

Diverse baten en lasten projecten energietransitie

Voor diverse projecten op het gebied van duurzaamheid (SAVE, IANOS, CDOKE en dergelijke) worden kosten gemaakt en van rijk, provincie of Europese Unie bijdragen ontvangen.

Programma 7

Kosten evaluatie huisvestingsverordening en projectmanagement woningbouwopgave

Betreft de inzet van externe adviseurs voor specifieke werkzaamheden.

Verkoop huurwoning

In 2024 is een huurwoning verkocht als ‘kluswoning’.

Verhuiskostenvergoeding huurders

In het kader van het project “Paasduinweg” (na brand sloop viertal huurwoningen en vervanging door zeven nieuwe huurwoningen) zijn enkele verhuiskostenvergoedingen betaald om zittende huurders elders te huisvesten.

Overhead

Kosten DOM-project

Dit betreft enkele kosten van externe adviseurs, verkeerskundig onderzoek en dergelijke in opdracht van de werkgroep DOM Buren (*Dorpsontwikkelingsmethode*).

Dekkingsmiddelen

Kosten schades

Betreft kosten schades en eigen bijdragen bij diverse aansprakelijkheidsstellingen. Vooral de vergoeding van € 40.000 aan een restaurant in verband met schade aan een hekwerk en terras is van invloed op de hoogte van dit bedrag.

Bijdrage i.v.m. overplaatsen medewerker SW

Na verhuizing is een medewerker sociale werkvoorziening in een andere gemeente, bij Caparis werkzaam geworden. Omdat de rijksbijdrage over 2024 nog bij gemeente Ameland is ontvangen, is deze doorbetaald aan het betreffende bedrijf.

Diverse afrekeningen belastingdienst

Betreft afrekeningen loonheffing en premies en BTW over voorgaande jaren.

Vestigen recht van opstal

Betreft de eenmalige baten voor de vestiging van een recht van opstal op gemeentegrond voor Liander (trafostation) en Energiepark Ballumerbocht.

Mutaties bestemmingsreserves

Betreft de mutaties van bestemmingsreserves, die alle als eenmalig worden beschouwd.

Recapitulatie per taakveld

Recapitulatie per taakveld 2024			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning			
Taakveld 0.1 Bestuur	1.328.426	158.742	1.169.684
Taakveld 0.2 Burgerzaken	195.973	83.012	112.961
Taakveld 0.4 Overhead	5.513.596	38.588	5.475.008
Taakveld 0.5 Treasury	-419.403	66.480	-485.883
Taakveld 0.61 OZB woningen	154.082	1.075.245	-921.163
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	32.615	529.482	-496.866
Taakveld 0.64 Belastingen overig	0	38.640	-38.640
Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	11.581.803	-11.581.803
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	237.854	8.519	229.336
Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	159	0	159
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	2.437.527	937.762	1.499.765
Saldo Bestuur en ondersteuning	9.480.830	14.518.272	-5.037.442
Hoofdstuk 1 Veiligheid			
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	906.933	58.499	848.434
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	131.673	33.965	97.708
Saldo Veiligheid	1.038.606	92.463	946.142
Hoofdstuk 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer	1.388.100	168.811	1.219.289
Taakveld 2.2 Parkeren	13.350	0	13.350
Taakveld 2.3 Recreatieve havens	268.411	63.778	204.633
Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen	141.548	18.594	122.954
Saldo Verkeer, vervoer en waterstaat	1.811.410	251.183	1.560.227
Hoofdstuk 3 Economie			
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	35.000	0	35.000
Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	72.603	155.128	-82.525
Taakveld 3.4 Economische promotie	430.683	6.417.301	-5.986.618
Saldo Economie	538.285	6.572.429	-6.034.144
Hoofdstuk 4 Onderwijs			
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs	1.242.283	1.187.232	55.051
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	314.905	41.733	273.172
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.786.084	2.584.407	201.677
Saldo Onderwijs	4.343.272	3.813.373	529.900
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie			
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	16.784	0	16.784
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	422.341	163.932	258.408
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	56.275	0	56.275
Taakveld 5.4 Musea	454.301	68.025	386.276
Taakveld 5.6 Media	157.656	3.539	154.117
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.554.144	0	1.554.144
Saldo Sport, cultuur en recreatie	2.661.501	235.497	2.426.005

Recapitulatie per taakveld 2024			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Hoofdstuk 6 Sociaal domein			
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.428.384	56.912	1.371.473
Taakveld 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	24.404	0	24.404
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	452.335	304.380	147.955
Taakveld 6.4 WSW en beschut werk	215.551	106.166	109.385
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	51.714	0	51.714
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	259.767	26.268	233.500
Taakveld 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	327.766	0	327.766
Taakveld 6.71b Begeleiding (WMO)	118.660	0	118.660
Taakveld 6.71c Dagbesteding (WMO)	50.049	0	50.049
Taakveld 6.72a Jeugdhulp begeleiding	99.768	0	99.768
Taakveld 6.72b Jeugdhulp behandeling	288.199	0	288.199
Taakveld 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	17.497	0	17.497
Taakveld 6.73a Pleegzorg	17.973	0	17.973
Taakveld 6.81a Beschermd wonen (WMO)	-45.173	0	-45.173
Taakveld 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-753	0	-753
Taakveld 6.82a Jeugdbescherming	78.253	0	78.253
Saldo Sociaal domein	3.384.396	493.725	2.890.671
Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu			
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	281.246	211.451	69.795
Taakveld 7.2 Riolering	875.884	1.221.494	-345.610
Taakveld 7.3 Afval	1.277.751	1.630.983	-353.232
Taakveld 7.4 Milieubeheer	917.095	275.103	641.992
Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	83.164	81.515	1.649
Saldo Volksgezondheid en milieu	3.435.141	3.420.547	14.594
Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving	200.072	10.463	189.609
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	281	81.806	-81.526
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	2.794.070	2.717.716	76.355
Saldo Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.994.423	2.809.986	184.438
Saldo	**29.687.865**	**32.207.475**	**-2.519.610**

Gebeurtenissen na balansdatum

Inzichten, van belang voor de financiële positie van de gemeente Ameland, dienen te worden verwerkt in de jaarrekening, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december 2024. Specifieke feiten of gebeurtenissen die hier benoemd dienen te worden zijn echter niet bekend.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie. Daarmee heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting
Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau, is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen. Om de gemeenten een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK.

Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarde uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Het EMU-saldo van één jaar zegt relatief weinig, Een structureel negatief EMU-saldo is echter wel reden tot zorg; dit geeft aan dat de gemeente jaar-op-jaar meer geld uitgeeft dan de gemeente ontvangt. Andersom kan het ook onwenselijk zijn dat het EMU-saldo enkele jaren op rij een flink positief saldo vertoont. Dit geeft immers aan dat de gemeente mogelijk onnodig geld oppot, terwijl het geld besteed kan worden aan voorzieningen in de gemeente.

Berekening EMU-saldo
In de tabel op de volgende pagina is de berekening van het EMU-saldo voor gemeente Ameland opgenomen:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)				
		2023	Begroting 2024	2024
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	3.671	-8.862	4.019
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	10.477	2.974	10.102
C.	Mutatie voorzieningen	170	182	-270
D.	Mutatie voorraden	-698	166	-139
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materële vaste activa	-	-	-
F.	**Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)**	**-5.937**	**-11.820**	**-6.214**
G.	EMU-saldo referentiewaarde (conform decembercirculaire 2023)	-1.195	-1.195	-1.475
H.	**Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)**	**-4.742**	**-10.625**	**-4.739**

Het EMU-saldo van de gemeente Ameland is in boekjaar 2024 ruim € 6,2 miljoen negatief. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten. Omdat gemeente Ameland een tekort mag hebben van € 1.475.000 (referentiewaarde), wordt de referentiewaarde met een bedrag van € 4.739.000 overschreden.

Gemeente Ameland draagt hiermee negatief bij aan het EMU-saldo van Nederland. Omdat ook de referentiewaarde wordt overschreden, is de bijdrage van Ameland aan het landelijke EMU-saldo een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft. Omdat volgens de meerjarenbegroting 2025 – 2028 jaarlijks weer positieve saldi worden verwacht, lijkt dit op langere termijn weer goed te komen.

WNT-Verantwoording

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) van kracht. De WNT verplicht tot openbaarmaking van de bezoldiging van de zogenaamde “topfunctionarissen”. Topfunctionarissen zijn diegenen die leidinggeven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. In het geval van gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier aangemerkt als topfunctionaris.

Conform de richtlijnen van het BBV worden in de onderstaande tabellen de feitelijke bezoldiging van functionarissen over 2024 en 2023 vergeleken met de geldende norm. Uit de vergelijking blijkt dat er geen sprake is van overschrijding van de geldende normen.

2024		
	Griffier	**Gemeente-secretaris**
	J. Metz	**I. Valk**
Aanvang en einde functievervulling	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband	1,00	1,00
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	93.267	114.063
Beloningen betaalbaar op termijn	20.963	26.328
subtotaal	114.230	140.391
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	**114.230**	**140.391**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de verdering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2024 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2024 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2023		
	Griffier	**Gemeente-secretaris**
	J. Metz	**I. Valk**
Aanvang en einde functievervulling	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband	1,00	1,00
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	90.813	110.315
Beloningen betaalbaar op termijn	20.414	25.558
subtotaal	111.227	135.873
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	**111.227**	**135.873**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de verdering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Verantwoording rechtmatigheid

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.
In de waarderingsgrondslagen bij de jaarrekening zijn de algemene grondslagen voor het opstellen van deze rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald op 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 890.636. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevindingen
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 5.177.881 bedraagt. Dit bedrag is hoger dan de gestelde grens van € 890.636.
Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.420.170 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgelegde afspraken.

Resumerend zijn deze bevindingen in de tabel op de volgende pagina nog eens weergegeven.
In de paragraaf rechtmatigheid is enige aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

Samenvatting rechtmatigheid	
Begrotingscriterium	
Verschillen activiteitengroepen	29.146.449
Overschrijding investeringskredieten	26.080
totaal	**29.172.529**
Waarvan rechtmatig	**24.014.648**
Resterend saldo begrotingsonrechtmatigheid	**5.157.881**
Waarvan acceptabel	**1.420.170**
Voorwaardencriterium	
Diverse onjuistheden	**52.660**
M&O criterium	
Geen bevindingen	**0**
Totaal onrechtmatigheden	**5.210.541**
waarvan acceptabel	1.420.170

3. Overige Gegevens

Bestemming rekeningsaldo

Baten van het boekjaar 2024	€ 32.207.475
Lasten van het boekjaar 2024	€ 29.687.865
Saldo Rekening 2024	€ 2.519.610 (voordelig)

Voorgesteld wordt om het voordelige rekeningsaldo als volgt te bestemmen:

Toevoeging aan de Bestemmingsreserve Projecten	€ 2.519.610

Controleverklaring

VOLGT

Bijlagen

Staat van activa (samengevat)

OMSCHRIJVING	AANSCH. WAARDE PER 1-1-2024	MUTATIES BEGROOT IN 2024	MUTATIES PLUS IN 2024	MUTATIES MIN IN 2024	AANSCH. WAARDE PER 31-12-2024	REST JAREN AFSCHR TERM.	BOEK- WAARDE PER 1-1-2024	AFSCHR. IN 2024	BOEK- WAARDE PER 31-12-2024	RENTE- PERC 2024 2,000	RENTE- BEDRAG 2024	KAPITAAL- LASTEN 2024
IMMAT, VASTE ACTIVA												
TOTAAL ONTWIKKELING, PLANKOSTEN E.D.	0	0	1.275	0	0	0	42.940	0	44.215	0	0	0
TOTAAL IMMAT. VASTE ACTIVA	0	0	1.275	0	0	0	42.940	0	44.215	0	0	0
MAT. VASTE ACTIVA												
TOTAAL GRONDEN EN TERREINEN	2.558.112	0	0	0	2.558.112		2.558.112	0	2.558.112		51.162	51.162
TOTAAL (BEDRIJFS)GEBOUWEN	21.015.953	-8.735.339	9.935.309	0	30.933.785		14.251.297	332.334	23.854.272		285.026	617.360
TOTAAL WONINGBOUW	16.825.337	9.569.370	0	22.439	17.235.491		15.148.241	112.206	15.013.597		302.965	415.170
TOTAAL GROND-, WEG- EN WATERBOUWKUNDIGE WERKEN	25.691.096	2.128.266	1.905.048	0	27.626.144		12.784.758	917.215	13.772.592		255.695	1.172.910
TOTAAL MATERIAAL / MATERIEEL	2.136.320	278.845	41.557	16.521	2.191.355		695.531	193.101	527.465		13.911	207.011
TOTAAL OVERIGE MACHINES, APPARATEN, INSTALLATIES	2.180.453	97.000	34.492	0	2.214.945		1.216.811	132.906	1.118.397		24.336	157.243
TOTAAL OVERIGE ACTIVA	5.609.260	494.000	267.320	0	5.876.579		3.172.292	356.628	3.082.988		53.898	410.526
TOTAAL MAT. VASTE ACTIVA	76.016.530	3.832.142	12.183.725	38.960	88.636.412		49.827.042	2.044.389	59.927.422		986.993	3.031.383
FINANCIELE VASTE ACTIVA												
TOTAAL DEELNEMINGEN	578.507	0	600.000	300.000	878.507	0	578.507	0	878.507	22	11.570	11.570
Totaal SVn Leningen	1.170.000	780.000	780.000	0	1.950.000		1.170.000	0	1.950.000		23.400	23.400
TOTAAL HYPOTHECAIRE GELDLENINGEN	737.591	-9.769	0	15.269	737.591	0	326.230	0	310.962	2,000	6.525	6.525
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	2.486.098	770.231	1.380.000	315.269	3.566.098		2.074.738	0	3.139.469		41.495	41.495
TOTAAL - GENERAAL	78.502.628	4.602.373	13.565.000	354.229	92.202.509		51.944.720	2.044.389	63.111.107		1.028.488	3.072.877

(Vervangings)investeringen

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Immateriële vaste activa		
VOORBEREIDINGSKREDIET DE STELP		
Voorbereidingskosten woonstudio's / flexwoningen	0	1.275
	0	**1.275**
Materiële vaste activa		
Gronden en terreinen		
GRONDEN: AANK Grond 2020 De Kronkel		
Aankoop Katteplas 2022		
	0	**0**
(Bedrijfs)gebouwen		
HUISVSTNG BUITNDNST: KAPSCHUUR 2000 / 2023	21.117	0
OPENBAARTOILET BALLUMERBOCHT 2024		
SOC.WERKV.: KAPSCHUUR OOSTERGO 2007, verkoop 2022		
Renovatie ambtswoning 2022 / 2023		
Bouwkosten fase 2 woningbouw		
AANKOOP GEBOUW KNRM NES AMELAND 2023	37.000	0
AANKOOP STELP, OUDE LOCATIE 2023	488.223	0
NIEUWE STELP 2024	-9.281.679	9.917.832
Project woningen Paasduinweg 2025	0	17.477
	-8.735.339	**9.935.309**
GWA		
Nieuwbouw woningen	**0**	0
Verkoop huurwoning Baron Rengersweg 14	0	-22.439
GWA, NIEUWBOUW DE STELP 2024	9.569.370	0
	9.569.370	**-22.439**
Grond- weg- en waterbouwkundige werken		
PUTTEN BLUSWATERVOORZIENING 2023	15.000	3.169
PARKEERTERREIN WESTERLAAN HOLLUM 2022 / 2023		
HEKKEN TENNISBAAN NES 2022 (vervanging)		
SPORTVOORZIENINGEN NIEUWE STELP 2023 / 2024	144.953	60.472
DE VLEIJEN: FILTERS, POMPEN, ETC. 2024	400.000	0
Herinrichting jachthaven 2021		
Fietspad Hagedoornveld 2020 (deel 2021)		
VERNIEUWING FIETSPAD NOORDWAL 2021		
KUNST VEERDAM 2020		
Hek milieustraat 2023		
Vetafscheider 2022		
PARKEERTERREIN OMGEVING VEERDAM 2024		
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS GEBOUW, 2025		
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS, INFRASTRUCTUUR 2025		
HUISVSTNG BUITNDNST: INR. TERREIN 2024 (economisch nut)	0	113.329
OPENBARE RUIMTE EN INFRA. DE NIEUWE STELP 2023 / 2024	1.414.313	1.511.078
RIOLERING: IT Riool Baron Rengersweg/Nesserweg	154.000	217.000
	2.128.266	**1.905.048**

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Materiaal / materieel		
Electrische transporter (voor gaten) Vliegveld 2022		
Voertuig met aanhanger brandweer vliegveld 2023		
WSW Frontmaaier 2023 / 2028		
Zitmaaier sportvelden 2023 (Majoor)		
Grote sneeuwploeg 2023		
Trilplaat/zuignap / hefunit 2021		
Houtsnippermachine 2023		
Kleine zoutstrooier 2023	33.845	33.297
Trekker sport 2023		
Nissan (elektrisch) 2022		
Toyota Hi-Lux 2021 (opzichter)		
Hoogwerker 2025		
Semi dieplader voor hoogwerker 2025		
Veeg- en zuigmachine 2023		
Fiat Doblo 2023 elektrisch	65.000	
Fiat Doblo 2023 elektrisch	65.000	
Daf (multi-inzetbaar) 2022		
Toyota Hi-Lux 2022 (ongedierte)		
Ford Ranger (strand)		-16.521
Nissan Visia (uit 2016; overname Friesland Lease) 2023		
Bak voor shovel 2023		
Werktuigdrager knippen hagen 2021		
Aanhangwagen Titan (werktuigdrager) 2022		
Platte bak met schotten (aanhanger) 2023	20.000	
RIOLERING: KOLKENZUIGER 2023		
WSW Aanhangwagen 2024		
Tankplaats Ballumerbocht 2024	0	8.260
Haak voor kraanhaakarmauto 2024		
Maaimachine bermen 2024 (Ransomes)		
Front klepelmaaier bermen buitengebied, 2023 (Dücker)		
Kraan-haakarm 2025		
Bebakeningswagen 2025		
Container kadaverkoeling 2025		
Peugeot partner, elektrisch, 2023	65.000	
Draaibank, 2023		
Mobiele badkamer, 2023		
HOOGWATERSIGNALERING MATRIXBORD 2023 / 2028		
John Deer 5100R: Trekker strand + frontaftakas 2026		
Ducker USM 21 Klepelmaaier bermen buitengebied, achter, 2026		
Shovel 2026		
Minikraantje plus aanhanger 2026		
Trekker kunstgrasveld 2026		
Maai-unit sport (aanbouw trekker) 2026		
Iveaco Daily 54-BKK-8 Monteur 2026		
Vetvangcontainer 2026		
Iveco Daily 35C14A8 Hovenier 2026		
Iveco Daily 35C14AB Straatwerk 2026		
BUITNDNST: FORD IVECO MAAIPLOEG 2026		
BUITNDNST: FORD IVECO TIMMERMAN 2026		
BUITNDNST: ZOUTSTROOIER 2027 (grote)		
Fiat Ducato V-381-ZR, 2027		
Fiat Ducato VDK76F, 2027		
Chassis + opbouw zijlader 2020 / 2028		
Zjilader, weeginstallatie 2020 / 2028		
Achterlader 2020 / 2028		
Lage laadbak met afsluitbare klep (haakarmauto) 2018 / 2028		
Nissan Visia (uit 2016; overname Friesland Lease) 2023		
Aggregaat 2024	30.000	
	278.845	**25.036**

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Overige machines, apparaten en installaties		
Vervanging installaties gemeentehuis 2021		
Schoonmaakmachine 2023		
Schrobmachine 2024 gemeentehuis	12.000	
BEREGENINGSINSTALLATIE VLIEGVELD BALLUM 2022		
Vervanging schoonmaakmachine 2024 sporthal	12.000	
GR.VELDEN: Slangenwagen (beregeningsinstallatie) 2022		
GR.VELDEN: Top-air beluchter, 2022		
VERLICHTING GEEL WIT 2023	25.000	21.199
GPS Ontvanger 2024 / 2028	13.000	13.293
HUISVSTNG BUITNDNST: HIJSMAT. ARBO 2004, vervanging 2023		
Camerainstallatie raadszaal gemeentehuis 2021		
Weegcellen weegbrug 2022		
MEETNET LEEFBAARHEID 2022		
GPS Ontvanger 2027		
GELUIDSAPPARATUUR 2027		
Bewegwijzeringsmasten 2024	35.000	
	97.000	**34.492**
Overige activa		
De Vleijen		
DE VLEIJEN: Tunnelglijbaan zuidplas 2023		
DE VLEIJEN: Kasteel zuidplas 2023		
DE VLEIJEN: MINIPLAY (KLIMTOESTEL IN ZANDBAK) 2024	0	
DE VLEIJEN: TALUDGLIJBAAN 2017 zuidplas 2023		
DE VLEIJEN: Walbeschoeiing (hokje met steiger) zuidplas 2021		
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG 3 noordplas 2023		
DE VLEIJEN: BIRD-HOPPER SCHOMMEL zuidplas 2023		
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY klim richting kabelbaan 2023		
DE VLEIJEN: Halfpipe 2025		
DE VLEIJEN: Skate ramps 2025		
DE VLEIJEN: VLOT + STEIGERS zuidplas 2025		
DE VLEIJEN: KABELBAAN zuidplas 2025		
DE VLEIJEN: Klimnet 2024	0	
DE VLEIJEN: TOREN zuidplas 2026		
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY noordplas 2026		
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas, 2027		
De Aanleg		
DE AANLEG: BIRD HOPPER (SCHOMMEL) 2023		
DE AANLEG: Kabouter klauter (glijbaan) 2023		
DE AANLEG: Kukel kubus 2023		
DE AANLEG: Skate ramps 2025		
DE AANLEG: KLAUTERKLIMMER (groot), 2027		
Strandrecreatie		
STRANDREC.: DOUCHES BADSTRANDEN 2023	12.000	
STRANDREC.: UNIT BALLUM 2022		
STRANDREC.: Unit Hollum 2023		

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Overige openlucht recreatie		
OPENL.REC: NES Miniplay (klim + glijbaan) Kard. De J. school 2024	0	
OPENL.REC: Ballum Miniplay (klim + glijbaan) 't Ienster 2024	0	
OPENL.REC: Buren Miniplay (klim en glijbaan)Mr. Oudweg 2024	0	
OPENL.REC: Buren Combi-speeltoestel) Farbriekspad 18 / 28		
OPENL.REC: Hollum Jungleplay (klim etc) Reddingbootweg 2023	15.000	
OPENL.REC: Hollum Speelbos Huisje (achthoekig) 2023		
OPENL.REC: Ballum klim + glijbaan Skottepad 2023		
OPENL.REC: Nes Klimklauter Oliviershiem 2023		
OPENl. REC: Hollum Vuurtoren terrein Stayokay 2023		
OPENL.REC: Nes Jungleplay (klimtoestel) Strandweg 2023		
OPENL.REC: Hollum Miniplay Kon. Wilhelmina 2025		
OPENL.REC: Hollum Jungleplay Kêkelburen 2023		
OPENL.REC: Hollum Miniplay (klim + glijbaan) De Schakel 2025		
OPENL.REC: Ballum Jungleplay (klim + schommel) D. Klipweg 2023	18.000	
OPENL.REC: Hollum Speelbos H.D. Kat + Walvis 2023		
OPENL.REC: Hollum jungleplay (klim, etc.) Trapweg 2024	0	
OPENL.REC: OPENB. TOILET NES 2007, vervanging 2025		
Hollum speelbos: Strandjutten (verzonken schip) 2023	25.000	
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021		
HEKWERK OERD, UITKIJKPLATEAU 2023		
TOILETVOORZIENING OERDHUT 2023 / 2028		
PUMPTRACKBAAN 2023	177.000	1.250
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas 2018		
OPENL.REC: Schip Abraham Fock Stay Okay 2027		
OPENL.REC: Hollum Speelbos Verdwenen dorp Sier 2018 / 2028		
OPENL.REC: Hollum Speelbos Klimparcours		
TOREN MET GLIJBAAN EN SCHOMMEL FOSTALAND, 2027		
Overig		
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2023	8.000	
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2025		
ELEKTRISCHE STRANDROLSTOEL 2023, vervanging 2027		
Mutatie voorraad ondergrondse containers		
MAX mobielen (twee) 2022		
REIN: twee afzetcontainers glas (verpakkingsglas) 2023	35.000	52.074
REIN: 3 Persontainers 2018 / 2028		
Ondergrondse containers Qurios, overname 2022 (2e hands)		
Glascontainers, 30 stuks gegalvaniseerd 2023 / in 2024 nog 12 stuks	24.000	
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021		
Ondergrondsecontainers, nieuw (extra) campings, 2020		
Ondergrondse containers (2), nieuw Klein Vaarwaterweg 2020		
Bureaustoelen 2021		
Inventaris sporthallen 2021		
HUISVESTING: Meubilair 2024	180.000	159.557
Investeringen OPO		-233
Investeringen BWS		54.672
	494.000	**267.320**
Financiële vaste activa		
Hyp. Geldleningen	-9.769	-15.269
Aandelen zonnepark Ballumerbocht (agio)		-300.000
AANDELEN STEDIN PREFERENT 2021		
SVN Startersleningen	430.000	430.000
SVN Stimuleringsleningen	350.000	350.000
Aandelen Energiepark Ameland BV		100.000
Aandelen Warmtelevering BV		500.000
	770.231	**1.064.731**
TOTAAL (VERVANGINGS)INVESTERINGEN	**4.602.373**	**13.210.772**

Bedragen onder de € 5.000 worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste gebracht van de exploitatie.

Staat van reserves en voorzieningen

RESERVES EN VOORZIENINGEN Rekening 2024					
Omschrijving	**Saldo per 31-12-2023**	**Toevoeging rekeningsaldo 2023**	**Toevoeging in 2024**	**Onttrekking in 2024**	**Saldo per 31-12-2024**
ALGEMENE RESERVE	2.500.000		0	0	2.500.000
BESTEMMINGSRESERVES					
ABR WONINGBEDRIJF	560.630		199.227	0	759.857
POLITIEKE AMBTSDRAGERS	1.529.838		77.000	149.939	1.456.899
ONDERHOUDSFONDS WEGEN	-10.411		1.360.000	164.252,36	1.185.337
ONDERHOUDSFONDS GEBOUWEN	2.032.089		470.000	224.057,33	2.278.032
ONDERHOUDSFONDS HAVENS	0		193.800	134.513,21	59.287
BESTEMMINGSRESERVE OPO	537.142		0	79.667,00	457.475
BESTEMMINGSRESERVE BWS	1.069.501		0	180.765,00	888.736
RESERVE NIEUWBOUW DE STELP	3.664.369		0	0	3.664.369
RESERVE PROJECTEN WADDENEILANDEN	1.800.000		137.500	0	1.937.500
RESERVE PROJECTEN	8.038.274	3.287.198	0	265.000	11.060.472
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	**19.221.432**		**2.437.527**	**1.198.194**	**23.747.963**
VOORZIENINGEN					
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	1.494.682		0	280.000	1.214.682
VOORZIENING VERLOFSPAREN	79.785		64.877	0	144.662
VOORZIENING VERLIEZEN GRONDEXPLOITATIES	55.346		0	55.346	0
TOTAAL VOORZIENINGEN	**1.629.813**		**64.877**	**335.346**	**1.359.344**
TOTAAL - GENERAAL	**23.351.245**		**2.502.404**	**1.533.540**	**27.607.307**

Toelichting reserves 2024	
Algemene reserve	
Saldo 31 december	**2.500.000**
mutaties	0
Saldo 31 december	**2.500.000**
ABR Woningbedrijf	
Saldo 1 januari	**560.630**
toegerekende overhead	-166.477
exploitatiesaldo via functie 980	365.704
Saldo 31 december	**759.857**
Politieke ambtsdragers	
Saldo 1 januari	**1.529.838**
begrote dotatie	77.000
uitkeringen voormalige wethouders (product 600.110)	-149.939
Saldo 31 december	**1.456.899**
Onderhoudsfonds wegen	
Saldo 1 januari	**-10.411**
toevoeging volgens begroting	1.360.000
onderhoudskosten	-164.252
Saldo 31 december	**1.185.337**
Onderhoudsfonds gebouwen	
Saldo 1 januari	**2.032.089**
toevoeging	470.000
lasten groot onderhoud gebouwen	-224.057
Saldo 31 december	**2.278.032**
Onderhoudsfonds havens	
Saldo 1 januari	**0**
toevoeging	193.800
onderhoudskosten	-134.513
Saldo 31 december	**59.287**
Bestemmingsreserve OPO	
Saldo 1 januari	**537.142**
mutatie	-79.667
Saldo 31 december	**457.475**
Bestemmingsreserve BWS	
Saldo 1 januari	**1.069.501**
mutatie	-180.765
Saldo 31 december	**888.736**
Bestemmingsreserve nieuwbouw De Stelp	
Saldo 1 januari	**3.664.369**
onttrekking i.v.m. nieuwbouw De Stelp	0
Saldo 31 december	**3.664.369**
Bestemmingsreserve projecten Waddeneilanden	
Saldo 1 januari	**1.800.000**
toevoeging	137.500
Saldo 31 december	**1.937.500**

Toelichting reserves 2024	
Bestemmingsreserve projecten	
Saldo 31 december (vòòr bestemming resultaat)	**8.038.274**
bestemming rekeningsaldo voorgaand jaar	3.287.198
Saldo 1 januari (ná bestemming resultaat vorig jaar)	**11.325.472**
onttrekking i.v.m. nieuwbouw De Stelp	**0**
onttrekking i.v.m. Baron rengersweg	**-127.500**
onttrekking ivm projecten Waddeneilanden	**-137.500**
onttrekking kwaliteit bestratingsmateriaal	**0**
Saldo 31 december (vóór bestemming resultaat)	**11.060.472**

Toelichting voorzieningen 2024	
Egalisatievoorziening riolering	
Saldo 1 januari	**1.494.682**
onttrekking	-280.000
Saldo 31 december	**1.214.682**
Voorziening verlofsparen	
Saldo 1 januari	**79.785**
toevoeging	64.877
Saldo 31 december	**144.662**

Staat van langlopende geldleningen

STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN 2024

OMSCHRIJVING	JAAR LENING	OORSPR. BEDRAG LENING	RENTE-PERC.	DATUM AFLOSS.	JAAR LAATSTE AFLOSS.	RESTANT LENING PER 1-1-2024	OPGENOMEN IN 2024	AFLOSSING IN 2024	RESTANT LENING PER 31-12-2024	RENTE-BEDRAG 2024	TOTAAL RENTE + AFLOSSING 2024	REST. LOOP-TIJD
NWB	2004	1.450.000	5,320	29-mrt	2029	348.000	0	58.000	290.000	16.199	74.199	5
BNG NR. 40.95868	2004	2.000.000	5,280	1-apr	2024	100.000	0	100.000	0	1.320	101.320	0
BNG NR. 40.0098989	2004	4.000.000	4,290	1-apr	2024	200.000	0	200.000	0	2.145	202.145	0
BNG NR. 40.102845	2007	2.000.000	4,980	15/6;15/12	2027	350.000	0	100.000	250.000	14.733	114.733	3
BNG NR. 40.103455	2008	3.000.000	4,520	21/2; 21/8	2028	675.000	0	150.000	525.000	24.860	174.860	4
BNG NR. 40.108426	2013	5.000.000	2,830	1-jul	2033	2.500.000	0	250.000	2.250.000	67.213	317.213	9
BNG NR. 40.110765	2016	5.000.000	1,104	1-nov	2046	3.833.333	0	166.667	3.666.667	42.013	208.680	22
BNG NR. 40. 111422	2017	2.500.000	1,665	2 okt.	2047	2.000.000	0	83.333	1.916.667	32.953	116.286	23
BNG NR. 40. 112301	2018	4.000.000	1,525	2 nov.	2048	3.333.333	0	133.333	3.200.000	50.494	183.828	24
BNG NR. 40. 115176	2021	6.000.000	0,678	25 okt.	2041	5.600.000	0	200.000	5.400.000	37.742	237.742	27
BNG NR. 40.116102	2022	5.000.000	2,590	5/6; 5/12	2072	4.900.000	0	100.000	4.800.000	125.399	225.399	48
BNG NR. 40.116361	2023	10.000.000	2,840	2 okt.	2073	10.000.000	**0**	200.000	9.800.000	282.580	482.580	49
BNG NR. 40.116362	**2024**	10.000.000	**2,820**	1 mrt.	**2074**	0	**10.000.000**	0	10.000.000	235.000	235.000	50
BNG NR. 40.116363	**2024**	8.000.000	**2,810**	1 okt.	**2074**	0	**8.000.000**	0	8.000.000	56.200	56.200	50
TOTAAL GELDLENINGEN		**67.950.000**				**33.839.667**	**18.000.000**	**1.741.333**	**50.098.333**	**988.851**	**2.730.185**	*314*

Staat van salariskosten

PERSONEELSSTERKTE EN SALARISKOSTEN						
Betreft	**Primitieve begroting**		**Begroting na wijziging**		**Jaarrekening 2024**	
	*FTE **	*Lasten*	*FTE **	*Lasten*	*FTE **	*Lasten*
Personeel gemeente:						
Binnendienst	***58,19***	4.712.699		4.582.320	***58,07***	4.476.742
Buitendienst	***26,50***	1.453.257		1.486.517	***25,64***	1.523.136
Management*	***4,31***	495.551		476.171	***5,29***	488.914
	89,00	6.661.507	***89,00***	6.545.008	***89,00***	6.488.792
Bestuur:						
Raad		186.945		200.600		201.556
Burgemeester		152.175		152.175		150.428
Wethouders		218.317		177.200		189.086
Griffier		121.685		125.299		122.238
		679.122		655.274		663.308
Overige:						
Ambtenaren burgerlijke stand		15.000		15.000		8.134
Sigma-team (crisisbeheersing)		0		0		3.883
Bestuurscommissie onderwijs		11.700		11.700		12.544
WSW		258.186		238.713		239.303
		284.886		265.413		263.863
Totaal salariskosten		**7.625.515**		**7.465.695**		**7.415.963**
** Het aantal Fte onder het Management is inclusief vacatureruimte binnen de organisatie.*						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			0	0	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€0	€2.280	€0	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€12.348	€24.348	€0	€ 0	€12.348	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 3.539	€ 0	1	12	0	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 70.525	€ 0	€ 0	€ 1.000	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1						
		2						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			€ 0	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
		1						
		2						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1	030002 Provincie Friesland	377816	€ 150.064	€ 150.064	€ 75.032	€ 75.032
			2						
			3						
			4						
			5						
				Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1	030002 Provincie Friesland	377816	Nee			
			2						
			3						
			4						
			5						
				Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1	030002 Provincie Friesland	377816	3.2 Aanleg IT-riool (Afkoppelen Ballum (deels))	Ja		
			2			3.17 Aanleg IT riool en wadi('s) (Afkoppelen Nes (deels))	Nee		
			3			3.18 Aanleg IT-riool (Afkoppelen Hollum (deels))	Nee		
			4						
			5						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
				€ 34.915	€ 34.915	€ 23.626	Nee		
				Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
			1	310 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden|aantal in Meters	Nee	200	Bureweg		
			2	332 Wegversmalling|aantal in Stuks	Nee	1	Pastoor Scholtenweg		
			3	333 As-verspringing|aantal in Stuks	Nee	1	Bureweg		
			4	337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg|aantal in Meters	Nee	11	Bureweg		
			5						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 36.823	€ 0	€ 20.539	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 227	€ 0	€ 0	€ 189.347	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**		**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 26.132	€ 1.575
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 26.132	€ 1.575
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025										
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*			
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0			
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 1.244	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 28.350	€ 19.246					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Dienstverlening door derden** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*	
		1	Beheer en exploitatie sporthallen	€ 16.912	€ 16.034	€ 707	€ 171		
		2	Beheer en exploitatie sportvelden	€ 2.334	€ 2.023	€ 311	€ 0		
		3							
		4							
		5							
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*				
			€ 10.000	€ 31.267	Ja				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 6.250	€ 8.611	€ 12.250	Ja	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 20.718	€ 20.718	€ 67.083	Ja	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 6.201	€ 6.201	€ 15.017	Ja	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 8.938	€ 25.629	€ 38.145	Ja	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 1.550	€ 1.550	€ 6.904	Ja	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 5.426	€ 4.953	€ 10.321	Ja	Ja
			7	Valpreventie	€ 14.728	€ 18.819	€ 28.230	Ja	Ja
			8	Leefomgeving	€ 3.100	€ 3.000	€ 9.369	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 776	€ 776	€ 7.915	Ja	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 11.162	€ 11.162	€ 21.912	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 3.100	€ 4.945	€ 8.595	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 3.100	€ 3.000	€ 5.909	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 2.946	€ 2.946	€ 7.728	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 776	€ 745	€ 1.473	Ja	N.v.t.
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 2.263	€ 0	€ 5.240	Ja	N.v.t.
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*					
				Nee					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			1 060090 Gemeente Smallingerland	€ 115.994				
			2					
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			0	0	0	0	0	0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J94	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
			1	*LA123-03585 137*	€ 6.134	2	2	€ 0	€ 0
			2						
			3						
			4						
			5						

	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*
1	€ 1.934	€ 4.200	Nee
2			
3			
4			
5			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J96	Regiodeals 4e tranche		Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/01*	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J96/02*	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: J96/03*	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler. *Aard controle R* *Indicator: J96/04*	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler. *Aard controle R* *Indicator: J96/05*	
			1	Goed Wonen & Leven	€ 0	€ 0			
			2	Toekomstbestendig Ondernemen & Ontwikkelen	€ 0	€ 0			
			3	Optimaal Bereikbaar & Verbonden	€ 0	€ 0			
			4	Duurzame Energie	€ 0	€ 0			
			5	Circulaire Economie	€ 0	€ 0			
			6						
				Kopie Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/06*	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/07*	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/09*		
			1	*Goed Wonen & Leven*	€ 0	€ 0			
			2	*Toekomstbestendig Ondernemen & Ontwikkelen*	€ 0	€ 0			
			3	*Optimaal Bereikbaar & Verbonden*	€ 0	€ 0			
			4	*Duurzame Energie*	€ 0	€ 0			
			5	*Circulaire Economie*	€ 0	€ 0			
			6						
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/10*	Cumulatieve besteding uitvoeringskosten zijnde kosten ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT-kosten) (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J96/11*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage *Aard controle R* *Indicator: J96/12*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J96/13*		
				Ja	€ 0	€ 0	Nee		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 0	€ 196.282	€ 11.301	€ 305.940	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 111.325		€ 70.120	€ 0	€ 0	€ 38.813
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 41	€ 2.392	€ 420	€ 152.151	€ 375.954	

Overzicht beleidsindicatoren

Programma 1 Bestuur

Bestuur			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	23,18	23,42
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	22,79	23,08
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	735	2.806
Externe inhuur*	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	13,31%	19,66%
Overhead	% van totale lasten	24,35%	26,11%

* De externe inhuur bestaat uit 3 onderdelen in deze berekening:

Personeel derden	€ 660.409
Externe deskundigen	€ 1.067.720
Externe deskundigen sociaal domein	€ 86.469
Totaal inhuur	**€ 1.814.598**

Openbare orde en veiligheid			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	16	8
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,3	5,2
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	4,0	3,9
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	0,0	2,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,7	2,9

Programma 2 Sociaal domein

Algemene voorzieningen			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Personen met bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	114,2	31,6

Maatschappelijke ondersteuning			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	680	690

Jeugdhulp			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Jongeren met een delict voor de rechter()	% 12 t/m 21 jarigen	0,0%	0,0%
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	7,8%	6,0%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,2%	n.b.
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	n.b.	n.b.

Participatie			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	1.063,6	1081,8
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	73,4%	74,5%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,0%	0,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	0,0%	1,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	114,2	31,6
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	43,6	42,6

Sport			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Niet-wekelijkse sporters	% van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	62%	58,4%

Programma 3 Onderwijs

Lokaal onderwijsbeleid			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	0,0	0,0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	14	20,0
Vroegtijdig schoolverlaters totaal (VO + MBO)	% dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat	0,0%	0,0%

Programma 4 Fysieke leefomgeving

Afval en milieu			
		Begroot primitief	**Werkelijk**
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	361,0	552,1

Ruimtelijke ordening			
		Begroot primitief	Werkelijk
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	35,4	13,4
Demografische druk	% aantal personen van 0 tot 20 en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	77,7%	77,2%

Programma 5 Economie

Overige sectoren			
		Begroot primitief	Werkelijk
Functiemenging	% van de verhouding tussen banen en woningen. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	57,8%	57,7%
Vestigingen	Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 74 jaar.	257,2	255,5

Programma 6 Duurzaamheid

Energietransitie			
		Begroot primitief	Werkelijk
Hernieuwbare elektriciteit	%	27,4%	27,2%

Programma Dekkingsmiddelen

Belastingen			
		Begroot primitief	Werkelijk
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	596,0	596,0
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	679	680
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	343	348